

Revista ECONOMICA

CONSILIUL SUPREM AL DEZVOLTĂRII ECONOMICE ȘI SOCIALE — INSTITUTUL CENTRAL DE CERCETARI ECONOMICE

**CREȘTEREA APORTULUI
CERCETĂRII ȘTIINȚIFICE
LA DEZVOLTAREA
ECONOMICO-SOCIALĂ**

VIZITA DE LUCRU A TOVARĂȘULUI NICOLAE CEAUȘESCU

ÎN INSTITUTE DE CERCETĂRI ȘTIINȚIFICE ȘI TEHNOLOGICE

În fața machetei unei viitoare instalații create pe bază de concepție proprie

Secretarul general al partidului s-a întâlnit cu oameni de știință, cercetători și lucrători ai unor importante institute de cercetări bucureștene: Institutul central de chimie – ICECHIM, Institutul central de biologie, Institutul central de cercetări pentru construcțiile de mașini, Institutul de cercetare pentru industria electrotehnică și Stația pilot de la Periș pentru producerea biogazului.

În fiecare unitate de cercetare vizitată s-a analizat modul în care cercetarea științifică și tehnologică folosește puternica bază materială de care dispune, capacitatea de creație a personalului muncitor. Tovarășul Nicolae Ceaușescu a trasat noi sarcini mobilizatoare și direcții de acțiune pentru introducerea pe scară tot mai largă în întreaga noastră economie națională a progresului tehnic, în scopul creșterii calității și eficienței activității economice, pentru ridicarea continuă a nivelului traiului și civilizației a întregului nostru popor.

În fața machetei unei viitoare instalații create pe bază de concepție proprie

La Institutul central de biologie

O CONTRIBUȚIE CALITATIV SUPERIOARĂ A ȘTIINȚEI ROMÂNEȘTI LA DEZVOLTAREA SOCIAL-ECONOMICĂ

IN ÎNFĂPTUIREA politicii de dezvoltare economico-socială accelerată a țării, partidul nostru consideră că știința are un rol primordial. „Pornind de la considerentul că societatea socialistă multilateral dezvoltată nu se poate realiza decât pe baza celor mai noi cuceriri ale științei și tehnicii contemporane, arăta tovarășul Nicolae Ceaușescu, **partidul nostru a acordat și acordă o atenție deosebită dezvoltării activității de cercetare**“. Potrivit acestei concepții, cercetarea științifică și ingineria tehnologică se bucură în țara noastră de un sprijin considerabil din partea statului socialist, făcându-se eforturi însemnate — materiale, financiare și umane — pentru sporirea rolului și aportului științei la progresul societății. În acest context se înscrie și vizita de lucru a secretarului general al partidului în institute de cercetări științifice, precum și măsurile recente adoptate de Comitetul Politic Executiv al C.C. al P.C.R. privind îmbunătățirea organizării și funcționării Consiliului Național pentru Știință și Tehnologie — ca organ de partid și de stat cu caracter deliberativ, larg reprezentativ, astfel încât activitatea acestuia să corespundă mai bine sarcinilor importante puse de Programul partidului privind afirmarea plenară a revoluției tehnico-științifice în toate domeniile vieții economice și sociale.

O dovadă a rolului deosebit conferit Consiliului Național pentru Știință și Tehnologie în desfășurarea politicii partidului și statului în domeniul științei și tehnolo-

logiei — rol de coordonare a întregii activități de cercetare științifică, dezvoltare tehnologică și introducere a progresului tehnic, de promovare a creației științifice și tehnologice originale și de stimularea a capacității creatoare a oamenilor muncii, ca și a participării largi a oamenilor de știință din țara noastră la eforturile desfășurate pe plan mondial pentru progresul științei și tehnologiei — o constituie desemnarea ca **președinte al C.N.S.T. a tovarășei academician doctor inginer Elena Ceaușescu**, membru al Comitetului Politic Executiv al Comitetului Central al partidului, personalitate marcantă a vieții politice și științifice internaționale. Această alegere reprezintă o justă recu-

noaștere a meritelor sale în munca de perfecționare, conducere și îndrumare a activității de creație tehnico-științifică din țara noastră, precum și o garanție trainică și prestigioasă a calității și eficienței muncii viitoare.

O DEOSEBITĂ însemnătate pentru sporirea rolului și aportului științei în procesul dezvoltării o are recenta vizită de lucru a secretarului general al partidului în institute de cercetări științifice, cu prilejul căreia a fost analizat temeinic modul în care cercetarea științifică și tehnologică folosește baza materială și capacitatea de creație disponibilă în vederea introducerii pe scară largă în întreaga economie națio-

nală a progresului tehnic, în scopul creșterii calității și eficienței activității economice și a muncii sociale, căile și metodele concrete de accelerare a introducerii progresului tehnic în economie cu eficiență maximă. Cu acest prilej a fost evidențiată încă o dată **importanța teoretică și practică a concepției integratoare pusă la temelia științei și tehnicii românești**, concepție care a sporit forța științei de creație de avuție națională, de progres economic și civilizație, stimulând puternic creativitatea oamenilor muncii și participarea largă a științei din țara noastră la efortul național ca și la eforturile desfășurate pe plan mondial pentru progres și civilizație.

În timpul dialogului cu specialiștii au fost subliniate o serie de sarcini de maximă însemnătate pentru activitatea de cercetare: în centrul cercetării trebuie să se afle elaborarea tehnologiilor industriale de utilizare a rezultatelor cercetării, astfel încât ele să poată fi aplicate cât mai rapid în producția de serie; necesitatea largirii colaborării specialiștilor din cercetare cu întreprinderile producătoare; urmărirea cu perseverență a realizării de materiale și produse noi, de mare eficiență și cu un grad înalt de competitivitate pe piața mondială; elaborarea unor tehnologii moderne, a unor instalații și utilaje cu performanțe ridicate; trecerea neîntârziată la realizarea sistemului de automatizare flexibilă (pe procese tehnologice, instalații și întreprinderi) ș.a. Totodată, apreciindu-se preocupările cercetătorilor și tehnologilor pe linia reducerii consumurilor energetice, s-a recomandat să se dezvolte aceste cercetări în vederea realizării unor tehnologii și produse cu consum redus de energie; s-a insistat, de asemenea, asupra necesității dezvoltării cercetărilor teoretice, fundamentale și aplicative, pentru elaborarea unor noi soluții de producere, stocare și utilizare a combustibililor și energiei, pentru formarea unei rezerve substanțiale de posibilități tehnico-econo-

mice și asigurarea necesarului de energie pentru deceniile viitoare. În acest cadru secretarul general al partidului a insistat și asupra problemelor referitoare la dezvoltarea și finalizarea cercetărilor privind valorificarea superioară a materialelor secundare în scopuri energetice, producerea biogazului, reducerea consumurilor energetice, valorificarea deplină și reciclarea deșeurilor, a apelor uzate etc.

Pentru realizarea exemplară a acestor sarcini, cercetarea științifică, desfășurându-și mai eficient forțele pe baza programului de acțiune de lungă perspectivă — până în anul 2000 — va acționa cu prioritate în direcția reducerii consumurilor de materii prime, materiale, combustibil și energie, descoperirii și punerii în valoare a unor noi surse de materii prime și materiale, de combustibil și energie, precum și valorificării superioare a acestora, în general în vederea dezvoltării prioritare a produselor și tehnologiilor mici consumatoare de materie și energie. Totodată, prin soluțiile elaborate cercetarea științifică și ingineria tehnologică vor aduce o contribuție hotărâtoare atât la mai buna utilizare și valorificare a materiilor prime și materialelor, cât și la creșterea susținută a productivității muncii și ridicarea calității în toate ramurile economiei naționale, la realizarea în condiții de eficiență economică sporită a tuturor obiectivelor de investiții stabilite pentru perioadele următoare.

În realizarea acestor obiective activitatea C.N.S.T. se va înscrie, așa cum s-a rătat la **recenta plenară a acestui organism**, cu un aport nou, substanțial perfecționat, datorită îmbunătățirilor de fond aduse cadrului organizatoric în care își desfășoară munca de coordonare a activității de cercetare științifică, inginerie tehnologică și introducere a progresului tehnic. Printre ele se cer menționate: amplificarea atribuțiilor C.N.S.T. în domeniul coordonării științelor umanistice și a cercetării din învățământ, sporirea capacității sale

în coordonarea domeniului deosebit de important al creației tehnice de masă prin lărgirea participării — în componența sa — a muncitorilor, a cadrelor provenite direct din producție, a cadrelor de cercetare provenite din rândul femeilor, a tineretului, a naționalităților conlocuitoare ș.a., perfecționarea considerabilă a resorturilor colaborării cu ministerele economice beneficiare ale cercetărilor. De altfel, profunde îmbunătățiri cunoaște organizarea întregii activități de cercetare științifică, dezvoltare tehnologică și introducere a progresului tehnic prin măsurile adoptate în vederea: ● concentrării forțelor din cercetare pe obiectivele principale, pentru elaborarea cercetărilor într-un timp cât mai scurt și introducerea în producție mai rapidă a rezultatelor obținute ● elaborării, în cursul cercetării, a întregului proces tehnic, a tehnologiei și instalațiilor necesare realizării producției prevăzute ● intensificării și aprofundării cercetărilor fundamentale și de perspectivă în toate domeniile biologiei, matematicii, fizicii care, în condițiile epocii noastre, au un rol primordial în înaintarea întregii omeniri pe calea progresului și civilizației ● amplificării cercetării interdisciplinare pentru soluționarea, cu forțele unite ale cercetătorilor din mai multe specialități, a unor probleme științifice și tehnice cu un grad de complexitate mai ridicat ● lărgirii în continuare a colaborării și cooperării cu instituturile și unitățile de cercetare din țările socialiste, din celelalte țări ale lumii.

Sporirea eforturilor tuturor celor angrenați în cercetarea științifică, dezvoltarea tehnologică și introducerea progresului tehnic în atingerea acestor obiective va permite creșteri calitative substanțiale ale aportului științei românești la dezvoltarea social-economică a țării.

prof. dr. doc. ing. Iosif TRIPȘA
vicepreședinte al Consiliului Național
pentru Știință și Tehnologie

PRODUSE ȘI TEHNOLOGII NOI, DE ÎNALTĂ CALITATE, CU CONSUMURI MATERIALE ȘI ENERGETICE REDUSE

REALIZAREA integrală a obiectivelor actualului cincinal al revoluției științifice și tehnice a determinat, în întreaga economie, intensificarea activității de cercetare științifică, de dezvoltare tehnologică și de introducere a progresului tehnic, orientarea fermă a eforturilor în știință spre rezolvarea nevoilor concrete ale producției, pentru valorificarea superioară și economisirea resurselor materiale și energetice, ridicarea parametrilor calitativi ai produselor și scurtarea duratelor ciclurilor de asimilare. Vizita de lucru a secretarului general al partidului efectuată în institute de cercetări, în expozițiile de produse și tehnologii noi organizate cu acest prilej a pus în evidență că cercetarea științifică românească a realizat în acest cincinal și își propune să realizeze în continuare mașini și utilaje cu caracteristici superioare.

VALOAREA producției produselor noi și reproiectate, introduse pentru prima dată în fabricația de serie în industria republicană, a reprezentat în anul trecut, de pildă, 27,5% din volumul total al producției marfă — depășindu-se prevederile din planurile anuale — fiind puse în fabricația de serie peste 6 300 mașini-utilaje, aparate și instalații noi. În perioada 1976—1978 s-au obținut rezultate bune în perfecționarea și modernizarea proceselor de producție prin introducerea a peste 5 900 tehnologii noi și modernizate, marea majoritate a acestora fiind realizate și aplicate pe bază de concepție proprie, cu efecte importante pentru valorificarea superioară a materiilor prime, îmbunătățirea calității, ridicarea eficienței economice. Concomitent cu creșterea gradului de satisfacere a cerințelor beneficiarilor și a competitivității, înnoirea a avut influențe asupra reducerii accentuate a consumurilor de materii prime, materiale, combustibili și energie electrică.

Un rol important în activitatea de introducere a progresului tehnic în economie și de obținere a unor asemenea efecte economice favorabile l-a avut aplicarea în producție a rezultatelor cercetării și ingineriei tehnologice din in-

dustria constructoare de mașini.

● În standurile expoziției unităților de cercetare din domeniul construcțiilor de mașini s-au regăsit mașini și utilaje a căror înnoire le-a conferit calități tehnice superioare și randamente sporite, o greutate mai mică și un consum redus de combustibil. Rețin atenția în acest sens instalațiile cu acționare electrică pentru forajul petrolier și pentru deschiderea puțurilor miniere cu diametrul mare și în roci foarte dure, programul de dieselizare a motoarelor pentru autoturisme, autoutilitare și autovehicule, precum și o selecție de aparate electronice, destinate direct proceselor tehnologice cum ar fi instalațiile de control activ pentru mașini-unelte,

de serie se va materializa în importante economii materiale, de energie și combustibil (tabelul).

● Trecerea de la nou la vechi înregistrează în domeniul tehnologiilor o contribuție valoroasă în direcția valorificării superioare a metalului și a reducerii consumurilor la acest material. Dintre multiplele exemple prezentate la expoziție rețin atenția rezultatele obținute în direcția reducerii adaosurilor de prelucrare, prin extinderea procedeelor moderne de turnare și forjare etc.

TRANSPUNÎND în viață prețioasele indicații ale secretarului general al partidului de a accelera realizarea de produse și tehnologii care să re-

Produse și tehnologii noi	Produse și tehnologii vechi	Efectele înnoirii
Motor sincron pentru acționarea morilor de ciment de mare capacitate	Motor asincron	— lungimea instalației se reduce de la 32 la 19 m — economii anuale de 36 Gwh/an — 3 tone cupru pe instalație
Noi tipuri de condensatoare la instalații pentru îmbunătățirea factorului de putere	Condensator clasic	— 3,4 milioane lei pe instalație — economii de energie de 500 MW anual
Noi tehnologii de realizare a contactelor electrice la aparatajul de medie și joasă tensiune	Tehnologii clasice	— se vor economisi 9 t argint anual
Balast capacitiv	Balast inductiv	— puterea absorbită se reduce de la 24—25 W la 18—20 W — greutatea scade de la 730 la 486 kg — costurile scad de la 43 la 25 lei/bucată — economii anuale de 400 milioane lei
Seria de motoare asincrone trifazate cu rotorul în scurt-circuit		— gabarit redus, 47 tone cupru și tablă silicioasă economisite anual — îmbunătățirea factorului de putere
Noi tipuri de perii grafice pentru mașini electrice	Perii grafice vechi	— economii anuale de materii prime de 157 t.

ce vor echipa liniile de fabricație a autoturismului „Oltcit”; echipamente de teleprelucrare și teletransmitere a datelor; centrale telefonice electronice; echipamente cu comandă numerică pentru metalurgie și altele. Institutul de cercetare pentru industria electrotehnică, de exemplu, care a găzduit expoziția, a prezentat o gamă largă de produse noi (mașini electrice, materiale electrotehnice, acționări electrice de mare putere), ale căror caracteristici arată că introducerea lor în producția

ducă consumul de materiale și energie, de a se scurta durata procesului de asimilare, de a se trece neîntârziat la realizarea unui sistem de automatizare pe procese tehnologice, instalații și întreprinderi, cercetarea științifică și dezvoltarea tehnologică se va înscrie în continuare cu o contribuție sporită a creației tehnice originale la realizarea comandamentelor deosebit de actuale ale realizării unor produse superioare cu consumuri materiale reduse.

B. PĂDURE
C. POPESCU

REFLECȚII

CERCETARE TEHNOLOGICĂ -
CERCETARE ECONOMICĂ

AM TRĂIT în aceste zile, odată cu vizita de lucru a tovarășului Nicolae Ceaușescu în unități de cercetare științifică și dezvoltare tehnologică, momentul solemn al identificării unui orizont superior de contribuție a gândirii științifice la mersul înainte al societății noastre: dacă cu câțiva ani în urmă cercetarea a trecut pragul proceselor de producție, înscriindu-se integral în problematica majoră a diferitelor ramuri economice, îi înțelegem astăzi sarcina de a depăși rolul de **creatoare de soluții** la problemele date, pentru a deveni **creatoare de premise** ale rezolvărilor viitoare.

Indicațiile date de secretarul general al partidului în timpul vizitei au pus accentul pe unele direcții de cercetare caracteristice evoluției științifice și tehnice contemporane. Adâncite în cuvântările noului președinte al C.N.S.T., tovarăsa academician dr. ing. Elena Ceaușescu, ele au căpătat valoarea de directive și trebuie să constituie în viitorul imediat temeiul unor aprofundate analize teoretice și practice.

Mă refer în primul rând la cerința înscrierii hotărâte în dinamismul progresiv care caracterizează promovarea progresului tehnic contemporan, problema **scurtării ciclurilor cercetare-aplicare sau laborator-industrie** devenind o condiție fundamentală de eficiență a cercetării. Ideea abordării „în cursul cercetării a întregului proces tehnic, a tehnologiei și instalațiilor necesare realizării în producție” a fost în repetate rânduri scoasă în evidență în cursul vizitei. În acest context s-a subliniat rolul deosebit de important al laboratoarelor de experimentare industrială și al liniilor pilot sau semi-industriale din institute, contribuția lor **directă** la valorificarea fără întârziere a rezultatelor cercetării, la punerea la punct a tehnologiilor noi în institut, înainte de implementarea lor în întreprinderi, la reducerea pe această cale a coeficientului de risc pe de o parte - a duratei de punere în funcțiune pe de altă parte. În același timp s-a evidențiat contribuția **indirectă** a acestui mod de a concepe desăvârșirea muncii de cercetare, prin valențele educative ale contactului sistematic dintre cercetător și proiectant, pe de o parte, și rezultatele materiale ale muncii sale, pe de altă parte. A reieșit necesitatea de a lichida cu desăvârșire acele rămășițe străvechi ale mentalității „aristocratice” asupra rolului și răspunderilor cercetării, conform căreia specializarea cadrelor de concepție n-ar trebui să se facă în funcție de direcția de cercetare, ci în funcție de „nivelul” acestei munci, nivelele „inferioare” fiind evident cele legate direct de aplicarea industrială. Experiența de pînă acum din dezvoltarea sistemului de cercetare al industriei construcțiilor de mașini care urmează de fapt exemplul Institutului central de chimie, demonstrează că cel mai sigur mijloc de a depăși astfel de atitudini constă în dez-

voltarea bazei experimentale și productive a institutelor, sarcina imediată fiind aceea de a lichida rămășițele în urmă care mai există în unele sectoare.

O a doua problemă privește cerința de extindere a **abordării sistemice** în concepția tehnologică în general, în concepția mașinilor și a componentelor de mașini, în special. Pornind de la ideea că rezolvarea optimizată a unei probleme tehnologice nu se poate face prin realizarea unor procedee și utilaje izolate, ci prin crearea **sistemelor de mașini** concepute într-o proporție cât mai mare din elemente componente tipizate, s-a scos în evidență faptul că accelerarea trecerii progresive a industriei producătoare de utilaje tehnologice de la o producție de „utilaje unicate” la o producție de **sisteme complexe**, reprezintă una din căile prioritare de obținere a creșterii însemnate a valorii adăugate în construcția de mașini, în cadrul acestei valori adăugate, valoarea „concepției de sistem” ocupând principala pondere. Evident că atingerea acestui obiectiv presupune trecerea activității de concepție la un nivel superior celui existent astăzi. Pe de o parte, trebuie perfecționată și extinsă **concepția de sistem** în numeroase ramuri ale echipamentelor tehnologice (chimie, metalurgie, materiale de construcții ș.a.), punând accentul pe optimizarea procesului, pe economia de materii prime și energie, pe nivelul de automatizare și fiabilitate. Pe de altă parte, trebuie dezvoltată concepția familiilor de **elemente componente tipizate**, de utilaje pentru operații unitare, de module pentru funcțiuni din ce în ce mai complexe, în realizarea cărora cercetarea are sarcina să asigure un maximum de eficiență, printre altele prin dimensionare exactă și testare riguroasă.

În acest sens indicațiile date de tovarășul Nicolae Ceaușescu la încheierea vizitei efectuate la Institutul central pentru construcția de mașini cu privire la necesitatea trecerii neîntârziată la realizarea sistemelor de automatizare complexă pentru procese, instalații și întreprinderi, inclusiv a celor cu roboți industriali, a reprezentat o strălucită lecție asupra modului de aplicare a conceptului teoretic de sistem tehnologic, văzut ca soluție optimizată de rezolvare a unei sarcini de producție, la cerințele concrete de azi ale industriei noastre constructoare de mașini, precum și asupra modului practic de realizare a acestui obiectiv, prin colaborare largă între întreprinderi și institute.

O a treia orientare cu caracter de direcție reieșită din dezbaterile plenarei se referă la cerința dezvoltării **cercetării interdisciplinare**. Pornind de la „întrepătrunderea tot mai strînsă între diferitele sectoare ale științei”, care caracterizează revoluția tehnico-științifică contemporană, la plenară s-a subliniat în mod deosebit necesitatea consolidării relațiilor existente și a

unor noi relații între fizică, chimie, biologie, matematică pe de o parte, și tehnologie, pe de altă parte. Importanța acestor relații trebuie apreciată în cadrul problemelor majore ale economiei mondiale contemporane, în primul rând în legătură cu problemele de resurse de energie și resurse de hrană. Ținînd seama de creșterea potențialului românesc de cercetare tehnologică, precum și de succesele obținute în unele domenii ale cercetărilor de fenomene, este evidentă necesitatea de a amplifica programele comune cu caracter explorator, cărora să le atribuim o parte din răspunderea progresului tehnologic al cincinalelor viitoare.

În acest sens, apreciez că pentru construcția de mașini în cincinalele viitoare ar putea prezenta un interes deosebit adîncirea fenomenelor fizice care stau la baza tehnologiilor specifice ale acestei industriei, în special a tehnologiilor care folosesc energii concentrate, așa-zisele tehnologii neconvenționale. O importanță de același ordin ar putea-o avea cercetările privind fenomenele de uzură și de oboseală a materialelor. Dezvoltarea amplă a cunoașterii parametrilor care condiționează aceste fenomene și a metodelor de măsurare a acestora ar putea sta la baza utilizării unor metode perfecționate de studiu și supraveghere a comportării structurilor mecanice în condiții de solicitare dinamică, în timp real sau contractat, metode a căror aplicare ar putea conduce la îmbunătățiri esențiale în cercetarea, proiectarea, execuția și exploatarea mașinilor.

În aceeași ordine de idei merită multă atenție sublinierea relației **cercetare tehnologică - cercetare economică**. S-a trasat sarcina conlucrării mai strînse între toate institutele de cercetare și proiectare tehnologică și Institutul central de cercetări economice. Obiectiv vorbind, trebuie să privim cu destul simț autocritic distanța care separă astăzi aceste sectoare. În fond ar trebui să pornim de la convingerea că orice cercetare tehnologică nu are dreptul să poarte acest titlu decît dacă urmărește optimizarea economică a procesului, după cum creșterea economică n-ar trebui să fie decît expresia valorică, sintetizată în indicatori economici a multiplelor probleme tehnologice. Recunoscînd autocritic că nivelul de analiză economică a unor probleme tehnologice este încă nesatisfăcător, apreciez că abordarea de către Institutul central de cercetări economice a unor probleme de mare importanță teoretică și practică - ca de exemplu problema fundamentării strategiilor de promovare a progresului tehnic, sau problema criteriilor și metodelor de selecție a obiectivelor în cercetare și dezvoltare ar fi de un folos real, răspunzînd în mod pertinent sarcinilor trasate de plenară.

Ion CRIȘAN

Făurirea socialismului presupune dezvoltarea puternică a forțelor de producție pe întregul teritoriu al țării, într-o concepție unitară și de largă perspectivă. Numai pe această cale se asigură ridicarea gradului de civilizație al tuturor localităților, lichidarea migrației populației spre orașele mari, transformarea armonioasă a întregii structuri și vieți sociale, făurirea deplinei egalități în ce privește condițiile de muncă și viață, exercitarea drepturilor și afirmarea în cîmpul vieții sociale a tuturor cetățenilor țării".

NICOLAE CEAUȘESCU

EFIGIA MEHEDINȚIULUI

PE HARTA ECONOMICĂ A ȚĂRII

— **Principalele opțiuni în dezvoltarea unuia din județele care vor depăși 10 miliarde lei producție industrială în anul 1980 ● Semnificațiile saltului de la 1,9 miliarde lei la 21 miliarde lei în 1985 —**

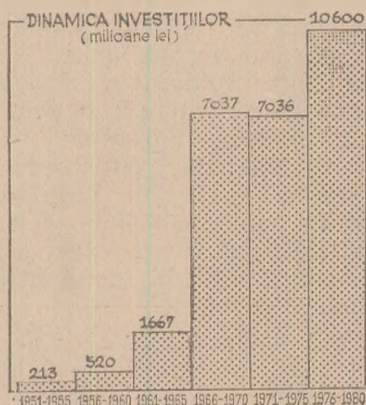
INFĂȚIȘAREA de astăzi a Mehedințului — străvechi leagăn de istorie, legat de începutul plămădirii ființei naționale a poporului român, dar și meleaguri rămase în regimul burghezo-moșieresc pradă înapoierii economico-sociale — ilustrează pe deplin justetea politicii științifice a partidului și statului nostru de dezvoltare armonioasă a tuturor județelor țării. Angajați cu toate forțele în opera de făurire a noii orînduirii, de edificare a societății socialiste multilateral dezvoltate, cu tenacitatea și perseverența ce le sînt proprii, mehedințenii au străbătut, alături de întregul popor, într-o perioadă relativ scurtă, o adevărată etapă istorică, o etapă bogată în ample transformări revoluționare pe drumul progresului și civilizației. Mari întreprinderi și combinate industriale, cu o activitate tot mai complexă, efect al politicii de industrializare socialistă promovată de partid, iscusința muncitorilor, tehnicienilor și specialiștilor mehedințeni, care amplifică neconținț gama și calitatea produselor fabricate, dezvoltarea întregului complex de ramuri și infrastructuri economice — toate acestea înserează efigia Mehedințului pe harta economică a țării printre județele cu o dezvoltare economico-socială în plin avînt.

Efecte ale industrializării — creșterea, dar și diversificarea accentuată a producției

ÎN MOD DEOSEBIT în anii după 1965, anii cei mai bogați în

Iulian PLOȘȚINARU
prim secretar
al Comitetului județean Mehedinți
al P.C.R.

realizări din întreaga istorie a României, au fost făcute ample eforturi spre a se asigura meleașurile mehedințene un ritm înalt de dezvoltare economico-socială. O imagine concludentă în acest sens ne-o oferă volumul însemnat de investiții alocat de partid și de stat pentru dezvoltarea județului Mehedinți: în perioada 1951—1978 volumul investițiilor realizate în sectorul socialist al economiei județului a fost de peste 21 miliarde lei. Semnificativ pentru etapa pe care o străbatem, este faptul că din cele 21 miliarde lei

investiții, 19 miliarde lei constituie investiții făcute în ultimii 13 ani.

Structura acestor investiții indică linii de forță ale dezvoltării

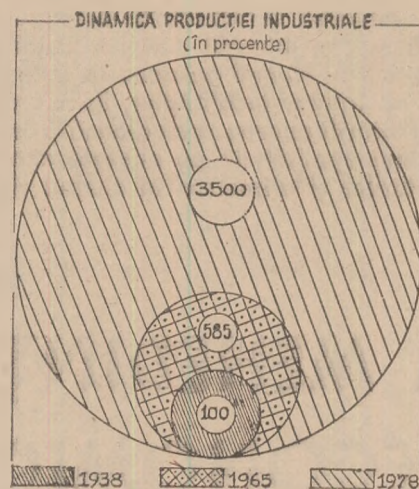
economiei județului în general și industriei mehedințene în special, accentuarea, în special după Congresul al IX-lea al partidului, a activităților complexe, menite să pună mai bine în valoare potențialul material și uman al județului. Astfel, volumul investițiilor în ramurile din sfera producției materiale pentru perioada 1951—1978 s-a ridicat la 19,0 miliarde lei, iar al celor din sfera neproductivă de 2,2 miliarde lei, în ultimii 13 ani acesta fiind de 16,8 miliarde lei și respectiv 2,0 miliarde lei, ceea ce relevă realizarea unor ample eforturi de investiții în acest timp. Ca o trăsătură a dezvoltării în ultimii 13—14 ani se remarcă faptul că investițiile din industrie au fost orientate cu prioritate spre ramuri purtătoare de progres tehnic: energie electrică 51,6% din total și construcții de mașini 10,1% dar și spre activitățile de exploatare și prelucrare a lemnului — 5,9%, celuloză și hîrtie — 22,0% etc.

Toate aceste eforturi investiționale s-au concretizat în obiective industriale, în obiective economice și sociale de primă importanță: Sistemul hidroenergetic și de navigație Porțile de Fier — lucrare ce impresionează prin cutezanță, dimensiuni și grad de tehnicitate — construită de țara noastră în colaborare cu R.S.F.

Iugoslavia; reconstruirea, dezvoltarea, modernizarea și reutilizarea întreprinderilor industriale din noul oraș Orșova, strămutat în amonte de linia lacului de acumulare al Hidrocentralei Porțile de Fier (Întreprinderea minieră, Întreprinderea textilă Cazanele, Șantierul Naval), precum și a tuturor obiectivelor social-culturale ale orașului; construirea obiectivelor social-culturale în comunele din clisura Dunării, de asemenea, strămutate în amonte de linia lacului de acumulare. Este de menționat, de asemenea, că în municipiul Drobeta Turnu Severin s-a construit într-o concepție modernă, de înaltă eficiență, Combinatul de industrializarea lemnului, Combinatul de celuloză și hârtie, Fabrica de confecții, Fabrica de produse lactate, Fabrica de pâine, importante dezvoltări la Șantierul Naval, Întreprinderea de vagoane, Industria cărnii etc.

În condițiile punerii în funcțiune a unor asemenea numeroase capacități de producție (volumul fondurilor fixe productive din economia județului a crescut față de anul 1965 de peste 8 ori, din care în industrie de 16,5 ori și în agricultură de 4,3 ori) economia județului Mehedinți, a înregistrat ritmuri înalte de creștere a producției materiale și a industriei în special. Este semnificativ de arătat astfel că în anul 1978 se realiza numai în 10 zile producția industrială a anului 1938, în 12 zile aceea din 1950 și în circa 60 de zile cea din 1965. Sînt dinamici care au la bază, deopotrivă, creșterea iscusinței și a priceperii în muncă, cât și sporirea gradului de înzestrare tehnică a activităților.

Cu un ritm de creștere a producției industriale de 12,9% în perioada 1951—1978, determinat cu deosebire de creșterea medie anuală de 14,8% înregistrată în ultimii 13 ani, industria județului a ajuns să dețină ponderi importante într-o serie de ramuri și subramuri (energie electrică, celuloză și hârtie, exploatarea și prelucrarea lemnului, extracția minereurilor nemetalifere, industria alimentară). În aceste condiții, în 1978, dacă în totalul producției industriale naționale industria județului deține numai 1%, ea deține 10,3% din totalul producției de energie electrică, 19,5% la vagoane de marfă, 11,5% la plăci fibrolemnoase, 7,0% la placaje din lemn, 4,2% la carne ș.a.

În cele două cincinale precedente în industria județului au apărut noi și importante ramuri: industria energiei electrice și industria celulozei și hârtiei, care în anul 1978 dețineau 32% din producția industrială a județului. Creșteri importante au înregistrat față de anul 1950 și celelalte ramuri ale industriei: construcția de mașini de 28 ori, extracția minereurilor nemetalifere de 23 ori, industria ușoară de 20 ori, industria alimentară de 11 ori, toate acestea punînd deopotrivă în lumină realizări deosebite, dar și perspective și posibilități dintre cele mai însemnate pentru creșterea calitativă a activităților.

În prezent se află în construcție și în fază de pregătire a începerii execuției obiective industriale de mare importanță pentru economia națională — Întreprinderea de anvelope nr. 3, Întreprinderea de aparate de măsură și control, Laminorul de profile mici în municipiul Drobeta Turnu Severin; importante dezvoltări la Șantierul naval Orșova și Drobeta Turnu Severin, la Întreprinderea de vagoane Drobeta Turnu Severin; Întreprinderea de armături industriale din oțel; Întreprinderea de prelucrat tulpini de in din orașul Strehaia, Hidrocentrala Porțile de Fier II etc. La nivelul județului se manifestă eforturi stăruitoare pentru ca toate aceste obiective să intre în funcțiune la termenele prevăzute.

O primă direcție de acțiune în acest sens, ca de altfel pentru îmbunătățirea întregii noastre activități, o constituie punerea în valoare mai amplă a rezervelor interne, de îmbunătățire a randamentelor de producție, a organizării, de diminuare a consumurilor materiale și de energie, de creștere a productivității. Prin transpunere

rea în viață a indicațiilor date de tovarășul Nicolae Ceaușescu cu ocazia vizitelor de lucru în județul Mehedinți, s-au creat condiții pentru creșterea producției globale industriale de la 8,4 miliarde lei în anul 1978, la peste 10 miliarde lei în anul 1980 și circa 21 miliarde lei în anul 1985, față de numai 1,9 miliarde lei cât a reprezentat nivelul producției industriale la constituirea județului. Sînt creșteri care se asigură în condițiile dezvoltării în continuare a capacităților de producție existente, îndeosebi a celor din ramura industriei construcțiilor de mașini, ale intrării în funcțiune a obiectivelor începute în acest cincinal, precum și a celor prevăzute în perioada 1981—1985, ale punerii în valoare a minereurilor cuprifere din zona Baia de Aramă și a zăcămintelor de lignit din bazinul Husnicioara-Vinju Mare, ale realizării de noi capacități de producție în industria chimică, metalurgică, ușoară. În această perspectivă industria județului Mehedinți va căpăta un contur mai complex, va avea un aport crescut la progresul general al țării.

Agricultura — ramură de bază a economiei județului

ÎN ECONOMIA județului Mehedinți, odată cu formarea și dezvoltarea unei industrii complexe, diversificate și competitive s-a avut în vedere dezvoltarea unei agriculturi cu randamente tot mai ridicate, solicitată să satisfacă importante nevoi sociale. Evoluția pe o linie ascendentă a agriculturii este strîns legată de fondurile mari alocate de stat pentru dezvoltarea bazei tehnico-materiale a acestei ramuri de bază a economiei naționale. În mod constant în agricultură s-au efectuat investiții pentru extinderea și diversificarea mecanizării, realizarea unor importante lucrări de îmbunătățiri funciare, amenajări pentru irigații, asigurarea unor construcții productive necesare. Este semnificativ că volumul investițiilor realizate în agricultura județului în perioada 1951—1978 a fost de circa 4,7 miliarde lei, din care în ultimii 13 ani peste 4 miliarde lei.

Amploarea efortului îndreptat în direcția dezvoltării agriculturii își găsește o vie ilustrare în evoluția de ansamblu a bazei tehnico-ma-

teriale. La începutul anului trecut, agricultura județului dispunea de aproape 2 800 tractoare agricole, peste 1 000 combine pentru cereale păioase și alte mașini și unelte agricole. Acțiunea pentru înfăptuirea indicațiilor tovarășului Nicolae Ceaușescu în vederea sporirii suprafețelor amenajate pentru irigații, pentru crearea, deci, de condiții necesare obținerii unor rezultate superioare, pînă la finele anului 1978 acestea au ajuns la peste 59 000 hectare, respectiv 20% din suprafața agricolă și 28% din suprafața arabilă a județului, urmînd ca în 1990 suprafața irigată să se extindă la circa 170 mii hectare.

Creșterea gradului de mecanizare, chimizare, extinderea lucrărilor de irigații și îmbunătățiri funciare, dezvoltarea complexelor de tip industrial pentru creșterea și îngrășarea animalelor se înscriu ca factori importanți pentru obținerea unor sporuri ridicate de produse vegetale și animale. Producția de cereale boabe realizată în primii trei ani din cincinalul actual a fost în medie de 334 mii tone anual față de 303 mii tone anual în cincinalul 1971—1975 și de 241 mii tone anual în perioada 1966—1970. Producția de carne și lapte din anul 1978 a crescut de 1,8 ori față de anul 1965, cea de lînă de 1,1 ori, cea de ouă de peste 4 ori etc.

În actualul cincinal se are în vedere realizarea unor însemnate prevederi pentru dezvoltarea zootehniei; există ample programe pentru creșterea sectorului viticol și pomicol, urmărind creșterea eficienței economice a terenurilor slab productive, aflate în pantă. Realizarea acestora va oferi noi elemente pentru îmbunătățirea rezultatelor în agricultura județului, pentru utilizarea fiecărei posibilități și rezerve de creștere a producției în această ramură atît de însemnată a economiei românești.

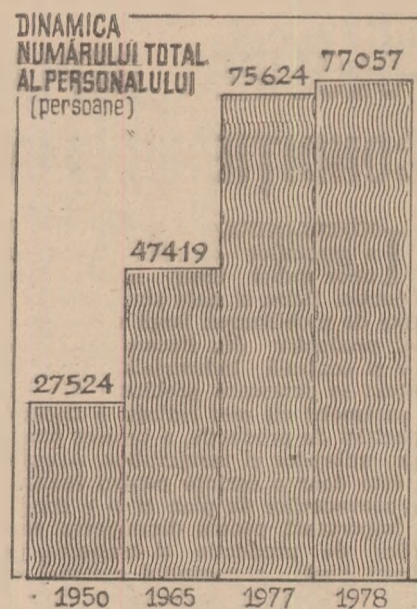
Finalitatea social-umană a dezvoltării

REFLEX nemijlocit al amplei corelații dintre economic și social, dezvoltarea economiei județului a determinat — cum era și firesc — profunde mutații în structura și dinamica populației, ale forței de muncă, în creșterea gradului de urbanizare și modificare a aspectului edilitar-gospodăresc al localităților, în însăși modul de viață al locuitorilor județului. Expresia

finală a acestor procese a constituit-o sporirea susținută a bunăstării materiale și spirituale a tuturor locuitorilor județului. Se poate arăta că dacă în anul 1965 populația ocupată în agricultura județului reprezenta 72,3% și numai 27,7% din aceasta lucra în ramurile neagricole, în anul 1978 populația ocupată în agricultură a scăzut la 47,5%, crescînd corespunzător ponderea celor care lucrează în ramurile neagricole și cu deosebire în industrie — la 52,5%. În acest cadru numărul personalului muncitor a crescut de la 27 524, în anul 1950, la 47 419, în anul 1965 și la 77 057 persoane în anul 1978. Aceste cifre relevă de la sine mutații sociale ample, profunde, justetea și realismul unei politici dedicată omului.

În raport cu toate aceste evoluții în localitățile județului s-au construit numeroase locuințe și obiective social-culturale, care se reflectă în ridicarea bunăstării materiale și spirituale a oamenilor muncii, țelul suprem al întregii politici a partidului nostru. Numai în ultimii 11 ani s-au construit peste 12 300 apartamente din fondurile statului și din fondurile populației cu sprijinul statului în credite și execuție, 4 000 locuri în cămine de nefamiliști, circa 2 000 locuri în internate școlare, peste 4 000 locuri în creșe și grădinițe, mari complexe comerciale etc. În folosul populației se află astăzi 6 spitale cu peste 2 600 paturi (față de 190 paturi în anul 1938), 6 policlinici, 15 dispensare medicale de întreprindere, 76 dispensare medicale de circumscripție, 3 case de nașteri și 11 creșe de cartier. În cele 612 unități de învățămînt se instruiesc în prezent 67 000 elevi în învățămîntul de toate gradele și 12 600 copii în învățămîntul preșcolar.

Modificările de structură amintite, amploarea creșterii economiei județului, îmbunătățirea însemnată a rezultatelor în activitate au asigurat amplificarea considerabilă a numărului de locuri de muncă în județ în paralel cu crearea condițiilor pentru creșterea susținută a veniturilor. Corespunzător volumul desfacerilor de mărfuri către populație a ajuns la circa 2,2 miliarde lei în anul 1978, înregistrînd o creștere de 2,9 ori față de anul 1965. În structura acestui fond de marfă o pondere tot mai însemnată au căpătat-o bunurile cu valoare nutritivă ridicată, produsele de folosință îndelungată, mutații care pun în relief însăși

modificarea modelului de consum a populației județului, științific determinat și structurat tot mai mult, pe baza posibilităților oferite de dezvoltarea economiei, în acord cu cerințele civilizației moderne.

★

RITMUL RAPID al transformărilor petrecute în viața economico-socială a județului, sarcinile mobilizatoare, amplele mutații economico-sociale care se prefigurează, ridică în fața organelor și organizațiilor de partid cerința intensificării eforturilor pentru utilizarea cu cele mai bune rezultate, așa cum a fost conceput, a noului mecanism economico-financiar. În acest sens au fost inițiate acțiuni menite să creeze condiții ca în fiecare întreprindere să se realizeze în mod ritmic producția fizică și producția netă, să se asigure introducerea unui regim sever de economii în toate sectoarele de activitate. Preocupările noastre se îndreaptă, de asemenea, spre ridicarea nivelului tehnic calitativ al tuturor produselor, spre punerea în valoare a resurselor naturale ale solului și subsolului de care dispune județul Mehedinți, spre gospodărirea rațională a combustibilului și energiei și spre creșterea mai accentuată a productivității muncii și a eficienței în utilizarea fondurilor fixe, spre reducerea mai accentuată a cheltuielilor de producție, îndeosebi a celor materiale. Toate acestea le considerăm direcții esențiale pentru trecerea de la faza acumulărilor cantitative la o fază superioară, a luptei pentru calitate, obiectiv fundamental în procesul de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate.

FOLOSIREA DEPLINĂ A CAPACITĂȚILOR DE PRODUCȚIE, CONDIȚIE FUNDAMENTALĂ PENTRU SPORIREA EFICIENȚEI

INDEPLINIREA EXEMPLARĂ a sarcinilor de plan, atingerea unor indici înalți în realizarea producției fizice și nete sînt nemijlocit legate de mobilizarea largă a potențialului productiv din fiecare întreprindere și centrală industrială. În acest context se detașează problema folosirii la parametri cît mai ridicați a fiecărei capacități de producție, a tuturor mașinilor, utilajelor și instalațiilor. Aceasta nu este doar o cerință pentru realizarea prevederilor de plan ci și o condiție importantă pentru diminuarea costurilor de producție și creșterea, pe această bază, a venitului național — factor hotărîtor în ridicarea continuă a nivelului de trai.

Este bine cunoscut faptul că, an de an, la nivelul întregii țări, sînt puse în funcțiune noi capacități de producție. În fiecare unitate se modernizează fondurile fixe, se introduc mașini, utilaje și instalații de mare productivitate. Datele statistice arată că economia noastră națională dispune la ora actuală de fonduri fixe în valoare de peste 1600 miliarde lei, în marea lor majoritate realizate în ultimii 10 ani. În industrie fondurile fixe însumau la sfîrșitul anului trecut peste 655 miliarde lei, ceea ce înseamnă o dotare tehnică — în medie — pe fiecare muncitor de peste 240 mii lei. Această importanță înzestrare a fiecărui loc de muncă, completată și cu faptul că în cursul unui cincinal mai mult de jumătate din producția de mașini, utilaje și instalații se reînnoiește sau se modernizează, marchează importanța ce trebuie acordată utilizării depline a capacității tehnice pentru realizarea și depășirea sarcinilor de plan, menținerea unor ritmuri înalte de creștere economică.

Analizînd modul cum au evoluat indicii de utilizare a mașinilor-unelte din industria constructoare de mașini, precum și a mașinilor, utilajelor și instalațiilor specifice unor ramuri ale industriei în acest cincinal, comparativ cu anul 1957, se constată creșteri spectaculoase.

	1975	1976	1977	1978
Total mașini unelte	76,1	77,2	83,6	84,9
— în secții de bază (inclusiv sculării)	77,7	78,5	84,9	85,5
— în secții indirect productive	71,7	73,4	79,3	81,7
Total mașini, utilaje și instalații specifice unor ramuri ale industriei ...*)		90,2	90,4	91,5

*) Date necomparabile.

Realizarea unor indici de utilizare ridicați, începînd mai ales cu anul 1977 reprezintă consecința transpunerii în viață a unui amplu program de măsuri inițiat de conducerea superioară de

partid și de stat, ca urmare a unor analize aprofundate făcute de Consiliul Central de Control Muncitoresc al Activității Economice și Sociale, în colaborare cu Comitetul de Stat al Planificării, Ministerul Aprovizionării Tehnico-Materiale și Controlului Gospodăririi Fondurilor Fixe și Direcția Centrală de Statistică. Tocmai pornindu-se de la acest nivel și ținîndu-se seama de marile rezerve disponibile pe care le are economia națională, în planul unic de stat pe 1979 au fost prevăzute sarcini superioare de creștere a producției fără cheltuieli suplimentare, pe seama îmbunătățirii gradului de utilizare a capacităților, cunoscîndu-se faptul că:

la nivelul anului 1979, după calcule estimative, prin creșterea cu 1% a indicilor de utilizare a mașinilor-unelte din industria construcțiilor de mașini se poate obține o producție suplimentară de circa 3 miliarde lei.

Faptele dovedesc că indicii planificați de utilizare a mașinilor-unelte sînt pe deplin realizabili. Astfel, în trim. I al acestui an unitățile industriale din Ministerul Industriei Ușoare și Ministerul Transporturilor și Telecomunicațiilor au realizat indici superiori nivelului mediu planificat pe întregul an, precum și celor realizați în aceeași perioadă a anului trecut. În profil teritorial peste media obținută pe ansamblul industriei se situează 25 de județe, între care Prahova, Sibiu, Timiș, Iași și Mureș, precum și municipiul București.

Sînt numeroase întreprinderi care, cu o bună organizare a activității pe linii tehnologice specializate, preocupate de a obține rezultate la nivelul cerințelor actuale, au atins indici de utilizare a mașinilor-unelte deosebit de ridicați: Întreprinderea de construcții de mașini Reșița (100,0%), Întreprinderea „23 August“-București și Întreprinderea de vagoane Arad (ambele cu 99,3%) Întreprinderea de mecanică fină Sinaia (98,6%), Întreprinderea „Eletroprecizia“-Săcele (98,0%), Întreprinderea „Timpuri Noi“-București (97,5%) și altele.

De asemenea, un grad de utilizare ridicat s-a obținut și la diferite mașini și instalații specifice unor ramuri industriale, cum sînt: cupatoare de topit cu flacăra (99,6%), instalații pentru producția de rezistențe și potențioetre (99,1%), instalații pentru producerea sodei caustice (99,1%), mașini

de tras geamuri (99,8%), instalații pentru producerea fibrelor și firelor artificiale și sintetice (94,9%), instalații din industria uleiului comestibil (96,4%).

RELEVÎND aceste preocupări și rezultate pozitive se cere spus — așa cum s-a arătat și la recenta ședință a Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R. — că în fiecare ramură a economiei, în fiecare unitate productivă, există încă mari rezerve care nu sînt suficient puse în valoare. Dacă ne referim doar la unitățile care nu se încadrează încă în nivelul sarcinilor de plan privind realizarea indicilor de utilizare a capacităților de producție, sau a celor unde se înregistrează chiar scăderi față de anul trecut, putem desprinde ce valori însemnate nu se realizează la vreme, lipsind economia țării de un volum important de produse. Astfel, în industria construcțiilor de mașini, peste 80 de întreprinderi la care se urmărește și se raportează gradul de utilizare a mașinilor-unelte nu au atins indicile mediu anual planificat pe total industria republicană: din acestea 30 de unități au realizat un indice de pînă la 80%. Întreprinderea de echipamente periferice București (54,9%) Întreprinderea de șuruburi-Sighetu Marmăției (63,5%), Întreprinderea mecanică de utilaj tehnologic-Moreni (63,7%), Întreprinderea de transformatoare mici Filași (64,6%). Practic, în aceste unități, mașinile-unelte au fost utilizate numai în două schimburi în loc de trei, o serie de neajunsuri pe linie de aprovizionare ritmică cu materii prime și materiale a locurilor de muncă, precum și întreruperile în funcționare datorită exploatarei și întreținerii neraționale făcînd ca perioada de stagnare să crească considerabil.

O situație asemănătoare a apărut și la unele mașini, utilaje și instalații specifice unor ramuri ale industriei, la o parte din acestea indicile de utilizare fiind în scădere față de cel realizat în trimestrul I 1978, în condițiile în care parcul inventar al acestora a sporit (mașini și instalații pentru fabricarea lămpilor cu incandescență — 77,9% față de 92,9% în trimestrul I 1978, instalații pentru producerea negrului de fum — 61,3% față de 81,1%, instalații pentru producerea rășinilor sintetice — 88,6% față de 92,4%, mașini de filat din filaturile de fibre liberiene — 79,6% față de 85,7%). De asemenea, folosirea majorității utilajelor de construcții, precum și al navelor maritime și fluviale — în transporturi — s-a situat la nivele reduse, atît față de plan cît și față de realizările perioadei corespunzătoare a anului trecut.

TÎNÎND SEAMA de această situație, Comitetul Politic Executiv al C.C. al P.C.R. a indicat tuturor factorilor de răspundere și de execuție să acționeze ferm pentru înlăturarea deficiențelor ce s-au manifestat în

Mircea CERNESCU

(Continuare în pag. 14)

CONTRACTELE DE APROVIZIONARE-DESFACERE PE 1980

● Efectul relațiilor de continuitate : încheierea de pe acum a contractelor pe 1980 ● Perioada precontractuală folosită din plin pentru soluționarea litigiilor între furnizorii de materii prime și beneficiari ● Acțiuni prioritare : predarea din vreme a specificațiilor sortimentale, emiterea repartițiilor de materiale de către coordonatorii de balanțe, elaborarea și predarea documentației de execuție pentru utilajele tehnologice necesare investițiilor pe 1980, finalizarea contractelor de cooperare, încheierea programelor de optimizare a transporturilor

UNA DIN PRINCIPALELE direcții de perfecționare a mecanismului economico-financiar o constituie pregătirea și asigurarea mai bună a bazei materiale a planului, a desfacerii producției, pe bază de contracte încheiate din timp, care să fundamenteze planul. Constituie un adevăr evident că, într-o economie cum este cea a țării noastre, **stabilirea multitudinii de relații în ce privește aprovizionarea și desfacerea nu se poate realiza mai eficient și mai realist decât prin relații directe ale unităților furnizoare și beneficiare**, desigur în cadrul general stabilit de planul național unic. Programarea numai a producției cu desfacere asigurată, aprovizionarea acelor resurse de materii prime și materiale care sînt în concordanță cu planul de producție impune ca acțiunea de contractare să se desfășoare concomitent, în strînsă îmbinare cu procesul de definitivare a parametrilor îmbunătățiți ai planului, astfel ca la adoptarea finală a acestuia să fie „țesută” rețeaua complexă a milioanei de relații ce se stabilesc în economie prin contractele economice.

DUPĂ CUM ESTE CUNOSCUT, tocmai pentru a crea cadrul unei mai bune desfășurări a procesului de încheiere a contractelor economice, odată cu planul pe 1979 a fost aprobat și planul pentru anul 1980, au fost elaborate balanțele materiale și s-au stabilit nivelurile-limită de consum, pe beneficiarii titulari de plan. Pe această bază, în cursul anului 1978 și în primele luni din 1979 au fost încheiate și o parte din contractele pentru 1980, asigurîndu-se astfel cu un avans suficient de mare resursele unor întreprinderi beneficiare și furnizoare, traducîndu-se totodată în practică cerința stabilirii unor relații de continuitate, tradiționale, între unitățile economice. Poate fi apreciat pozitiv faptul că la materiile prime minerale din producția internă, din profilul Ministerului Minelor, Petrolului și Geologiei, producția marfă prevăzută a se realiza în anul viitor este contractată în proporție de 80%. Sînt încheiate, de asemenea, contracte de desfacere în proporție de 40—75% din producția marfă de către unitățile din industria chimică, constructoare de mașini, economiei forestiere și materialelor de construcții, energiei electrice, activitatea de producție industrială a Ministerului Construcțiilor Industriale etc.

Este însă necesar, potrivit sarcinilor stabilite, ca această acțiune să fie **complet finalizată**, pe de o parte, prin încheierea tuturor contractelor, iar pe de altă parte, prin trecerea la detalierea contractelor care la vremea perfectării nu aveau condiții de precizare a acestor elemente. Rămîneri în urmă mai sînt îndeosebi la M.I.M., M.I.U., M.A.I.P.A. și alte ministere la care nivelul contractării este încă scăzut, situîndu-se sub 30% din volumul producției planificate pentru anul viitor. Sarcinile de plan pe 1980 fiind stabilite și a-

probate, întreprinderile din cadrul acestor ministere în primul rînd, dar și din întreaga economie, au obligația de a rezolva din timp, cu mult înainte de începerea planului, atît probleme de desfacere, cît și cele de aprovizionare.

CÎTEVA PROBLEME rețin în mod deosebit atenția în acest domeniu și, în primul rînd, aceea a **stabilirii contactelor cu beneficiarii fiecărei unități producătoare**, pentru a se putea determina structura producției, de care depinde în mod hotărîtor elaborarea unui plan de aprovizionare temeinic fundamentat. Prin reglementările adoptate, **rolul de coordonator de balanță, deci de elaborator al acestui act esențial în pregătirea bazei materiale a planului revine, de regulă, centralei industriale sau ministerului care este principalul producător al materialului sau produsului respectiv**. Rațiunea acestei opțiuni este foarte clară, întrucît nimeni altele decît producătorul nu este mai în măsură să cunoască posibilitățile de producție și mai interesat în a cunoaște necesitățile de consum. Există o experiență bună a unor centrale industriale coordonatoare de balanțe din cadrul M.I.Ch., M.M.P.G., M.I.U. ș.a., care organizează întîlniri de lucru cu principalii consumatori, cu bazele de aprovizionare, spre a concretiza cerințele utilizatorilor, condiții specifice de livrare și a identifica problemele care se ridică în fața producției, spre a lua din timp măsurile necesare.

Pentru organizarea unor asemenea acțiuni nu este nicidecum necesar să se aștepte alte indicații sau aprobări speciale, se cere numai inițiativă și dorința de a clarifica problemele. Din păcate, la unele centrale industriale și direcții generale de aprovizionare-desfacere din ministere, care sînt investite cu atributul de coordonator de bilanță, nu se acționează încă în acest spirit și se tergiversează astfel nejustificat pregătirea contractării. Asemenea situații sînt, în special, la producția de mașini și utilaje, atît de serie cît și a celor nestandardizate, unele materiale și produse primare ale construcției de mașini (cabluri și conductori electrice, organe de asamblare, rulmenți, aparataj electric, corpuri de iluminat), la produsele industriei ușoare, mobilă, unele materiale de construcții etc.

În construcția de mașini, o problemă de importanță capitală o constituie **elaborarea și predarea documentației de execuție pentru utilajele tehnologice**, în funcție de care întreprinderile producătoare pot să elaboreze specificațiile de materiale și să încheie contractele de aprovizionare. Față de cotele de utilaje alocate prin planul pe 1980, pînă în prezent documentațiile sînt predate în proporție de circa 50% de către M.I.M. și M.M.P.G., iar cele ale M.I.Ch. în proporție de circa 2/3 din total. În acest domeniu este necesar să se ac-

ționeze cu toată energia pentru accelerarea elaborării documentațiilor, pentru revederea graficelor de predare, îndeosebi în industria metalurgică, la care se are în vedere ca o mare parte să fie finalizată de-abia în trimestrele III și IV ale acestui an. Pentru utilajele standardizate întârzierile sînt determinate de faptul că cele mai multe ministere nu au desfășurat cotele pe întreprinderi și nu au transmis desfășurătoarele la coordonatori pentru o serie de utilaje, operație ce va trebui încheiată în cel mai scurt timp.

Probleme similare se ridică și în ce privește materialele de construcții, sub aspectul asigurării documentațiilor pentru investiții. Lipsa proiectelor de execuție întârzie depunerea de către constructori a specificațiilor sortimentale la prefabricate, diverse elemente de structură din beton armat, fișii cu goluri, panouri mari etc.

În industria ușoară, cerințele modei și caracterul sezonier al unor produse nu justifică să nu se acționeze mult mai hotărît pentru încheierea contractelor economice, cu prevederea clauzelor privind detaliile — poziții coloristice, modele etc. — ce vor fi definitive semestrial. Cu atît mai mult cu cît producția industriei ușoare depinde de unele aprovizionări vitale din alte sectoare, îndeosebi din industria chimică, unde nu se poate aștepta definitivarea producției și încheierea contractelor de desfacere, deoarece acestea au implicații nemijlocite asupra propriilor aprovizionări.

Există, de asemenea, o **preocupare insuficientă din partea unor întreprinderi, centrale, ministere, pentru a definitiva și preda din timp specificațiile sortimentale și, în mod special, la metal.** Pentru materialele metalurgice practic încă nu sînt încheiate contracte economice pentru anul 1980, cu excepția unor produse de importanță secundară, pentru care nu se întocmesc balanțe. Ce este esențial în această privință, așa cum rezultă din experiența anilor trecuți?

În primul rînd, este necesar ca unitățile M.I.C.M. să treacă de îndată la **elaborarea specificației în condițiile aplicării măsurilor stabilite în fiecare unitate pentru reducerea consumurilor specifice de metal în anul 1980.** În 1979 contractarea metalelor a întârziat cu cel puțin o lună datorită faptului că marea majoritate a centralelor industriale din cadrul M.I.C.M. au depus specificații care depășeau cantitativ cu 15—25% cotele de metal alocate prin plan. O disciplină fermă la nivelul fiecărei întreprinderi și centrale industriale constituie un factor decisiv pentru încheierea din timp a contractelor economice.

INTR-O SERIE de cazuri se întârzie contractarea, datorită faptului că unele unități producătoare și beneficiare, unii coordonatori de balanță, precum și ministerele de ramură, Ministerul Aprovizionării Tehnico-Materiale nu au acționat cu suficientă energie pentru **încheierea din timp a programelor de optimizare a transporturilor**, care constituie o etapă obligatoriu necesară pentru materialele de masă, înainte de încheierea contractelor economice. Necesitatea obiectivă a aplicării acestui sistem de lucru este determinată de faptul că în acest fel se poate economisi un important volum de muncă socială, evitîndu-se o serie de transporturi lungi, costisitoare, care înseamnă consum mare de combustibili, parc de vagoane imobilizate, forță de muncă consumată suplimentar. Este suficient să arătăm că sînt destule situații în care se transportă produse de balastieră la distanțe de 300—400 km și uneori și mai mult și că se ajunge la situații în care cheltuielile de transport depășesc cu mult prețul produsului transportat. Întârzieri în contractare din această cau-

ză au fost pentru anul 1979 și se mențin în continuare la ciment, cărămizi, îngrășăminte chimice și altele.

Deosebit de importantă este **încheierea contractelor de cooperare** dintre unitățile din cadrul aceluiași centrale sau minister. Acestea au un rol vital în buna desfășurare a producției în toate domeniile, dar îndeosebi în industria constructoare de mașini, industria ușoară și în chimie. Firește, multe dificultăți sînt generate în acest an, mai ales la fabricația de utilaj tehnologic, de nelivrarea de către unele întreprinderi constructoare de mașini a reperelor și subsansamblelor executate în cooperare. Această acțiune trebuie mult mai bine pregătită de către M.I.C.M. cu centralele, prin organizarea pe grupe de produse a unor înfîliri între furnizori și beneficiari spre a preciza de pe acum toate detaliile programelor de cooperare, cu termene precise de livrare și cu indicarea tuturor caracteristicilor tehnice, calitative și de altă natură.

Un fapt deosebit, care trebuie combătut cu tărie, îl constituie **nerespectarea de către unele întreprinderi și centrale a disciplinei de plan, manifestată prin refuzul de a contracta în baza unor repartiții emise de organele în drept, sau contractarea de cantități mai mici sau de sortimente diferite de cele repartizate.** Astfel de încălcări ale prevederilor legale, care s-au manifestat și în cursul perioadei de contractări pentru anul 1979, mai ales la unele întreprinderi din industria metalurgică (C.S. Galați, I.S.P.S. Buzău, Laminorul Brăila ș.a.) din chimie (întreprinderi din cadrul Centralei pentru cauciuc și mase plastice, a celei de medicamente, coloranți, lacuri și vopsele ș.a.), precum și din industria construcțiilor de mașini, a materialelor de construcții, au determinat perturbări în desfășurarea activității productive. Este de aceea de datoria organelor competente să ia măsuri corespunzătoare pentru a nu se mai repeta astfel de neajunsuri, să aplice în cazurile de nerrespectare a măsurilor, fără excepție, sancțiunile prevăzute de lege.

S ÎNT încă situații în care întreprinderi producătoare din metalurgie, chimie și din alte ramuri **nu respectă obligația de a prevedea în contracte termene precise de livrare, ci finele perioadei, trimestrul sau chiar semestrul**, ceea ce — este de la sine înțeles — nu dă beneficiarului nici un fel de garanție asupra primirii la timp a mărfurilor contractate. Întrucît efectele unora din aceste situații se mai resimt și în această primă parte a anului 1979, este necesar ca ministerele, centralele, întreprinderile să acționeze de îndată pentru reglementarea tuturor problemelor încă neclarificate pentru anul 1979. Astfel, este de primă urgență **emiterea tuturor repartițiilor de către coordonatorii de balanțe pentru materialele și produsele la care au apărut în ultimele săptămîni modificări în balanțe sau au rămas încă probleme în suspensie.** Așa cum este reglementat, vor trebui emise toate repartițiile și pentru materiile prime și materialele contractate din import, astfel încît beneficiarii să-și cunoască integral sursele de aprovizionare și termenele la care este prevăzută intrarea mărfurilor din import. Pentru repartițiile emise este necesar să se asigure de îndată încheierea tuturor contractelor, punîndu-se un accent deosebit pe soluționarea operativă a litigiilor precontractuale, prin înfîliri directe, cu invitarea reprezentanților centralelor și ministerelor.

M. MARINESCU

ORIENTĂRI ȘI DIMENSIUNI ALE DEZVOLTĂRII AGROINDUSTRIALE

— Schiță de model privind dezvoltarea economico-socială
a unui consiliu agroindustrial —

MASURILE revoluționare adoptate de Plenara C.C. al P.C.R. din 1 februarie a.c. privitoare la organizarea, planificarea și conducerea unitară a agriculturii sînt de natură să antreneze mutații importante atît în teoria, cît și în practica dezvoltării rurale. Noua orientare generează efecte și implicații pozitive care depășesc cadrul dezvoltării agricole propriu-zise, creînd condiții de bază pentru atingerea unor parametri superiori și a unei noi calități în dezvoltarea economico-socială globală a unui teritoriu dat.

În acest spirit am elaborat un studiu de caz concret, de analiză, evaluare și corelare a nevoilor și posibilităților dezvoltării economico-sociale de perspectivă într-un consiliu unic agroindustrial, studiu ale cărui elemente și concluzii esențiale le prezentăm în acest articol.

Condițiile naturale și populația

CONSILIUL UNIC agroindustrial Ruginoasa, jud. Iași, situat pe rama sudică a Podișului Sucevei, la contactul cu Podișul Central Moldovenesc, deține o suprafață totală de 16 319 ha. Platformele structurale ale reliefului — cu o altitudine ce variază între 210 și 530 metri — au pante mici sau moderate, dar fragmentate de văi adînci și înguste, cu versanți supuși unor intense procese de eroziune și alunecări de teren.

Clima este de tip continental, media temperaturilor fiind de $-3,5^{\circ}\text{C}$ iarna și de $+19^{\circ}\text{C}$ vara, iar precipitațiile în mod obișnuit, de 500—600 mm/mp anual. Rîurile sînt mici și de importanță economică redusă, iar rezervele de ape subterane nu pot asigura deficitul alimentării cu apă potabilă. Formațiunile geologice sedimentare (calcare grezoase, nisipuri, argile) prezintă o importanță economică mică. Solurile, de calitate medie (brune, cernoziomice și cenușii de pădure), permit dezvoltarea unei agriculturi intensive doar în condițiile efectuării unor importante lucrări ameliorative.

Ponderea suprafețelor agricole în totalul fondului de teren ($32,5\%$) este mai mare decît media pe țară ($63,0\%$) și cea pe județ ($74,0\%$). De asemenea, terenul arabil deține $67,4\%$ din terenul

agricol (față de $41,2\%$ media pe țară și $50,1\%$ media pe județ), ceea ce favorizează dezvoltarea agriculturii.

În ceea ce privește ponderea pășunilor și a finetelor naturale în terenul agricol, aceasta este de $13,5\%$ (față de $18,6\%$ pe țară și $19,4\%$ pe județ); deci, pentru dezvoltarea zootehniei este necesar să se pună un mai mare accent pe sistemele intensive de creștere a animalelor, extinzîndu-se suprafețele cu furaje.

Bonitatea naturală a culturilor arată un nivel mediu, aflat între 40 și 52 de puncte pentru culturile de cereale, legume și plante tehnice. Potențate cu lucrări ameliorative adecvate și cu fertilizarea normală a terenurilor, condițiile de sol pot favoriza intensificarea dezvoltării agricole.

Densitatea populației ($106,2$ loc/kmp) este mai ridicată față de media pe țară ($89,5$ loc/kmp), dar sub cea pe județ (133 loc/kmp). Dinamica populației arată o creștere cu $12,41\%$ în anul 1978 față de anul 1956, creștere inferioară celei pe întregul județ ($44,30\%$), fapt care se explică atît prin migrația populației din zona Consiliului Ruginoasa către orașele apropiate (Pașcani și Iași), cît și spre alte zone, puternic industrializate, ale țării (îndeosebi Brașov, București, Constanța).

Populația aptă de muncă reprezintă doar $50,3\%$ din totalul

populației, grupele de vîrstă „0—16 ani” și „peste 60 de ani” (populație întreținută) ocupînd o pondere însemnată. Analiza structurii populației ocupate evidențiază o puternică profilare agricolă, precum și un număr ridicat de navetiști. Astfel, forța de muncă ocupată în agricultura de stat și cea cooperatistă ocupă o pondere de $58,2\%$ iar personalul muncitor de $13,2\%$; de subliniat că navetiștii dețin $23,6\%$ din populația ocupată. În raport cu ponderea personalului muncitor, care la nivelul țării era în 1977 de $65,7\%$, se constată că în cadrul consiliului această pondere este scăzută, cu consecințele cunoscute pe plan economic și social.

Avînd în vedere tendințele normale ale deplasării populației active către ramurile neagricole, precum și ale intensificării producției agricole, considerăm că ponderea populației agricole se va diminua în continuare. Astfel, mecanizarea lucrărilor, chimizarea, îmbunătățirea tehnologiilor de lucru, ridicarea calificării lucrătorilor agricoli, precum și modificarea structurii culturilor agricole sînt procese care contribuie la reducerea (absolută și relativă) a populației agricole. Drept urmare, va putea crește ponderea personalului muncitor pe seama creării de noi locuri de muncă, în principal în unități prelucrătoare de produse agricole, ceea ce va contribui la stabilizarea forței de muncă și a populației în zonă.

Nivelul actual al dezvoltării agricole

STRUCTURA producției agricole din unitățile consiliului diferă față de situația pe țară și pe județ. Astfel, producția vegetală ocupă o pondere de 70% , față de 57% la nivelul țării și jud. Iași.

Producția principalelor produse vegetale pe locuitor față de media pe țară, se prezintă astfel (anul 1977) :

Produse agricole	kg/locuitor	
	Total țară	Consiliul Ruginoasa
— grâu și secară	300,7	390,0
— porumb	467,0	570,7
— cartofi	194,3	772,8
— sfeclă de zahăr	288,4	520,7

Vedem că din acest punct de vedere situația este pozitivă, producția pe locuitor fiind peste media pe țară, dar aceasta nu se datorează unor producții medii la ha superioare ci în primul rând suprafețelor arabile, care sînt mai mari, ca medie pe locuitor, decît la nivel național și județean. În primii trei ani ai acestui cincinal, la grâu producția medie la ha a fost peste media pe județ, și apropiată de cea pe țară, la porumb — sub media pe județ și pe țară. La cartofi — peste media pe județ, și pe țară (zona este favorabilă acestei culturi), iar la sfecla de zahăr, producțiile medii sînt cu puțin sub nivelul pe țară și pe județ.

Înzestrarea cu fonduri fixe este relativ scăzută; valoarea lor, calculată la 1 ha teren agricol reprezintă 37,8% din cea medie pe țară. Pe un tractor revin 106 ha de teren agricol (media pe țară — 71 ha; pe județ — 81 ha). Cantitatea de îngrășăminte chimice (substanță activă) utilizată în unitățile ce compun consiliul este de 102 kg/ha față de 95 kg/ha pe județ și 106 kg/ha pe țară.

Producția obținută în sectorul zootehnic ocupă o pondere mică în totalul producției agricole: 30%, față de 43% media pe țară și pe județ. Apreciind comparativ numărul de animale ce revin la 100 ha teren agricol, se constată o situație contradictorie: la bovine este de 54 capete pe consiliu — față de 44 capete medie pe țară și 45 capete pe județ — dar producția medie de lapte pe cap de vacă în consiliu este foarte scăzută, în 1977 realizîndu-se doar 1400 l (pe țară — 2 002 l, pe județ 1 930 l). La ovine și caprine densitatea medie la 100 ha teren agricol este de asemenea ridicată: 129 capete (pe țară de 105, pe județ 120), dar producția medie de lapte este numai cu puțin peste media pe țară și pe județ. La porcine densitatea medie în unitățile consiliului este foarte scăzută; 11,5 capete la 100

ha (față de 89,2 capete la nivelul județului și 99,8 capete în medie pe țară).

Ponderea redusă a sectorului zootehnic în totalul producției agricole, producțiile mici obținute cu efective relativ mari ne îndreptătesc să apreciem că este necesară reconsiderarea esențială a activității acestui sector.

Creșterea suprafețelor (în prezent, ne semnificative) cultivate cu plante de nutreț, îmbunătățirea raselor de animale, furajarea rațională și o asistență sanitar-veterinară corespunzătoare vor putea asigura dezvoltarea sectorului zootehnic în spiritul orientărilor stabilite de partid.

Perspectiva : dezvoltare agroindustrială intensă

PRINCIPALELE resurse de care dispune consiliul Ruginoasa sînt solurile — favorabile dezvoltării agriculturii, îndeosebi în condițiile efectuării lucrărilor ameliorative necesare — și forța de muncă existentă, căreia trebuie să i se asigure o utilizare cantitativ și calitativ superioară.

Pentru a pune în valoare acest potențial considerăm că în organizarea teritoriului se cer aplicate următoarele orientări :

- reducerea suprafețelor de culturi prășitoare, pentru a limita eroziunea solului;

- echilibrarea suprafețelor cultivate cu cereale, pentru o mai bună rotație a culturilor;

- creșterea suprafețelor cultivate cu plante furajere, ceea ce va satisface mai bine nevoile sectorului zootehnic și cerințele protejării solului;

- stimularea producției de cartofi, legume și amenajarea de noi plantații pomicole, în scopul folosirii depline a forței de muncă, protejării terenurilor, sporirii veniturilor;

În vederea valorificării potențialului de muncă existent, opinăm pentru următoarele măsuri :

- sporirea gradului de ocupare a populației apte de muncă, atît prin dezvoltarea intensivă a tuturor sectoarelor agricole, cît mai ales prin integrarea acestora cu unitățile prelucrătoare de produse agricole și cu unități industriale din județul Iași, din zona Pașcanilor și din cadrul consiliului;

- corelarea modelelor și proiectelor de dezvoltare a consiliului cu cele ale orașului Pașcani

și ale județului, pentru a se realiza activități complementare sau cooperări, înființarea sau extinderea de secții ale unor unități prelucrătoare, industriale, de construcții, meșteșugărești etc.;

- combaterea eroziunii solurilor pe o suprafață de 4 200 ha în anii 1979—1981, prin aplicarea regulilor agrotehnice și zonarea corespunzătoare a culturilor;

- executarea amenajărilor necesare redării în circuitul agricol a celor 1 500 ha de terenuri pustiernice erodate prin lucrări de investiții din fonduri centralizate în cincinalul 1981—1985;

- combaterea excesului de umiditate pe o suprafață de 500 ha, prin afinarea adîncă a terenului cu echipamente pe tractoare grele cu șenile (S-1500 sau S-1300), lucrare în curs de realizare;

- aplicarea planului de culturi propus, în funcție de zonarea producției vegetale și asolamente :

	suprafețe (ha) existente propuse	
grâu	2 670	1 500
orz	325	1 500
porumb	3 140	2 000
sfeclă de zahăr	480	400
cartofi	923	950
legume	110	250
plante de nutreț	518	1 500

- realizarea unei ferme intensive pentru producția de lapte, care să permită atît popularea cu rase superioare a fermelor din consiliul Ruginoasa și din alte consilii învecinate, cît și creșterea producției.

În ceea ce privește activitățile cu caracter industrial, situarea consiliului în imediata apropiere a orașului Pașcani, cu căi de acces corespunzătoare (cale ferată și drum național), facilitează amplasarea unor unități sau secții de prelucrare a produselor agricole și industriale, cu cheltuieli rezonabile și efecte economice deosebite. Pentru o primă etapă (cincinalul 1981—1985) ar fi posibilă construirea următoarelor obiective : un uscător de cereale ; un centru de prelucrare a furajelor ; secții

lector univ. dr. Gh. MACOVEI
conf. dr. P. GEORGESCU
conf. dr. I. HIRJOABA
lector univ. Dan GHEORGHE

(Continuare în pag. 21)

Mecanismul economico-financiar: funcționalitate — eficiență

Lichidarea și prevenirea stocurilor supranormative — premisă pentru asigurarea echilibrului financiar

PINTRE fondurile bănești care se constituie la dispoziția întreprinderilor pentru asigurarea continuității proceselor producției materiale se numără și fondul mijloacelor circulante. El se constituie în mod distinct în cadrul fondurilor proprii de dezvoltare economico-socială a unităților economice de stat prin intermediul finanțelor, resursele de constituire a lui fiind beneficiile realizate în cadrul planului și alte resurse, în condițiile prevăzute de lege și în limita unei cote din creșterea anuală planificată a mijloacelor circulante totale ce se stabilește cu ocazia elaborării bugetului de stat. Totodată, stocurile și alte cheltuieli de natura mijloacelor circulante se finanțează și din alte resurse asimilate resurselor proprii, precum și din credite bancare.

Utilizarea rațională a acestor resurse pentru constituirea stocurilor și, în general, a mijloacelor circulante, este una dintre cele mai actuale probleme.

După cum se știe, mijloacele circulante sînt formate din materii prime și materiale, combustibili, producție în curs de fabricație, semifabricate, produse finite, mărfuri, precum și alte valori, în funcție de specificul ramurii din care fac parte unitățile economice și potrivit normelor legale stabilite. Dimensionarea acestor elemente ale mijloacelor circulante se face cu ocazia elaborării bugetelor de venituri și cheltuieli, în funcție de sarcinile de plan, de normele de stoc stabilite, de criterii și metode prevăzute în dispoziții legale și norme de lucru aprobate.

Este evident că dimensionarea optimă a necesarului de mijloace circulante asigură și o folosire rațională a fondurilor bănești destinate acoperirii lor. Dar principalele preocupări ce se pun pe parcursul execuției bugetului de venituri și cheltuieli trebuie să fie atît asigurarea stocurilor la nivelul prevăzut, cît și prevenirea formării de stocuri și mijloace circulante peste normele stabilite.

Conducerea de partid și de stat acordă o importanță deosebită gospodăririi eficiente a mijloacelor circulante. Cu ocazia analizei pe bază de bilanț a activității economico-financiare la 31 decembrie 1978, s-au stabilit sarcini pentru conducerea întreprinderilor, centralelor și ministerelor, în sensul ca acestea să acționeze pentru lichidarea immobilizărilor financiare în stocuri supranormative. În acest scop, au fost elaborate grafice de readucere în circuitul economic a unor astfel de stocuri.

Pe parcursul execuției bugetului de venituri și cheltuieli în trimestrul I a.c. unitățile economice, cu sprijinul organelor centrale, au urmărit realizarea prevederilor din grafice și, ca ur-

mare, raportările de la 31 martie arată că stocurile supranormative readuse în circuitul economic în această perioadă se ridică la sume destul de mari. Realizări mai deosebite s-au obținut în această privință în special la unitățile din subordinea ministerelor: industriei construcțiilor de mașini (circa 1,8 miliarde de lei), industriei chimice (1,9 miliarde de lei), economiei forestiere și materialelor de construcții (0,9 miliarde lei) și industriei ușoare (0,8 miliarde lei).

Astfel de realizări au fost posibile, în principal, prin perfecționarea procesului de aprovizionare, respectarea regimului de aprovizionare prin baze cu încadrarea strictă în intervalele dintre livrările stabilite; îmbunătățirea ritmicității livrărilor directe de la producător; revederea unor termene contractuale; mai buna organizare a producției; scurtarea ciclurilor de fabricație; asigurarea desfacerii producției prin contracte ferme cu beneficiarii etc.

SÎNT FRECVENTE însă și cazurile în care, deși stocurile supranormative existente la sfîrșitul anului trecut au fost reduse în circuitul economic, total sau parțial pe parcursul trimestrului s-au format noi stocuri supranormative la alte valori materiale sau la alte unități din cadrul aceluiași minister, ceea ce arată că acțiunile de evitare a immobilizărilor de mijloace financiare în stocuri și cheltuieli de natura mijloacelor circulante n-au fost cuprinzătoare la nivelul întreprinderilor, centralelor și ministerelor și — în cazurile amintite — eforturile de lichidare a unor immobilizări au fost anulate, în parte sau total, de lipsa de preocupare pentru prevenirea formării de noi stocuri supranormative. Analizînd structura immobilizărilor, constatăm că acestea se localizează în toate fazele procesului economic, avînd la bază mai ales cauze de ordin subiectiv. Astfel, la materii prime și materiale, immobilizările în stocuri continuă să fie determinate de nerespectarea disciplinei de plan și contractuale care se materializează, în primul rînd, în nerealizarea planului de producție în structura planificată de către unele combinate chimice (Brazi, Săvinești, Tr. Măgurele), cît și de către unele întreprinderi de prelucrare a maselor plastice; aprovizionările făcute în avans de combinatele chimice (Valea Călugărească, Tg. Mureș, Tr. Măgurele) și alte cauze au determinat immobilizări în stocuri supranormative de materii prime și materiale de peste 700 mil. lei pe ansamblul activității industriale a Ministerului Industriei Chimice la 31 III 1979.

Pe de altă parte, nesincronizarea prin contracte a aprovizionărilor cu eşalonarea consumului planificat pe luni (în cadrul trimestrului) la întreprinderea „Otelul Roșu“, Întreprinderea de aluminiu Slatina și Întreprinderea de sîrmă și produse din sîrmă Buzău, precum și alte cauze au condus la formarea de stocuri supranormative de peste 100 mil. lei.

Astfel de situații, ca și altele de această natură, care au determinat stocuri supranormative de materii prime și materiale la întreprinderi impun intervenția mai eficientă a organelor de conducere colectivă ale unităților economice pentru cunoașterea în mod operativ a situației stocurilor față de normele și normativele stabilite și reglarea lor în situațiile în care se constată abateri.

N CONDIȚIILE perfecționării mecanismului economico-financiar, a crescut răspunderea unităților economice pentru reglementarea, încă din faza de elaborare a planului, a tuturor problemelor legate de desfacerea producției, contractele încheiate asigurînd, în majoritatea cazurilor, o producție și desfacere ritmică. Această cerință de bază a întăririi autogestunii economico-financiare are în prezent o semnificație deosebită, deoarece de satisfacerea ei cît mai deplină, este condiționată realizarea veniturilor din încasări — care constituie baza formării fondurilor proprii ale unităților economice. Cu atît mai anacronice apar situațiile în care probleme ale desfacerii producției sînt încă nesoluționate în unele întreprinderi.

Astfel, neritmicitatea producției și neasigurarea mijloacelor de transport constituie cauzele principale pentru care s-au înregistrat la 31 martie a.c. immobilizări în stocuri de produse finite la unități din subordinea centralelor industriale: de utilaj tehnologic și material rulant: de mașini-unelte, mecanică fină și scule; de echipament de telecomunicații și automatizări și de utilaj energetic, metalurgic și mașini de ridicat din cadrul Ministerului Industriei Construcțiilor de Mașini. Dar cauza principală a immobilizărilor în această fază a procesului de producție o constituie neasigurarea cu contracte a planului de desfacere la unele produse (Întreprinderea de ciorapi Sebeș, întreprinderile „Trainica“ și „Bucegi“-Pucioasa, Întreprinderea de legume și fructe-Hațeg, Ţesătoria de mătase Deva și altele). După cum este cunoscut, reglementările legale în vigoare prevăd obligația unităților economice de a lua măsuri, pe de o parte, pentru introducerea în fabricație numai a produselor care au asigurată desfacerea prin con-

tracte sau comenzi ferme, iar, pe de altă parte, de a contracta, în raport cu capacitatea de producție, toate produsele solicitate de unitățile beneficiare. În cadrul perfecționărilor aduse mecanismului economico-financiar s-a adoptat prevederea (Legea nr. 5/1978 privind organizarea și conducerea unităților socialiste de stat) potrivit căreia întreprinderile trebuie să încheie contracte economice de lungă durată pe care să le adapteze anual, în așa fel ca, în momentul aprobării planului, să existe întocmite contracte ferme pentru întregul consum intern. Este evident că imobilizările de fonduri în produse a căror desfășurare nu este asigurată cu contracte constituie nu numai un anacronism economic, o dovadă de gospodărire necorespunzătoare a fondurilor puse la dispoziția întreprinderilor; asemenea practici se situează în afara legii.

La producția **neterminată**, stocurile sînt determinate în principal de necesitatea ciclului de fabricație planificată și neîndeplinirea planului fizic de producție marfă. Prin dimensiunile lor astfel de imobilizări creează greutăți în special unităților din subordinea centralelor industriale de utilaj tehnologic și material rulant și, respectiv, de mașini unelte, mecanică fină și scule din cadrul Ministerului Industriei Construcțiilor de Mașini.

EXPERIENȚA arată că întreprinderile care imobilizează fondurile de care dispun în stocuri și cheltuieli neplanificate ajung, în cazurile în care nu se iau măsuri de redresare, în incapacitate de plată, ceea ce — în condițiile actualelor reglementări — poate duce la instituirea controlului bancar prealabil asupra plăților, cu toate consecințele legale cunoscute. Iată de ce, organele prin care se exercită conducerea întreprinderilor și, în pri-

mul rînd, birourile executive ale consiliilor oamenilor muncii care răspund — potrivit legii — de buna gospodărire și folosire a tuturor mijloacelor materiale și financiare ale unităților, trebuie să **acționeze mai eficient în special pentru asigurarea îndeplinirii ritmice și integrale a sarcinilor de producție fizică, în structura planificată**

- încadrarea în costurile de producție stabilite prin plan
- reglarea aprovizionărilor pe trimestre în funcție de producția contractată și stocurile existente
- lansarea în producție numai a sortimentelor omologate și contractate.

Totodată, este necesar ca **executarea în avans a unor produse** (care creează imobilizări în special în unitățile industriei constructoare de mașini) să se facă numai în cazurile reglementate legal în fiecare trimestru, iar livrările în avans să nu se mai facă fără acordul expres al beneficiarilor.

ANALIZA pe bază de bilanț de la sfîrșitul primului trimestru reliefează faptul că modificările care se produc (pe parcursul execuției bugetului de venituri și cheltuieli) în structura mijloacelor circulante și a resurselor de finanțare a acestora influențează în final asupra echilibrului fondului mijloacelor circulante, mai precis asupra fiabilității lui.

Din resursele proprii (fondul mijloacelor circulante propriu zis), din resursele asimilate fondului propriu de mijloace circulante (obligatiile de plată neajunse la scadență la sfîrșitul perioadei de plan) și din creditele bancare planificate se finanțează stocurile și cheltuielile de natura mijloacelor circulante la nivelul lor total prevăzut în bugetul de venituri și cheltuieli pentru finele perioadei de plan. La finele trimestrului I a.c. multe întreprinderi au depășit, uneori cu surse importante, resursele atrase planificate, altele decît creditele

bancare. În activul bilanțului a crescut corespunzător și volumul mijloacelor circulante, dar în cazul unor întreprinderi au crescut stocurile, debitorii și alte creanțe, deci plusul de resurse atrase nu s-a regăsit într-o creștere a disponibilităților din contul curent, ci a fost imobilizat în valori materiale și cheltuieli neplanificate.

O asemenea situație, în care imobilizările (de resurse atrase suplimentar în stocuri și cheltuieli suplimentare) n-au afectat echilibrul fondului mijloacelor circulante și n-au determinat modificări în situația creditelor bancare, a dat prilej la interpretări diferite în legătură cu conținutul noțiunii de imobilizări financiare în mijloace circulante. Situația are un aspect mai complex decît la prima vedere și impune clarificări corespunzătoare în cadrul mai larg al perfecționărilor ce se aduc pe parcursul modului de planificare, urmărire și raportare a mijloacelor circulante. Cert este, după părerea noastră, faptul că în asemenea situații este vorba de o înrătățire a calității echilibrului fondului mijloacelor circulante, de o slăbire a autogestiei economico-financiare deoarece, pe de o parte, crește dependența situației unităților economice de resurse care nu au un caracter stabil, iar pe de altă parte, înstrăinarea acestor resurse în debitori sau pentru achiziționarea de stocuri neplanificate îngreunează readucerea lor în contul curent la momentul scadenței de plată și pune astfel în pericol solvabilitatea imediată a întreprinderii. Cerințele autogestiei impun, prin urmare, o prudentă sporită a întreprinderilor în angajarea resurselor atrase temporar pentru sporirea stocurilor proprii.

Vasile GHEORGHIU
Ministerul Finanțelor

Folosirea deplină a capacităților de producție

(Urmare din pag 8)

unele sectoare, pentru asigurarea în cărcării judicioase a mașinilor, utilajelor și instalațiilor din dotarea unităților pentru luarea tuturor măsurilor necesare care să conducă la maxima folosire a uriașului potențial tehnic de care dispune economia noastră.

● O primă direcție spre care se cere imperios îndreptată atenția este **încărcarea judicioasă a mașinilor, utilajelor și instalațiilor pe toate schimbările, în fiecare întreprindere și secție în deplină corelare cu planul producției fizice, cu programele de colaborare și cooperare cu alte unități.** În acest scop se cer întreprinse și măsuri de atragere în circuitul economic a acestor mașini, utilaje sau instalații care sînt nefolosite în unele întreprinderi. De asemenea, se impune a fi eliminată practica unor întreprinderi, care, deși înregistrează un coeficient al schimbărilor scăzut și au în dotare și mijloace fixe neutilizate, solicită noi mijloace tehnice de la forul tutelar. Trebuie înțeles că nu se poate recurge la dotarea cu mașini și utilaje noi, decît numai în situația în care sarcinile

de producție sporesc, iar rezervele interne au fost pe deplin valorificate, respectiv toate mijloacele tehnice au fost judicios încărcate în toate schimbările.

● Pentru o cât mai completă și eficientă folosire a întregului potențial tehnic productiv de care dispun unitățile, o importanță deosebită are **asigurarea pregătirii forței de muncă, creșterea calificării tuturor lucrătorilor și policalificarea acestora.** Aproape o treime din timpul de lucru neutilizat în primul trimestru al acestui an s-a datorat lipsei de forță de muncă; de aceea, ministerele, centralele și întreprinderile trebuie să se preocupe perseverent, cu toată răspunderea, de recrutarea, pregătirea și ridicarea calificării cadrelor. Acest lucru, pe lângă faptul că asigură o utilizare superioară mijloacelor tehnice din dotare, atît sub raport extensiv, cît și intensiv, creează premise și pentru o exploatare și întreținere corespunzătoare a mașinilor și utilajelor. Totodată, se cere extinsă acțiunea indicată de tovarășul Nicolae Ceaușescu, de trecere la lucru pe mai multe mașini de către aceiași muncitori. O rezervă existentă în unitățile industriale o constituie

muncitorii auxiliari care, în parte, prin dobîndirea unei calificări, pot suplini deficitul de forță de muncă de la diferite mașini sau instalații.

● Trebuie, de asemenea, să se acționeze cu toată hotărîrea și răspunderea pentru **organizarea și efectuarea corespunzătoare a lucrărilor de reparații și întreținere** (prin pregătirea din vreme a ansamblelor sau subsansamblelor ce urmează a fi înlocuite, prin recondiționarea într-o proporție mai mare a pieselor uzate etc.), aceasta constituind o importanță rezervă pentru mai buna folosire a mașinilor și utilajelor (15,4% din totalul timpului neutilizat). Cu mai multă perseverență trebuie urmărite respectarea întocmai a normelor tehnice de exploatare a fondurilor fixe productive, eliminarea defecțiunilor și de-reglărilor în funcționare din necunoașterea precisă a acestor norme tehnice. Ministerele și centralele au datoria să controleze și să îndrume permanent unitățile în subordine în respectarea modului optim de exploatare a mașinilor, pentru a se reduce la minimum întreprinderile accidentale, care provoacă mari pierderi de producție.

Măsura de a se crea întreprinderi specializate în efectuarea reparațiilor, pe ministere, este de natură să asigure o calitate superioară acestor reparații, deci o durată de funcționare în timp mai mare a utilajelor respective.

Balanțe

APRECIEM că elaborarea de balanțe separate de venituri și cheltuieli bănești ale populației pentru toate comunele și orașele pe bază de date statistice care, în principal, să nu fie stabilite prin deducții sau pe bază de medii, ci pe date culese direct de la sursele din mediu respectiv cel puțin pentru indicatorii cu pondere mare, ar reprezenta un interes deosebit pentru a-dincirea și perfecționarea sferei cunoașterii imediate a surselor de atragere și a problemelor de perspectivă.

Elaborarea unor astfel de balanțe ar deschide largi posibilități de perfecționare și de adincire a studiilor privitoare la cererea de consum a populației (finsă în mare parte specific fiecărui mediu și fiecărei categorii sociale), la determinarea cantitativ-sortimentală a necesarului de mărfuri pentru fiecare mediu și categorie socială, la cunoașterea disponibilului de numerar pe piață, precum și la cealaltă indicatori economici în strinsă legătură cu ridicarea nivelului de trai al populației.

Mai mult, asemenea balanțe vor putea constitui o pirghie importantă pentru realizarea dezideratului de introducere a principiului gestiunii economice proprii la nivelul orașelor și comunelor. Pentru ca balanța veniturilor și cheltuielilor bănești ale populației să reflecte atât fluxurile masei bănești, cât și totalitatea veniturilor bănești ale acesteia, este necesar ca să fie incluse și tranzacțiile: încasările și plățile populației județului în relațiile din cadrul județului și încasările și plățile populației județului în relațiile cu populația altor județe.

În felul acesta nu numai masa bănească, ci și volumul veniturilor bănești ale populației vor apărea în balanță în mod distinct și în dimensiunile lor reale, dând posibilitatea stabilirii mai științifice a indicatorilor de plan.

dr. Gh. NICULESCU-MIZIL
director CEC — Sucursala
județeană Ilfov

Kilogramul și rentabilitatea

INTR-O recentă sesiune științifică, specialiști din cercetare și producție au pus, în mod documentat, problema recuperării unor materiale din bunurile de folosință îndelungată scoase din uz — și chiar a recondiționării și comercializării unor asemenea bunuri. Ideea se înscrie firesc în preocupările pentru folosirea integrală și cât mai eficientă a resurselor.

Contravine însă acestor preocupări practice unor producători ce livrează piese de schimb pentru astfel de bunuri. În frecvente cazuri, în locul unui simplu reper (care prin material, prin construcție, prin gradul de solicitare se uzează mai repede), se oferă întregul subsansamblu. În loc de câteva grame — un kilogram de metal, în care s-au încorporat materiale, energie, muncă. Deținătorul bunului de folosință îndelungată e pus în situația să arunce kilogramul vechi, care, completat cu piesa uzată,

ii mai putea servi, și să plătească și pentru ce nu are nevoie.

Concluzia: livrarea către comerț, către unitățile de reparații a unor cantități îndestulătoare din reperatele cu uzură rapidă. Altfel, rentabilitatea la producător devine pagubă pentru economia națională.

Vasile CĂRSTOIU
București

Comerț exterior

Pentru crearea condițiilor ca întreprinderile de comerț exterior să-și poată exercita în mod concret și real atribuțiunile stabilite prin Legea nr. 1/1971 și Decretul nr. 23/1 februarie 1977 și Legea calității produselor, consider necesară înființarea pe plan județean a unui organism care să asigure o coordonare unitară a întregii activități de comerț exterior din județ. În acest fel s-ar crea posibilitatea introducerii balanței de export-import ca principal instrument de analiză a operațiunilor de comerț exterior din economia județului.

Prin existența în fiecare județ a unui organism care să coordoneze întreaga activitate de comerț exterior a județului respectiv se creează în mod real o legătură directă carează și permanentă între acesta și unitățile producătoare de mărfuri pentru export și beneficiarii de importuri, urmînd ca împreună să contribuie la îmbunătățirea utilizării și valorificării materiilor prime și materialelor destinate producției pentru export, a capacităților de producție și, în final, la creșterea eficienței economice.

Aurelian BRAICU
Alexandria

ECOURI

Creativitate

ARTICOLUL „Productivitate și creativitate în proiectarea construcțiilor”, publicat în „Revista economică” nr. 3, prezintă unele considerații asupra posibilităților și măsurilor ce trebuie luate pentru creșterea creativității în proiectare.

Pentru utilizarea superioară a potențialului de lucru al proiectanților — pe grade de calificare — avem în vedere îmbunătățirea continuă a structurii personalului, prin îmbunătățirea raportului dintre personalul cu studii superioare și cel cu pregătire medie, care se realizează cu ocazia avizării anuale a structurii unităților de proiectare. Paralel cu aceasta, sistemul de retribuire în acord global, cu stabilirea anticipată a sumelor pentru elaborarea proiectelor pe baza unor norme de muncă pe unități fizice, judicios întocmite, contribuie la mărirea productivității muncii și la realizarea unor lucrări de calitate.

În domeniul proiectării tip se urmărește ca personalului de proiectare să i se asigure posibilități ample de documentare prin publicații, conferințe, simpozioane, organizare de expoziții, vizite la șantiere. Totodată, avem în vedere ca acestui personal să i se aloce un timp din ce în ce mai mare pentru proiectarea de soluții constructive noi, la nivelul tehnicii monodiale.

Stabilirea numărului și structurii proiectanților cu studii superioare se face pe baza aptitudinilor dovedite și, în măsura posibilului, prin testarea calităților lor creative, pe baza unor cercetări psihologice care se întreprind în prezent în rândul proiectanților.

Radu NEGRU
director general adjunct
Institutul central de cercetare,
proiectare și directivare în construcții

Finalizare

COLECTIVUL de muncă al întreprinderii „Timpuri Noi” din București ține să mulțumească pe această cale „Revistei economice” pentru intervențiile făcute la forurile noastre superioare în vederea soluționării problemelor ridicate de noi în articolul „Caracterul mobilizator al indicatorului producției nete”, publicat în numărul 9/1979.

Intervențiile au fost operative și hotărâte și, ca urmare, am primit din partea Direcției Finanțe-Prețuri din Ministerul Industriei Construcțiilor de Mașini aprobările necesare pentru experimentarea metodei propuse în articol.

Titus Marin MURĂRESCU
director
Marin T. IANCU
contabil șef

Energie

ÎN LEGATURA cu dezbaterile organizate de „Revista economică” pe tema „Reducerea consumului de energie și combustibil” (nr. 4), precizăm că în toate unitățile M.I.C.M. s-au creat comisii energetice pentru realizarea măsurilor de gospodărire rațională a energiei, elaborarea bilanțurilor energetice precum și a celorlalte acțiuni stabilite prin actele normative din domeniul energetic. Rezultatul activității acestor comisii se reflectă în reducerea continuă a indicatorilor globali energetici (combustibili și energie).

Și în cadrul M.I.C.M. se efectuează lunar redistribuiri de cote de energie electrică, determinate de specificul foarte variat și complex al producției în industria construcțiilor de mașini. Prin această activitate, coordonată direct de ministere, se asigură funcționarea continuă a tuturor întreprinderilor, precum și diminuarea, respectiv, evitarea plății penalizărilor pentru neincadrarea în cote.

Pentru dotarea unităților cu aparatură de măsură și control, menționăm că, prin planul de asimilări al ministerului, se vor realiza: analizoare de gaze — la întreprinderea de elemente automatizări din București, contoare pentru apă caldă — la întreprinderea „Precizia” din București (comenzile se vor trimite direct la aceste întreprinderi).

Ținînd seama de utilitatea dezbaterilor pe tema reducerii consumurilor energetice propunem să se organizeze o dezbateră pe această temă în municipiul Brașov, pu-ternic centru al industriei construcțiilor de mașini din țara noastră.

P. BUDULAN
director în M.I.C.M.

Cunoștințele profesionale — adaptate cerințelor unei activități eficiente

DEZBĂTÎND, în ședința din 5 iunie a.c., importante probleme legate de gospodărirea cât mai judicioasă a potențialului productiv, de creșterea suplimentară a productivității muncii, Comitetul Politic Executiv al C.C. al P.C.R. a obligat Ministerul Educației și Învățămîntului, ministerele economice să adopte măsuri energice pentru îndeplinirea sarcinilor ce le revin în direcția perfecționării calificării profesionale a personalului muncitor.

NECESITATEA unor asemenea măsuri rezultă din exigențele sporite în ce privește eficiența activității economico-sociale. Ea corespunde cerințelor legate de calitatea factorului uman în îndeplinirea revoluției tehnico-științifice, ca un proces profund înnoitor în ansamblul economiei naționale și în fiecare din compartimentele și celele sale. Totodată, trebuie avute în vedere fenomenul mobilității profesionale care trebuie dirijat ca orientări și stăpînit ca efecte, impactul afluxului în producție al tinerei generații ale cărei cunoștințe generale și de specialitate, de un nivel ridicat, trebuie acordate — rapid și cu maximum de randament — cu nevoile locului de muncă.

Rezultatele din ultimii trei ani (în caseta de mai jos sînt redată unele cifre de ansamblu referitoare la 1978), prevederile pe 1979 și pe anul viitor permit să se aprecieze că în acest al doilea cincinal al reciclării, atît pe total economie cît și în principalele ramuri și domenii de activitate, întregul personal muncitor va fi cuprins în cel puțin o formă organizată de perfecționare.

Ridicarea pregătirii profesionale fiind esențialmente o problemă de calitate, simpla apreciere cantitativă nu este

„Problema calificării, a ridicării nivelului de pregătire tehnică, profesională, a reciclării, este o problemă esențială în întreaga economie națională.“

NICOLAE CEAUȘESCU

suficientă pentru a o defini. Anul trecut și semestrul ce se încheie acum din 1979 au fost marcate de progrese de esență, la baza cărora au stat atenția permanentă pe care conducerea de partid și de stat o acordă acestei coordonate a dezvoltării, indicațiile concrete date de tovarășul Nicolae Ceaușescu, cu prilejul a numeroase constătuiri și vizite de lucru.

Au fost înlăturate sau atenuate unele carente de conținut din perioada precedentă*). S-a îmbunătățit îndrumarea metodologică, s-a adîncit și diversificat colaborarea între instituțiile de profil (Ministerul Educației și Învățămîntului, Academia „Ștefan Gheorghiu“, școlile interjudețene de partid, învățămîntul superior, centrele departamentale de perfecționare), între acestea și ministerele, centralele, unitățile din economie. Pe lîngă orientarea mai concretă a programelor de perfecționare asupra problemelor prioritare specifice diferitelor ramuri (incluzînd în aceste priorități, pe un loc de frunte, noul în tehnică și tehnologie), pe lîngă echilibrarea mai bună a tematicii de specialitate cu cea de conducere-organizare și cu cea generală, legată de relațiile omului muncii cu societatea, cu producția, cu colectivul, se remarcă și o accentuare a elasticității de adaptare la cerințe speciale apărute pe parcurs**). Au fost inițiate forme evaluate de pregătire, adecvate mecanismului conducerii colective și autoconducerii: perfec-

ționarea echipei de conducere din unități, cursurile pentru președinții, vicepreședinții C.O.M. și pentru reprezentanții oamenilor muncii în aceste organisme. În sfîrșit, trebuie relevată creșterea numerică și calitativă a personalului de instruire, sprijinul mai susținut dat de cadre didactice universitare, cercetători, specialiști din ministere și centrale.

DE BUNĂ SEAMĂ că în rezultatele pozitive pe care le-au înregistrat un mare număr de unități economice se regăsesc și efectele pe

*) Vezi și articolul „Perfecționarea personalului muncitor“, din Revista economică, nr. 21 și 22/1978.

**) De pildă, programele pentru personalul de control tehnic al calității și metrologie, cele de inginerie mecanică în industria chimică, de reducere a consumului de metal în „oțelării și laminare, cele de policalificare pentru însușirea de către mineri a modulului de lucru cu complexele mecanizate de înaintare și abataj; forme aparte de instruire, cum sînt „școala personalului“ privind siguranța circulației în transporturi sau poligoanele de simulare în întreprinderile de producere și distribuție a energiei electrice, instructajele de scurtă durată organizate în întreprinderile de mecanizare a agriculturii la începerea campaniilor de lucrări etc.; programe complexe pentru perfecționarea corelată și în timp scurt, practic a întregului personal muncitor al unei unități — acțiune care la Întreprinderea de autoturisme Pitești a cuprins peste 20 mii de oameni ai muncii și care se extinde la alte 3 uzine constructoare de mașini.

1978 ÎN CIFRE : REZULTATELE ACTIVITĂȚII DE PERFECȚIONARE

● În cadrul sistemului unitar de perfecționare profesională a oamenilor muncii, au fost cuprinși în diferitele forme și programe peste 1,8 milioane de lucrători din toate ramurile economiei naționale (din care peste 1,3 milioane de muncitori și personal operativ asimilat) — cu peste o cincime mai mult decît era prevăzut în plan. Cele mai importante depășiri ale cifrelor stabilite s-au înregistrat în transporturi și telecomunicații, industria hotelieră și turism, economia forestieră și materiale de construcții, industria minieră, a petrolului și geologie, economia și administrația locală.

● 49,7% din totalul oamenilor muncii cuprinși în acțiunea de perfecționare au fost instruiți la locul de muncă, sub îndrumarea și controlul șefului direct. Această formă a fost utilizată — pe baza metodologiei elaborate de Ministerul Educației și Învățămîntului și sub îndrumarea unor instructori pregătiți în cadrul sau cu concursul centrelor de perfecționare departamentale — pentru îmbogățirea cunoștințelor a 813 mii de muncitori calificați, fiind orientată cu precădere spre for-

marea și dezvoltarea unor priceperi și deprinderi necesare unei mai competente îndepliniri a sarcinilor de producție.

● Aproape 120 mii de tehnicieni, maiștri, alt personal cu studii medii sau superioare au realizat programe personale de perfecționare, prin studiu individual (asistat de tematică și bibliografie) cu verificarea periodică a cunoștințelor asimilate.

● Prin stagii de practică și de specializare au fost perfecționați aproape 17 mii de lucrători, îndeosebi personal de bază din unități nou înființate și specialiști din domenii de vîrf ale tehnicii și tehnologiei.

● Ponderele personalului perfecționat prin cursuri a scăzut de la 40% în 1977 la 36,2% în 1978, ceea ce reflectă deplăsarea accentuată a atenției spre formele individualizate de perfecționare, spre cerințele concrete ale locurilor de muncă. În cursuri au fost cuprinși, față de totalul personalului perfecționat în anul trecut, circa 30% din muncitori, 70% din maiștri, 46% din tehnicieni și alt personal de specialitate cu studii medii, 60% din cadrele cu pregătire superioară.

● Cursurile organizate de către centrele departamentale de perfecționare au fost absolvite de circa 114 mii de lucrători.

care le-au adus ridicarea calificării și specializarea cadrelor, condiție de bază pentru modernizarea tehnicii, tehnologiilor, produselor, a organizării, pentru accentuarea laturilor calitative ale activității.

Din păcate însă, această apreciere nu poate fi generalizată — și nici efectele amintite nu pot fi considerate ca maximum ce putea fi atins. Obligațiile instituite pentru ministere, centrale, întreprinderi prin Legea nr. 2/1971, întărite și completate prin Legea nr. 5/1978 privind organizarea și conducerea unităților socialiste de stat și prin Legea nr. 28/1978 a educației și învățămîntului, încă nu se aplică pretutindeni în mod riguros și constant. Ca urmare, se irosește însemnate rezerve de creștere a productivității muncii, de folosire mai bună a utilajelor și instalațiilor, de creștere a calității produselor și serviciilor.

Neajunsurile existente au fost dezbătute critic și autocritic într-o recentă consfătuire de lucru*** — care a relevat cauze ce țin, în mare parte, de formalismul, lipsa de inițiativă și de consecvență cu care conducerile unor unități economice privesc și rezolvă problemele perfecționării cadrelor.

● **Ritmul de ridicare a calificării muncitorilor nu ține totdeauna pasul cu ritmul de dezvoltare și modernizare a capacităților de producție și a tehnologiilor.** Într-o serie de unități noi, îndeosebi în județe cu un nivel mai scăzut al producției industriale, insuficiența muncitorilor cu înaltă calificare nu este suplinită prin orientarea programelor de perfecționare spre cerințele prioritare legate de însușirea temeinică a utilajelor și tehnologiilor, asimilarea fabricației și atingerea parametrilor proiectați. Mai există numeroase locuri de muncă unde apare sau persistă o **discrepanță între categoria superioară a lucrărilor și categoria de încadrare a muncitorilor** — aceștia trebuind să fie antrenați, în mod operativ, în cursuri de ridicare a calificării, ai căror absolvenți să-și poată realiza normele în condițiile unei exploatare judicioase a utilajelor și ale respectării normelor de calitate.

● Deși programele de creștere a productivității pe 1979—1980 prevăd mo-

*** Organizată la 6 iunie a.c., sub egida Ministerului Educației și Învățămîntului, în colaborare cu Uniunea Generală a Sindicatelor din România, Ministerul Muncii și Academia „Ștefan Gheorghiu”.

DIN PROGRAMUL DE MĂSURI

● **Pină la finele acestui an, organele de conducere colectivă din întreprinderi, sub îndrumarea centralelor industriale și în colaborare cu centrele de perfecționare, vor asigura instruirea comisiilor de pregătire și perfecționare, încadrare și promovare în muncă; activitatea acestor comisii și a compartimentelor cu care ele colaborează va fi analizată periodic.**

● **În programele de perfecționare a maistrilor și șefilor de echipă se va mări ponderea metodelor și tehnicilor de instruire a muncitorilor la locul de muncă, a problemelor privind coordonarea formațiilor de lucru, indicatorii economici ai întreprinderii, calitatea producției. Centrele departamentale vor intensifica**

OBIECTIVE PRIORITARE ale programelor de perfecționare pentru muncitori, maștrii, tehnicienii și alt personal, ce se organizează de către întreprinderi

● **ridicarea nivelului de calificare a muncitorilor din categoriile inferioare de calificare, în special al celor ce execută lucrări de categorii superioare categoriei de încadrare tarifară**

● **adaptarea la condițiile de lucru și ridicarea calificării profesionale a muncitorilor, tehnicienilor și a altui personal nou încadrat**

● **cunoașterea și utilizarea la parametrii de funcționare proiectați a mașinilor, instalațiilor, utilajelor, sculelor etc., precum și întreținerea și repararea acestora**

● **instruirea la locul de muncă a personalului care nu reușește să-și îndeplinească normele cantitative și calitative privind producția, serviciile sau activitățile din programul normal de lucru**

● **policalificarea și recalificarea muncitorilor și altor categorii de personal insuficient utilizat**

● **specializarea muncitorilor, maistrilor, tehnicienilor și altui personal care urmează să aplice noi tehnologii, tehnici și metode de producție, să lucreze la mașini, instalații și utilaje noi etc.**

● **organizarea de programe speciale de perfecționare pentru realizarea de economii de materii prime, materiale, energie, combustibil și alte resurse materiale și financiare**

● **formarea cadrelor necesare pentru instruirea muncitorilor la locul de muncă.**

dificări în structura profesională a personalului muncitor, nu pretundenți s-a desfășurat o intensă muncă organizatorică și de lămurire pentru realizarea din timp și în proporțiile necesare a **policalificării și recalificării muncitorilor** ce vor fi afectați de aceste modificări. Trebuie reținut că, în condițiile în care dezvoltarea economică secătuieste rezervele de forță de muncă, în condițiile în care programele de fabricație ale multor întreprinderi își accentuează mobilitatea corespunzător cu cerințele pieței interne și externe, în condițiile extinderii lucrului în echipe multiprofesionale și a lucrului la mai multe mașini, policalificarea devine o opțiune cu caracter nu de recomandare, ci de **obligatie**, corespunzând deopotrivă intereselor unităților și celor ale muncitorilor.

● În întreprinderi au fost constituite, ca organisme de lucru ale consiliilor oamenilor muncii, **comisii de pregătire și perfecționare, încadrare și promovare în muncă**, investite cu importante atribuții pentru rezolvarea problemelor curente și de perspectivă în acest domeniu. Așa cum sublinia secretarul general al partidului, ele sînt datoare „să acționeze, împreună cu cele mai

calificate cadre, pentru ridicarea nivelului profesional al personalului”. Dar într-o serie de unități, aceste comisii nu sînt îndeajuns sprijinite și controlate de către C.O.M., nu sînt instruite, nu acționează după un plan precis și axat pe nevoile reale (vezi caseta de mai sus) nu aprofundează problemele de conținut ale activității de perfecționare și nu propun soluții fundamentale pentru rezolvarea lor, nu urmăresc utilizarea și stabilitatea cadrelor special pregătite metodologic pentru instruirea personalului muncitor.

● **Instruirea la locul de muncă** — formă de ridicare a calificării ce a cuprins circa 63% din muncitorii perfecționați în 1978 — **mai este uneori tratată ca o formalitate**, temele nefiind individualizate potrivit cerințelor locului de muncă și nevoilor muncitorului respectiv, maistrii nefiind sprijiniți și orientați îndeaproape în îndeplinirea acestei obligații.

DINCOLO de unele carențe de conținut, aceste probleme de organizare — hotărîtoare pentru succesul perfecționării — trebuie abordate frontal și cu toată responsabilitatea. Consfătuirea la care ne-am referit a adoptat un program de măsuri (vezi caseta din stînga) care, împreună cu indicațiile metodologice recent elaborate de către M.E.I., vor trebui să determine un reviriment în activitatea de ridicare a nivelului de pregătire profesională.

„Dacă în cîțiva ani nu se asigură împărsădarea cunoștințelor, atît ale muncitorilor, cît și ale maistrilor și inginerilor, întreprinderile nu pot ține pasul cu tehnica nouă, cu exigențele ce se pun în domeniul calității produselor.” Acest imperativ, subliniat de tovarășul Nicolae Ceaușescu, trebuie să se situeze în centrul atenției organelor de conducere de la toate nivelele economiei, a tuturor conducătorilor proceselor de producție, să fie înfăptuit exemplar de toți oamenii muncii.

Dorin CONSTANTINESCU

elaborarea de lecții și formarea instructorilor necesari în marile întreprinderi pentru programele de perfecționare a muncitorilor la locul de muncă.

● **Ministerele și centralele industriei vor urmări ca, odată cu proiectarea noilor tehnologii, utilaje și instalații, institutele de cercetare științifică, proiectare și inginerie tehnologică să întocmească și materialul documentar necesar pregătirii și perfecționării profesionale a personalului de exploatare.**

● **La elaborarea programelor-cadru de perfecționare a personalului muncitor în cîincinalul 1981—1985, ministerele și celelalte organe centrale vor atrage în măsură sporită specialiști din cercetare, proiectare, învățămînt și din producție.**

PROBLEME ACTUALE ALE ACTIVITĂȚII CENTRELOR TERITORIALE DE CALCUL ELECTRONIC

PRIMELE centre teritoriale de calcul electronic au fost înființate în anul 1968 la Timișoara și Cluj. La 12 ani de la lansarea primului program în domeniul dotării economiei naționale cu tehnică de calcul și automatizarea prelucrării datelor, este momentul să se examineze în ce stadiu ne găsim în privința rolului și eficienței acestor centre, precum și asupra perspectivei lor de viitor. De la început trebuie să spunem că dacă eficiența globală a folosirii calculatoarelor electronice depinde de structura lor de utilizare¹⁾, atunci în mod firesc centrele de calcul electronic trebuie să participe la extinderea acestei structuri. Dealtfel, acest lucru s-a petrecut într-o anumită măsură și pînă acum, odată cu trecerea de la informatizarea funcțiilor financiar-contabile și de aprovizionare-desfacere la programarea, lansarea și urmărirea producției cu ajutorul calculatorului electronic, inclusiv la generarea automată a fișei tehnologice pentru anumite repere, în special din construcții de mașini.

Rolul, în continuă schimbare al centrelor teritoriale de calcul electronic a fost prevăzută din etapa de înființare a acestora. O serie de referiri cu privire la centrele teritoriale de calcul electronic pot fi găsite într-o serie de studii elaborate în perioada de început a constituirii lor²⁾, din care rezultă rolul acestora în difuzarea tehnologiei informatice în fiecare județ al țării, deservirea colectivă a întreprinderilor din județ în vederea unei mai bune utilizări a tehnicii de calcul disponibile, participarea la crearea de sisteme informatice în întreprinderi, asigurarea suportului tehnic necesar pentru constituirea unor sisteme informatice la scară națională cum ar fi sistemul aprovizionării tehnico-materiale, pînă la crearea rețelei naționale de calculatoare electronice, avînd ca sistem de bază, interconectarea centrelor teritoriale de calcul electronic.

Care este stadiul dezvoltării centrelor teritoriale de calcul electronic în prezent? Cu ce probleme se ocupă?

În fig. 1 se arată modul în care județele țării dispun de centre teritoriale de calcul electronic sau de oficii de calcul (care nu au încă un calculator electronic), precum și de alte calculatoare electronice. Se poate constata că la 12 ani de la lansarea primului program în domeniul informaticii nu am realizat toate centrele teritoriale de calcul electronic încă este necesar. În conformitate cu prevederile Hotărîrii plenarei Comitetului Central al Partidului Comunist Român din aprilie 1972 cu privire la perfecționarea sistemului informațional economico-social, introducerea sistemelor de conducere cu mijloace de prelucrare automată a datelor și dotarea economiei naționale cu tehnică de calcul în perioada 1971—1980, ca această acțiune să se încheie cît mai rapid posibil. Se poate observa că într-un număr de județe nu dispunem încă de calculatoare electronice, situație care poate fi remediată pînă la sfîrșitul acestui plan cincinal.

Fig. 1

IN PERIOADA care s-a scurs, centrele teritoriale de calcul electronic s-au dezvoltat continuu, atât sub aspect cantitativ, dar mai ales calitativ, așa încît se poate spune că sarcinile acestora au fost realizate, ele devenind un factor de bază în activitatea de introducere a sistemelor informatice în unitățile din economie, în formarea și pregătirea cadrelor și în utilizarea mai eficientă a calculatoarelor electronice.

În prezent, gradul de utilizare al calculatoarelor din dotarea centrelor teritoriale de calcul electronic a crescut foarte mult atîngînd un indice de utilizare extensivă de 85,6% și de utilizare intensivă de 145% datorită utilizării pe scară largă a lucrului în partiție paralelă. De serviciile centrelor teritoriale de calcul electronic beneficiază peste 1 200 unități economice din economie.

În „Planul unic de realizare a sistemelor informatice pe perioada 1978—1980”, centrele teritoriale de calcul electronic sînt prevăzute ca proiectant principal sau colaborator la circa 45% din unitățile economice cuprinse în plan (35% pentru proiectarea de sisteme pentru conducerea întreprinderilor, 47% pentru sisteme pentru conducerea producției și 49% pentru sisteme pentru conducerea producției ce vor fi date parțial în exploatare în 1980).

Centrele teritoriale de calcul electronic în anul 1979 și-au orientat activitatea cu prioritate pentru proiectarea de aplicații în domeniul conducerii producției și anume: planificarea tehnico-economică; pregătirea fabricației; programarea; lansarea și urmărirea operativă a producției; aprovizionarea și desfacerea, care reprezintă peste 70% din capacitatea de proiectare.

Referindu-ne la modul în care este utilizată capacitatea calculatoarelor electronice din centrele teritoriale în trimestrul I 1979, se poate constata că în jur de 35% din capacitate este folosită pentru probleme de producție: planificarea, programarea și lansarea și urmărirea producției (23%), pregătirea tehnică a fabricației (12%). Dacă se adaugă și aprovizionarea tehnico-materială și desfacerea producției, atunci 63% din capacitate este folosită pentru probleme de producție. Este adevărat că sistemele de programare, lansare și urmărirea a producției (P.L.U.) nu sînt suficiente de operative din lipsa terminalelor informatice, care numai din acest an au început, într-o anumită măsură, să fie fabricate în țară. Dar, o primă generație de sisteme P.L.U. a început să fie realizată și ea constituie suportul generației următoare bazate pe utilizarea terminalelor.

IN AFARĂ de activitatea de proiectare și de servicii de calcul pentru unitățile din economie, inclusiv pentru formarea cadrelor de specialitate necesare acestora, centrele teritoriale de calcul electronic constituie suportul rețelei naționale de calculatoare electronice și al realizării sistemului informatic teritorial pentru județul respectiv. În același timp ele au început să fie utilizate pentru realizarea sistemelor informatice la scară națională pentru: aprovizionarea tehnico-materială, construcții industriale, financiar-bancar etc.

De asemenea, centrele teritoriale de calcul electronic și-au extins profilul și asupra activității de control și reglaj al unor procese tehnologice cum sînt: conducerea optimă asistată de calculator a procesului de fabricarea celulozei la Combinatul de hîrtie și celuloză Suceava, care a fost generalizată și la alte întreprinderi; programarea udărilor în sistemele de irigații; modelarea programării și conducerea extracției de gaz metan la Centrala de gaz metan Medias, automatizarea elaborării fișei tehnologice în construcții de mașini la întreprinderea mecanică Timișoara și altele.

Cele de mai sus, demonstrează posibilitățile și importanța

¹⁾ M. Drăgănescu: Eficiența globală a utilizării calculatoarelor electronice în economia națională, „Revista economică”, nr. 2 și 3, 1979.

²⁾ Marin Roșu: Centrele de calcul teritoriale în lanțul informațional, „Știința”, 25 noiembrie 1970; M. Drăgănescu, C. Dumitrescu, Gh. Pîsău și M. Guran: Considerații privind sistemul național de informatică și conducere (I), „Viața economică”, nr. 45, 6 noiembrie 1970; M. Drăgănescu: Realizarea unui sistem unitar informatic, „Viața economică”, nr. 44, 30 octombrie 1970, vezi și în volumul „Sistem și civilizație”, București, Ed. politică, 1976 p. 376.

centrelor teritoriale de calcul electronic pentru economia națională, care au contribuit cu un număr de peste 100 produse-program depuse în Biblioteca Națională de Programe și cu peste 1500 produse-program existente în bibliotecile teritoriale de programe.

Exemple de produse program depuse în Biblioteca Națională de Programe de către centrele teritoriale de calcul electronic (C.T.C.E.).

1. **CENTRUL TERITORIAL DE CALCUL ELECTRONIC ARAD**
LANSR — Lansarea materialelor și manoperei în fabricație, urmărirea realizării cantităților lansate.
IMAIAREP — Elaborarea și urmărirea planului de reparații pentru unitățile mecanice, pentru agricultură și industria alimentară.
2. **CENTRUL TERITORIAL DE CALCUL ELECTRONIC BAIIA MARE**
IPIGIM — Calculul producției, antecalculația prețului de cost și a consumurilor de materiale la explorări geologice prin lucrări miniere.
IPCF — Calculul producției, antecalculația prețului de cost și a consumurilor de materiale la explorări geologice prin lucrări de foraj.
REZMIN — Calculul și urmărirea rezervelor de metale neferoase.
3. **CENTRUL TERITORIAL DE CALCUL ELECTRONIC BUZĂU**
GECONT — Gestiunea contoarelor de energie.
4. **CENTRUL TERITORIAL DE CALCUL ELECTRONIC CONSTANȚA**
PROGNOZA — Programarea udării solilor.
5. **CENTRUL TERITORIAL DE CALCUL ELECTRONIC CRAIOVA**
PLATAN — Elaborarea planului anual de dezvoltare economic-socială la nivel de municipiu, oraș, comună.
PLANAPROV — Urmărirea principalilor indicatori ai planului de aprovizionare în profil teritorial.
PLUIF — Programarea și urmărirea producției de construcții-montaj în îmbunătățiri funciare.
6. **CENTRUL TERITORIAL DE CALCUL ELECTRONIC IAȘI**
PUS — Programarea și urmărirea producției pentru produse din mase plastice.
COCTIN — Conducerea operativă a activității comerciale pentru textile-incălțăminte.
7. **CENTRUL TERITORIAL DE CALCUL ELECTRONIC PLOIEȘTI**
NEPTUN — Calculul încărcării capacităților de producție și lansarea în fabricație.
MATIUC — Urmărirea valorilor materiale în ramura construcțiilor de utilaj chimic.
8. **CENTRUL TERITORIAL DE CALCUL ELECTRONIC SIBIU**
PROGEX — Pregătirea și urmărirea extracției de gaz metan.
9. **CENTRUL TERITORIAL DE CALCUL ELECTRONIC SUCEAVA**
PROLEC — Programarea, lansarea și urmărirea lucrărilor de exploatare și revizii la întreprinderile de rețele electrice.
FNCIAR — Situația fondului funciar pe județ.
10. **CENTRUL TERITORIAL DE CALCUL ELECTRONIC TIRGU MUREȘ**
CONTE — Consum tehnologic de energie electrică.
COFEC — Urmărirea realizării capacităților de producție într-o unitate cu producție în flux continuu.
11. **CENTRUL TERITORIAL DE CALCUL ELECTRONIC TIMIȘOARA**
LAPEL — Lansarea ansamblurilor, subansamblurilor, reperelor și materialelor de montaj.
NECOL — Stabilirea necesarului de oțel și semifabricate pentru laminare.
PROCA — Elaborarea programului cadru de laminare.
POPERA — Programarea operativă a producției de oțel și laminate.

Aceste produse-program reprezintă efortul creator al celor 1 800 analiști și programatori din centrele teritoriale de calcul electronic, care prin acestea contribuie la progresul informaticii de gestiune și de control-reglaj al proceselor tehnologice. Trebuie remarcat și faptul că s-a trecut la proiectarea programelor mai vechi în scopul măririi eficienței lor: „Prin folosirea procedeelor de tehnica segmentării, a programării modular-structurale și a metodelor noi de analiză s-a ajuns la programe de dimensiuni standard în ceea ce privește utilizarea memoriei interne a calculatorului, reușindu-se pe această cale reducerea duratei de exploatare a unor programe cu 10—50% față de versiunile anterioare”³⁾. După cum se constată din produsele-program depuse în Biblioteca Națională de Programe (B.N.P.) de către centrele teritoriale de calcul electronic acestea elaborează nu numai programe aplicative dar și programe utilizate cu caracter mai general. Cei peste 130 ingineri de sistem din centrele teritoriale care asigură funcționarea calculatoarelor electronice, în special din punctul de vedere al programelor, pot fi utilizați, prin specificul muncii lor, la elaborarea de programe de bază, chiar și pentru minicalculatoare.

DOTAREA cu calculatoare electronice de capacitate mare sau medie a unităților economice și sociale dintr-un județ este un proces de decizie care trebuie să țină seama de necesitățile de prelucrare a datelor pentru fiecare unitate și de utilizare eficientă a calculatoarelor electronice. Acest

³⁾ Ioan Adumitresci: Informatica în sprijinul conducerii producției. Din rezultatele obținute de centrul teritorial de calcul electronic — Iași. „Era socialistă”, 1979, nr. 9 p. 55—56.

⁴⁾ Marius Guran, propunere privind oferirea de sisteme la cheie de către centrele teritoriale de calcul electronic, care ar prelua și rolul de furnizor general (mai 1979).

proces de decizie este supus însă unor presiuni generate de dorința fiecărei întreprinderi de a fi dotate cu calculatoare electronice, care conduc la fragmentarea și compartimentarea tehnicii de calcul la nivelul întreprinderilor, în loc ca acestea să fie concentrate în centre de calcul puternice. Această concentrare nu exclude dotarea întreprinderilor cu echipamente de calcul specifice atât pentru conducerea proceselor de producție, cât și pentru pregătirea, culegerea datelor și accesul operativ la capacitățile de calcul ale centrelor teritoriale de calcul electronic, prin minicalculatoare și terminale inteligente.

Avantajele dezvoltării centrelor teritoriale de calcul electronic se pot exprima astfel:

a) — prin instalarea unui număr mai mare de calculatoare electronice de capacitate cu mult mai mari decât aceea care ar fi necesară pentru o întreprindere, se realizează o prelucrare mai ieftină raportată la aceeași cantitate de date și în condiții de fiabilitate sporită. În același timp se reduc foarte mult fondurile de investiții necesare asigurării spațiilor pentru un număr mare de calculatoare dispersate la diferite unități;

b) — se obține o creștere a gradului de utilizare a capacităților de calcul, deoarece prioritățile se fixează asupra unui număr mai mare de utilizatori de diferite categorii, cu cerințe de servicii de calcul dispuse în mod diferit în cursul unei zile sau luni;

c) — se asigură pentru fiecare unitate opțiunile puse la dispoziție de calculatoarele electronice de capacitate mai mare și se realizează pe această bază unele aplicații mai complexe, imposibil de realizat pe capacități mai mici de calcul autonome, la nivelul întreprinderilor;

d) — crește nivelul productivității muncii a cadrelor de concepție (analiști și programatori) printr-o mai bună distribuire a sarcinilor într-un centru de calcul puternic, în raport cu existența mai multor centre de calcul în care aceste cadre ar fi dispersate;

e) — se îmbunătățește calitatea producției centrului de calcul prin realizarea unei siguranțe în funcționare și o largire a regimurilor de exploatare a calculatoarelor electronice prin introducerea alături de prelucrarea pe loturi și a prelucrării pe loturi la distanță și a regimului conversațional.

Funcțiunea centrelor teritoriale de calcul electronic de introducere a sistemelor informatice în unitățile economice și sociale din județ, de promovare a perfecționării și dezvoltării lor aduse de informatică și de realizare a sistemelor informatice teritoriale rămâne valabilă și în continuare.

Centrele teritoriale de calcul electronic pot juca un rol asemănător cu cel al societăților de servicii din domeniul informaticii din țările dezvoltate. În plus, ele au și rolul de a oferi utilitatea generală a unei rețele de calculatoare la scară națională și în general constituie puncte de sprijin pentru introducerea tehnicii de vîrf în domeniile electronicii, automatizării și informaticii în fiecare județ al țării.

IN VIITOR centrele teritoriale de calcul electronic urmează să-și orienteze activitatea și asupra proiectării și instalării de sisteme la cheie, atât pentru controlul și reglajul proceselor tehnologice, utilizînd micro și minicalculatoare electronice, cât și în vederea integrării acestor subsisteme în sistemul informatic al întreprinderilor.

Întrepătrunderea dintre conducerea proceselor tehnologice și conducerea producției și a întreprinderii este un fenomen tehnologic obiectiv care tinde să se adîncească pînă la etapa proiectării produselor cu ajutorul calculatoarelor electronice, într-un sistem informatic și de automatizare, integrat. Din acest punct de vedere este posibilă specializarea centrelor teritoriale pe anumite profile specifice județelor în care activează, dar rezultatele lor să fie generalizabile la scară întregii țări, pentru o mai mare eficiență economică. Trebuie făcută o deosebire între **informația operativă** necesară funcționării unui proces sau întreprinderii, care servește deciziilor factorilor locali de conducere, dar care va fi preluată în tot mai mare măsură de sisteme automate și informația economică de sinteză, cu caracter statistic, care se colectează către forurile superioare de conducere, cu pondere mult mai mică decât prima. Centrele teritoriale de calcul electronic tratează în principal informația operativă și pot asigura serviciile informației de sinteză la nivel teritorial și pentru sisteme la nivel național.

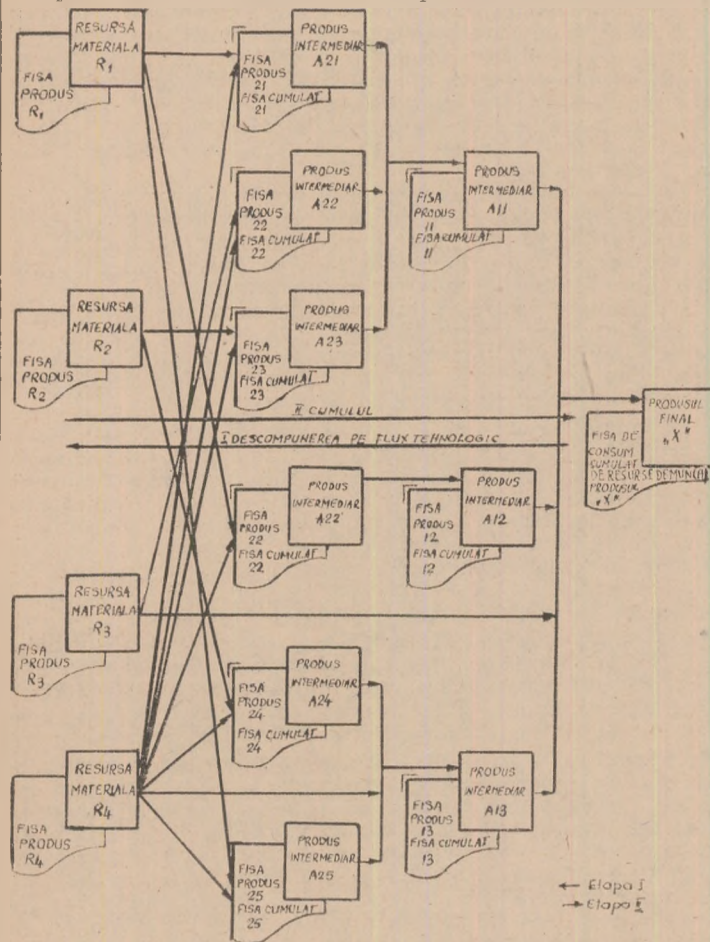
Mihai DRĂGĂNESCU
director general

Marin ROȘU
șeful sectorului centre teritoriale
de calcul electronic,
Institutul central pentru conducere și informatică

CONSUMUL DIRECT ȘI CUMULAT DE RESURSE DE MUNCĂ PE PRODUS

CONTINUA consolidare a bazei productive a țării, perfecționarea mecanismului economico-financiar și plasarea în centrul atenției a indicatorilor calitativi de natură să stimuleze creșterea valorii nou create, prin valorificarea superioară a resurselor, asigură valențe noi economiei naționale. În condițiile adâncirii diviziunii sociale a muncii și specializării producției, aportul întreprinderii nu se mai poate comensura numai prin produsele finale din nomenclatorul propriu de fabricație, întrucât, în realitate, acestea reprezintă suma participării tuturor unităților economice din amonte. S-a ivit astfel necesitatea utilizării în practică a unor indicatori care să permită comensurarea și exprimarea reală a participării fiecărei unități economice la producția materială.

În acest context, cunoașterea consumului total de resurse utilizate în fiecare fază a circuitului tehnologic integrat de fabricație al unui produs, devine un element ajutător pentru aprecierea eficienței economice a acestuia. În acest scop, indicatorul „consum cumulat de resurse de muncă pe produs”, permite calcularea unor indicatori auxiliari, ce pot într-o formă sau alta să completeze aceste analize la nivel de produs.

Determinarea indicatorului consum cumulat de resurse de muncă pe produs, poate să contribuie la orientarea și fundamentarea deciziilor de structurare a producției industriale în funcție de criteriul economisirii resurselor materiale primare și în special de muncă.

1. Principii metodologice de determinare a consumului cumulat de resurse de muncă pe produs

INFORMAȚIILE de bază necesare calculării consumului cumulat de resurse de muncă se pot obține din documentațiile existente în circuitul informațional al întreprinderilor indus-

¹⁾ A. Iancu, Al. Mihăilescu, V. Răducanu, M. Giuvelea, Gh. Ruxanda, R. Miroiu, V. Iacob — Elaborarea și experimentarea metodologiei de determinare a consumurilor cumulate de resurse materiale și de muncă pe produs, Studiul I.E.I., București 1978.

triale. Deoarece, pentru produsele finale consumurile de resurse de muncă din fazele anterioare de fabricație sînt metamorfozate în consumul specific de materii prime, materiale, subansamble etc, pentru determinarea consumului cumulat de muncă este necesară o descompunere detaliată, din aproape în aproape, în fiecare fază tehnologică a circuitului integrat pînă la extracția

Tabelul nr. 1

Participarea ramurilor industriale în consumul cumulat de muncă

Denumirea produselor	U/M	Total = 100				
		Ind. extrac-tivă	Ind. chimi-că	Ind. meta-lurgi-că	Ind. constr. de mașini	Alte ramuri
Profile mijlocii	t	70,6	—	29,4	—	—
Tablă striată	t	79,5	—	20,5	—	—
Țevi construcții	t	54,7	—	45,3	—	—
Bare turnate din aluminiu	t	52,1	—	47,9	—	—
Cablu electric de energie din cupru CYY 3 × 10	km	37,8	0,5	5,6	6,0	0,2
Motor electric 2,2 kW și 1500 rot./min.	buc	35,2	1,0	9,5	54,3	—
Combina pentru pantă CP-12	buc.	11,1	—	27,0	61,9	—
Strung Țarusel SC 4000	buc.	14,4	—	38,3	47,3	—
Moară de ciment de 3000 t/24 h MCI-100	buc.	7	—	39,3	53,4	0,3
Tractor U 650 M	buc.	19,5	2	32,3	45,2	1
Tractor U 445	buc.	15,1	1	39,2	41,9	2,3
Vagon autodescăr-cător pe 4 osii pentru transport minereu	buc.	14,0	—	36,7	46,2	3,1

și prepararea minereurilor. În acest fel, în fiecare fază a circuitului tehnologic integrat de fabricație se determină consumul de muncă de fază atât pentru munca directă cît și pentru munca indirectă. Consumul de muncă direct productivă este specificat în documentațiile existente în unitățile economice industriale (calculațiile de preț pe produs, fișe tehnologice etc), atât în unități fizice — ore-om, cît și în unități valorice. Consumul de muncă indirectă (personal TESA sau auxiliar) s-a determinat prin calcularea retribuțiilor indirecte, în unități valorice, în funcție de ponderea acestora în articolele de calculație „cheltuieli comune ale secției” și „cheltuieli generale ale întreprinderii”. Aplicînd tarifele medii pe ramură la total valoric retribuție indirectă se determină consumul de muncă indirectă pe produs.

Cumularea resurselor de muncă în unități fizice și valorice se efectuează succesiv¹⁾ pe toate treptele circuitului tehnologic integrat, de la resursa primară, la produsele considerate finale, separat pentru munca direct productivă, cît și pentru munca indirectă.

Rezultatele privind consumul cumulat de resurse de muncă pe produs se obțin prin ponderarea consumului cumulat de muncă al fiecărui element material component al produsului cu consumul material specific din acest element pe produs. Rezultatul obținut se adaugă la consumul pe fază (direct și indirect) tehnologică de fabricație, obținîndu-se consumul cumulat de resurse de muncă al produsului.

2. Participarea ramurilor industriale la constituirea consumului cumulat de resurse de muncă pe produs

CUNOAȘTEREA consumului cumulat de resurse de muncă pe produs cît și a aportului fiecărei faze din circuitul tehnologic integrat de fabricație al produsului permite reliefarea unor aspecte semnificative proprii ramurilor industriale participante.

Tabelul nr. 2

Raportul dintre consumul cumulat și consumul direct de muncă

Denumirea produselor	U/M	Raportul dintre consumul cumulat de muncă și consumul direct	Raportul dintre consumul cumulat de muncă și consumul din fazele anterioare	Raportul dintre consumul de muncă din fazele anterioare și consumul direct
Industria metalurgică				
Cocs metalurgic	t	9,5	1,1	8,5
Aglomerat autofondant	t	21,5	1,0	21,0
Fontă (CSH)	t	18,3	1,1	17,3
Oțel electric (CSG)	t	5,1	1,2	4,1
Oțel silicios (CSG)	t	26,7	1,0	25,7
Industria construcțiilor de mașini				
Motor electric ASI 55 kW cu 1 000 rot/minut	buc.	2,9	1,5	1,9
Tractor U 650 M	buc.	2,8	1,6	1,8
Turbină FIC 330 MW	buc.	1,7	2,3	0,7
Calazan de abur energetic de 1 035 abur/h	buc.	2,6	1,6	1,6
Moară de ciment le 3 000 t/24 h VCI-100	buc.	2,6	1,6	1,6

De la început se remarcă ponderea deosebită a industriei extractive, pentru produsele cu un număr redus de faze din circuitul tehnologic integrat de fabricație, în consumul cumulat de resurse de muncă. În cazul produselor complexe, cu multe faze în circuitul tehnologic integrat de fabricație, ponderea deosebită revine industriei constructoare de mașini, mai ales pentru acelea cu multe colaborări. În tabelul nr. 1, datele prezentate reflectează pregnant aceste aspecte.

Astfel, la produsul Profile mijlocii, produs cu puține faze de fabricație, aportul industriei extractive în consumul cumulat de muncă este de 70,6%, pe când la produsul Moară de ciment le 3 000 t/24 h, produs cu multiple faze de fabricație și colaborări, aportul industriei extractive este de 7%, pe când industria constructoare de mașini participă cu 53,4% în consumul cumu-

lat de muncă. Exemplele sînt multiple, și analiza se poate face la un număr mare de produse importante ale economiei naționale.

3. Raportul dintre consumul cumulat și direct de muncă pe produs

DETERMINAREA consumului cumulat de muncă pe produs permite cunoașterea în fiecare fază din ciclul tehnologic integrat de fabricație a produselor, nu numai a valorii nou creat. În mod direct, ci și a valorii cumulate din fazele anterioare și încorporate în produs, inclusiv de la resursele materiale primare. Pe baza raportului dintre consumul cumulat și consumul direct de muncă, se poate aprecia gradul de mecanizare și automatizare a tehnologiei de fabricație a unui produs, atît în faza finală, cît și în fazele de fabricație din amonte.

După cum se poate vedea din tabelul nr. 2, pentru produsele metalurgice ce părăsesc sfera primei prelucrări sau chiar de primă prelucrare, consumul de muncă din fazele anterioare de fabricație are o deosebită pondere în consumul cumulat de muncă. Acest lucru denotă un grad complex de mecanizare și automatizare a producției în faza de fabricație considerată finală. Partea substanțială a consumului cumulat de muncă pentru produsele metalurgice revine industriei extractive. Pentru produsele industriei construcțiilor de mașini, remarcăm în cazul raporturilor dintre consumul cumulat și cel direct o reprezentare oarecum constantă, în jur de 2,5, ceea ce denotă o acumulare mare cantitativă de muncă din fazele anterioare de fabricație. În special, produsele cu multe colaborări, ca tractoarele și vagoanele, au un consum mare de muncă din fazele anterioare de fabricație, situația fiind similară și pentru produsele industriei ușoare și industriei lemnului.

Avantajele calculului consumului cumulat de muncă pe unitatea de produs constă în special în posibilitatea cunoașterii nu numai a efortului producției din faza finală sau intermediară de fabricație, ci a întregului efort uman necesar în toate fazele de fabricație ce condiționează produsul considerat. Astfel se oferă un element de analiză economică util pentru fundamentarea unor decizii economice importante și pentru aprecierea produselor, în special a celor destinate exportului.

Calculul consumului cumulat de resurse de muncă prezintă o importanță deosebită în aprecierea rentabilității exportului. Utilizînd acest indicator se poate îmbunătăți calitativ analiza eficienței exportului și, totodată, se pot simplifica calculele necesare. Relevanța unei astfel de analize constă în aprecierea mult mai exactă a efortului uman realizat de-a lungul întregului lanț de procese de fabricație care concură la realizarea unui produs semifinit sau finit.

Viorica RĂDUCANU
cercetător științific principal

Rodica MIROIU
cercetător științific
Institutul de economie industrială

Orientări și dimensiuni ale dezvoltării agroindustriale

(Urmare din pag. 12)

ale întreprinderii de confecții din Iași. Întreprinderii de produse lactate și întreprinderii de perdele și tricotaaje din Pașcani. Forța de muncă existentă și tradiția locală a unor meșteșugari ar putea fi valorificate prin înființarea și a altor obiective, de exemplu: un atelier de construcții metalice al întreprinderii mecanice Bucium-Iași; un atelier de reparat tractoare și mașini agricole; un atelier de împletituri din nuiele și

răchită; o secție de covoare a întreprinderii „Munca colectivă” Pașcani; un atelier pentru obiecte din lemn sculptat; extinderea fabricii de cărămizi.

Ar urma, potrivit studiului, ca într-o a doua etapă (1986—1990) să fie implantate alte noi obiective: o întreprindere de mașini agricole; un centru de preluare și prelucrare a cărnii; o fabrică de pâine, produse de panificație.

La dezvoltarea și diversificarea economiei locale, ar putea con-

tribui, de asemenea, turismul, zona fiind atractivă din acest punct de vedere. Aceasta ar presupune amenajarea unor obiective — de pildă un complex muzeistic, dotarea cu unități de profil, etc.

Analiza efectuată în Consiliul agroindustrial Ruginoasa, în vederea intensificării producției agricole și creșterea ocupării forței de muncă, a servit la elaborarea schiței de model de dezvoltare, reprezentînd totodată unul din studiile de caz, concrete, utilizate de către organele județene pentru fundamentarea deciziilor privind optimizarea dezvoltării economico-sociale în profil teritorial.

ȘCOLI ● CURENTE ● ECONOMIȘTI

STABILIREA unei legături organice între cercetarea științifică și producție, respectiv realizarea integrării între aceste sectoare, așezarea cercetării științifice pe baza gestiunii economice sint obiective care au constituit și constituie o preocupare de seamă a economiștilor sovietici. În esență, este vorba de stabilirea acelor forme organizatorice care să permită integrarea menționată și totodată să asigure o eficiență cât mai ridicată acestei integrări, ceea ce face ca gestiunii economice să i se atribuie un rol deosebit.

În Uniunea Sovietică se conturează astfel un sistem diferențiat de forme organizatorice în funcție de particularitățile organizațiilor științifice, a ramurilor de producție și variantelor tehnicii. Plecând de la analiza acestora, cunoscutul economist sovietic L.M. Gatovski, stabilește următoarea grupare a acestor forme: a) rețeaua centralelor de producție. Aceste centrale reprezintă complexe care includ subunități de cercetare și de proiectare, stații pilot și producție de serie mică a produselor ce reprezintă tehnica nouă etc.; b) întreprinderi în care au loc procesele mai sus menționate, respectiv aceleași procese ca și la nivelul centralelor; c) complexe unitare de cercetare și producție unde se desfășoară mai multe stadii ale procesului cercetare-proiectare-producție: cercetarea tehnico-științifică, experimentarea, asimilarea producției de serie și introducerea tehnicii noi; d) institute complexe de cercetare științifică care realizează unitatea dintre cercetare, proiectare, organizații tehnologice, uzine experimentale; este de remarcat că în această formă lipsește producția de serie; e) organizații tehnico-productive pentru introducerea tehnicii noi. Mai există și alte forme de organizare a legăturii dintre cercetarea științifică și producție și anume centrele universitare, unități de cercetare comune ale institutelor, Academiei de științe, marilor institute de proiectare, întreprinderilor productive ex-

Repere ale concepției economiștilor din U.R.S.S. privind integrarea cercetării cu producția (1)

perimentale care mijlocesc legătura cu producția, etc.

Conceperea unei asemenea organizări demonstrează preocuparea de a găsi calea - sau căile - cele mai eficiente ale legăturii dintre cercetare și producție. În acest cadru se reliefează două aspecte mai importante, strins interferate: organizarea cercetării științifice în unitățile integrate cu producția pe baza gestiunii economice, pe de o parte, și stabilirea legăturii organice între cele trei forme mari ale cercetării științifice, pe de altă parte. O „secțiune verticală” a cercetării științifice relevă trei verigi de bază prin care se face integrarea ei cu producția: cercetarea fundamentală, cercetarea aplicativă și lucrările de cercetare științifică de producție, de proiectare și experimentare, care de regulă folosesc rezultatele cercetărilor aplicative în vederea folosirii lor în producția de serie - cunoscute în literatura noastră sub denumirea de „cercetări de dezvoltare și tehnologie inginerască”. Fiecare verigă este gândită să aibă funcții proprii, caracteristice. Dar pentru a obține efectul dorit - în special un ritm constant și rapid al progresului tehnic și științific - se urmărește, totodată, asigurarea unui sistem unitar al cercetării științifice, de elaborare de tehnologii, de proiectare și producție. Un astfel de sistem realizează în fond o „linie” care pornește de la descoperirea științifică și ajunge la producție. Din aceste conside-

rente în numeroase studii și lucrări sovietice de specialitate) se apreciază că forma cea mai eficientă de integrare a cercetării științifice cu producția este crearea unor mari unități sau complexe de cercetare și producție în care sint concentrate toate lucrările de la descoperirea unei noutăți și pînă la producerea ei în serie (forma „c” amintită).

Se consideră că astfel de unități, de cercetare și producție care reunesc într-un complex unități de cercetare științifică, de elaborare de tehnologii, de proiectare, producții experimentale și unități de producție de serie, constituie detașamentele de frunte ale industriei contemporane. Ca avantaje pe care le prezintă astfel de unități sint relevate: realizarea, în proporția necesară atât a centralizării cât și descentralizării cercetării științifice; impulsionearea specializării și mai ales a cooperării în acest domeniu, simplificarea structurii de conducere; realizarea legăturii directe dintre progresul tehnic și producția de masă, promovarea acestuia în această producție; urgentarea finalizării ciclului cercetare-proiectare-producție; folosirea rațională a cadrelor calificate; posibilități pentru utilizarea mai bună a stimulentei în direcția promovării progresului tehnic și științific. Toate acestea conduc, în literatura sovietică de specialitate, la aprecierea că astfel de mari unități (complexe) intruchipează noul tip de relații reciproce ce se stabilesc între știință și producție, relații prin care cercetarea științifică influențează dezvoltarea producției materiale nu din afara acestui proces, ci de interiorul lui.

Privind mai larg această formă de organizare a legăturii dintre cercetarea științifică și activitatea economică, L.M. Gatovski în lucrarea menționată, determină existența unui „complex” alcătuit din: știință, tehnică, producție și consum. În cadrul acestui complex știința sau cercetarea sint apreciate a fi punctul inițial de funcționare a complexului. În

raportul dintre metoda structurală și analiza sistemelor economice, constituie un instrument de cunoaștere a trăsăturilor și legilor specifice sistemelor economice. Prin prisma metodei structurale economia națională este privită, deopotrivă, ca un sistem și ca o multistructură, în cadrul acesteia, existînd o structură de producție, o structură organizatorică și o structură de conducere. Evidențierea raporturilor diverse dintre structurile economiei se realizează, pe parcursul lucrării, printr-o serie de metode de analiză vectorială, prin indicatori ai modificărilor structurale; este expusă totodată o procedură automată de analiză vectorială a structurilor economice.

Volumul întățeștează o gamă largă de metode moderne de analiză structurală, bazate pe teoria grafelor și matricilor, metode informaționale de analiză a structurilor economice - o bună parte din acestea fiind originale, metode bazate pe teoria indicatorilor statistici, metode analitice care permit descoperirea modificărilor structurale pe factori de influență precum

și prognozarea acestor modificări. Lucrarea se adresează unui număr mare de specialiști: planificatori, economiști, statisticieni, cadre de conducere din unități socialiste, din organele centrale de sinteză. Autorii au căutat, totodată, să pună la dispoziția informaticienilor și specialiștilor din cibernetică economică o serie de metode și modele aplicabile în analiza și aplicarea de sistem.

Măsurarea valorii

prin metoda input-output

● I. Docev încearcă să demonstreze, pe baza unor experimente cu date reale, în studiul Izpolzovane na mejduotraslovite balansi za izmervane i analiz na stoynostno-țenovite sotoșneniia (Utilizarea balanțelor input-output pentru măsurarea și analiza corelațiilor valoare-preț), apărut în revista bulgară IKONOMICESKA MISL nr. 2/1979, posibilitatea utilizării modelelor legăturilor dintre ramuri în scopul indicat în titlu. Sint analizate principalele probleme metodologice implicate de calcularea coeficienților cheltuielilor de muncă totale, corespunzătoare valorii sociale a unei anumite

producții, și se demonstrează posibilitatea utilizării acestor coeficienți pentru măsurarea corelațiilor valorice. Dar coeficienții cheltuielilor totale de muncă, obținuți prin metoda input-output, conchide I.D., nu reprezintă măsura absolut exactă a valorii, mai ales datorită faptului că ei nu pot reflecta gradul necesității sociale a respectivelor cheltuieli de muncă. Coeficienții pot doar să aproximeze mărimile valorice. Se schițează unele direcții de analiză a abaterilor prețurilor de la valoare, precum și a proporțiilor macroeconomice și interramuri.

Cercetarea științifică: premise ale unei politici naționale

● În cadrul unui interviu acordat revistei L'USINE NOUVELLE și publicat în suplimentul pe luna mai 1979, Alice Saunier Sèitè, constată că activitatea de cercetare din mediul universitar este orientată tot mai pregnant către problemele industriei, îndeosebi în domeniul electronicii, chimiei și petrochimiei, construcțiilor de mașini și biomedicinii. Tat mai mare este numărul cadrelor uni-

FIȘE

L.Tovstî
E.Scarlat
Al.Tusnăld

METODE
ȘI MODELE
ALE
ANALIZEI
ECONOMICE
STRUCTURALE

● La Editura Științifică și Enciclopedică a fost editat de curînd volumul „Metode și modele ale analizei economice structurale”, contribuție a cercetării economice românești în ce privește utilizarea metodelor și modelelor structurale în analiza și proiectarea sistemelor economice. Analiza economică structurală, pornind de la

Personalitate marcantă a vieții științifice și culturale a Indiei, Romesh Thapar este, între altele, directorul revistei lunare „Seminar”, publicație consacrată dezbaterii problemelor economice și social-politice care confruntă țările în curs de dezvoltare. Bucurându-se de un larg renume pe plan internațional, domnia sa este vicepreședinte al Federației Mondiale pentru Studiarea Viitorului. Romesh Thapar a vizitat în mai multe rânduri țara noastră. Publicăm mai jos câteva din opiniile sale pe o temă de stringentă actualitate în procesul accelerării dezvoltării și modernizării structurilor, și anume păstrarea identității naționale, a aspirațiilor specifice ale fiecărui popor în funcție de condițiile sale concrete.

DOUĂ CURENTE PARALELE se fac acum simțite în cadrul țărilor în curs de dezvoltare. Unul din ele se referă la nevoia de a accelera dezvoltarea pe toate planurile și de a crea condiții favorabile tendinței rapide de trecere la un mod de viață caracteristic secolului XX. Celălalt reprezintă un efort important de a păstra tot ce este mai bun din valorile și cultura moștenită, de a rezista unei imitații fără rost și de a stabili coordonatele esenței reale a unui trai civilizat. Aceste curente paralele își au totuși locurile lor de confluență și întrepătrundere. Fiecare contact este de o vitală importanță în special pentru „lumea a treia”, care a căzut de acord la ora actuală că imperativul principal este modernizarea.

Ne dăm seama, firește, că fiecare tranziție majoră de acest fel a fost marcată de unora sau de altele dintr-un număr de traume de adaptare și asimilare. Istoria societăților dezvoltate este plină de asemenea experiențe. Dar „lumea a treia” este confruntată cu probleme de amploare deosebită. Această lume este formată dintr-un mare mozaic de țări, în stadii de civilizație și dezvoltare diferite. În plus, mișcarea către modernizare trebuie să se desfășoare într-un interval de timp foarte scurt.

Această situație poate fi descrisă ca o luptă de a păstra identitatea popoarelor în procesul de modernizare. Contradicția inerentă a acestei situații, sau cel puțin așa pare la prima vedere, trebuie să fie rezolvată în interesul demnității umane, care este baza stabilității de orice gen, politică, economică și socială. Aceasta nu este o sarcină ușoară, căci necesită un grad ridicat de sensibilitate pentru multiplele fațete ale problemei, fațete ce sînt interconectate, acționînd una asupra alteia fără încetare.

În această țară atît de vastă și de extraordinar de diversă care este India, patria mai multor culturi antice și moderne, trebuie să ne desfășurăm activitatea în contextul unei populații de un miliard de oameni, cît va fi mărimea ei peste un sfert de secol, indiferent cît de intensiv va fi efortul nostru de a stabili mărimea acestei populații. Ridicarea unui număr atît de mare de oameni la nivelul de viață sănătoasă și creatoare pune probleme care nu pot fi a-

semănată cu cele din țările deja dezvoltate și avansate. Cu alte cuvinte, India nu este un oraș-stat, cu o poziție geografică avantajoasă sau o oază deosebit de dotată sau un teritoriu bogat în resurse și subpopulat; este mai degrabă un continent suferind de traumele și blocajele datorate sărăciei, înapoierii și bolii, de o remarcabilă sensibilitate în domeniul gândirii și al exprimării, avînd capacitățile și îndemînările tradiționale și moderne care au făcut ca națiunea

la ora actuală, incapabile de a suporta presiunile noii epoci a egalității.

Acest lucru se întîmplă în cele mai avansate societăți, care au avut destul timp pentru a-și adapta instituțiile și sistemele lor. Criza noastră este mai intensă, mai acută. Nu ne putem permite să imităm ceea ce este deja în decădere în țările dezvoltate.

Setea de egalitate, cerința pentru o societate mai justă trebuie să fie satisfăcute printr-o restructurare fundamentală a societății. Obiectivul său central trebuie să fie crearea unor sisteme de proprietate și de muncă bazate pe participare, pe implicare și pe conducerea activă. Fără astfel de sisteme, singurele reacții la comenzi de a produce sînt de scurtă durată, adesea distructive și totalitare, capabile numai de a rezolva problemele

lozofice cum se susține adesea, ci de înseși realitățile vieții de pe acest subcontinent. La rîndul ei, abordarea amintită pune în evidență un sistem de valori care este capabil să apere pe oameni de meschinăriile unei vieți fals strălucitoare bazate pe risipă. Ea așează accentul pe o continuă punere în discuție și pe învățare într-o abordare inteligentă a unei vieți satisfăcătoare.

Problema indiană se pune la o scară enormă. Trebuie să folosim experiența din toate societățile dezvoltate, în curs de dezvoltare și înapoiate: fema japoneză, experiența elvețiană de imbinare a meșteșugurilor casnice cu necesitățile industriei de precizie, comunele rurale din China, avînd rolul de a descentraliza bazarea pe forțele proprii și de a furniza nucleele unor viitoare mici orașe; echilibrul, plin de grije cu care Anglia și-a repartizat proiectele sale de dezvoltare, protejînd în același timp mediul înconjurător, prioritatea acordată serviciilor sociale pentru populație în țările socialiste, unele experimente din țările scandinave, pionieratul în ce privește înnoirile urbane în cele două Americi — toate acestea și altele reprezintă pentru noi un fond de idei și de inspirație. Dar problema integrării, asimilării, echilibrării, creării de perspective, a luptei contra unor nevoi și unor priorități false necesită cooperarea strînsă a multor discipline filozofice, științifice și tehnice.

Dilema este profundă — și sarcinile care stau în față, de asemenea — pentru societățile care sînt preocupate în mod serios de multiplele probleme interconectate de păstrare a identității într-o perioadă de rapidă modernizare. Într-adevăr, aceasta este una din problemele centrale care confruntă țările în curs de dezvoltare, o problemă care trebuie să modeleze gîndirea și conceptele pe o scară largă a dezvoltării umane.

Revenind la dificila problemă a identității, individuale și colective, în fața inevitabilului val al modernizării într-o lume care se „îngustează”, trebuie să ne oprimem cu toate forțele de care dispunem încercării cinice de a impune clișeele curente care înconjoară creativitatea ca adevăruri universale și permanente. Să ne imaginăm suma totală a creativității noastre dacă lumea ar fi fost astfel înregimentată de-a lungul secolelor...

IDENTITATE NAȚIONALĂ ȘI CONFLUENTE ÎN PROCESUL MODERNIZĂRII

Romesh THAPAR (India)

vicepreședinte al Federației Mondiale pentru
Studiarea Viitorului

noastră să se situeze deja pe locul șapte pe lista națiunilor industrializate, dar cu unul din cele mai scăzute venituri pe cap de locuitor. Într-un anume sens, trăim sufocați de contraste și contradicții, unele avînd rădăcini în istoria noastră, altele născute din tranzițiile moderne, fiind deschiși oricărei realizări, concepții și inspirații într-o căutare individuală și colectivă a unei armonii interne și externe.

Structurarea unei astfel de societăți nu poate fi făcută în cadrele care ne sînt familiare. Aceste structuri aparțin unei epoci cînd nu se înregistrase încă o creștere explozivă a populației, cînd o elită se afla la conducere. Astăzi milioane și milioane de oameni cer în primul rînd egalitate. Aceasta este prioritatea. Iar instituții și sisteme care fuseseră proiectate să facă față unei epoci elitiste se destramă

imediate de supraviețuire, dar incapabile de orice altceva în afară de asta.

Avînd conștiința acestui fapt și studiînd alienarea tot mai mult resimțită în societățile avansate din punct de vedere industrial, tehnologic și științific, noi în India începem să ne dăm seama că o societate participativă sănătoasă trebuie să se bazeze pe autoconducere și pe forțele proprii, să fie o societate cu zone de lucru și de locuit integrate în mod corespunzător, cu sisteme de transport eficiente pentru a dizolva aglomerațiile urbane atît de greu de administrat, și cu un mediu înconjurător gospodărit cu grijă pentru a sprijini o viață simplă și confortabilă eliberată de atracțiile înșelătoare ale așunimitei societăți bogate.

Este o abordare care necesită o revoluție majoră în gîndire. Ea nu este dictată de poziții fi-

DOCUMENTAR

CĂRBUNELE — noi perspective pentru o veche resursă

NECESITĂȚILE mereu sporite de energie în vederea dezvoltării economico-sociale, precum și perspectiva epuizării treptate a hidrocarburilor, au ridicat în ultimul timp, pe plan mondial, problema reconsiderării rolului resurselor de cărbune ca bază energetică și materie primă. Din ce în ce mai mult, specialiștii se întreabă dacă în perspectivă resursele de petrol și gaze pe baza cărora s-a dezvoltat aproape întreaga structură tehnologică actuală, vor mai putea satisface cerințele, care cresc exponențial. Reconsiderarea cărbunelui are loc în condițiile în care în ultimele decenii s-a înregistrat un consum exagerat de petrol, fără preocupări suficiente de insistențe în vederea obținerii unor randamente maxime pentru viitorul acestei resurse energetice.

Chiar dacă se scotează pe rezervele de petrol off-shore — rezerve care însă nu vor putea satisface decât în mică parte necesarul în continuă creștere al țărilor ce se industrializează — și cînd prețurile înregistrează salturi importante, lumea se vede nevoită să găsească și să recurgă la alte surse de energie. Se pune așadar, în prezent tot mai acut problema introducerii și a folosirii la nivel mondial a energiei solare, eoliene, geotermice etc., care, însă, necesită încă o bună perioadă de timp pentru a deveni cu adevărat rentabile. În aceste condiții se apreciază că în prezent cărbunele oferă posibilități mai realiste ca resursă energetică alternativă.

Reorientări în structura consumului energetic

CĂRBUNELE, această veche sursă energetică revine astfel în actualitate, pentru a înlocui, cel puțin pentru o anumită perioadă de timp, lipsa provocată de scăderea rapidă a rezervelor de petrol. Cu atât mai mult cu cât, după calcule recente ale O.C.D.E., se apreciază că rezervele de cărbuni ar fi suficiente pentru încă cel puțin 250 de ani la actuala rată de creștere a consumului.

Dacă în ultimele două-trei decenii producția de cărbune a crescut într-un ritm de 2%, după declanșarea crizei energetice se observă o tendință de sporire mai accentuată a extracției de cărbuni care a înregistrat în perioada 1974—1978 un ritm mediu anual de creștere de circa 2,6%. O asemenea evoluție ascendentă s-a înregistrat mai ales în țări cu pondere însemnată în producția mondială, în anul 1978 față de 1972, producția de huiă crescînd de 1,52 ori în Australia, 1,61 ori în Canada, 1,45 ori în R.P.D. Coreeană, 1,34 ori în India, 1,27 ori în Polonia, 1,10 ori în S.U.A. și de 1,60 ori în U.R.S.S. Această evoluție denotă atenția sporită

care s-a acordat în deceniul al 8-lea utilizării cărbunelui ca resursă energetică.

Creșterile menționate sînt apreciable dacă se ține cont că această ramură extractivă își modifică cu greu ritmul de dezvoltare datorită investițiilor masive necesare pentru prospecțiuni și explorări geologice, pentru deschiderea de noi mine și galerii, construirea de instalații de preparare etc. Pe de altă parte, ritmul de dezvoltare al industriei carbonifere este influențat și de cheltuielile de extracție care diferă sensibil în funcție de adîncimea zăcămintului și de alți factori. Astfel, în anul 1978, cele mai mici cheltuieli de extracție au fost înregistrate în Australia (exploatări la zi) unde nivelul acestora a fost de 5—10 dolari/tonă; în S.U.A., Canada și Australia (exploatări subterane) cheltuielile au fost cuprinse între 15—20 dolari/tonă, iar cele mai mari cheltuieli de extracție — între 50—100 dolari/tonă — s-au înregistrat în Belgia, Franța, R.F.G., Japonia și Spania.

Pe planul consumului se constată nu numai mărirea consumului (de la 319 mil. t în 1985 la 378 mil. t cărbune cocsificabil, estimat de O.C.D.E. pentru anul 2000), ci, totodată, și o anumită modificare a structurii acestuia în favoarea cărbunelui energetic. Astfel, în 1978, în țările Pieței comune a crescut cu circa 3 milioane tone consumul de huiă, ca urmare a mării în special a livrărilor de cărbune către centralele termoelectrice. Același fenomen se constată și în S.U.A. unde consumul de cărbuni în centralele termoelectrice va fi mai mare cu 21% în anul 1979 față de 1977, în timp ce livrările către uzinele cocschimice se apreciază că vor rămîne la același nivel.

Și comerțul internațional cu cărbuni a evoluat în ultimii ani, în principal, sub incidența sporirii cererii de cărbuni în scop energetic. Astfel, după o tendință de scădere a exportului unor țări în perioada 1975—1977, în anul 1978 se înregistrau deja reveniri însemnate, determinate tocmai de rolul crescînd al cărbunelui ca alternativă energetică posibilă. Referitor la evoluția prețurilor se constată, de asemenea, o tendință de creștere îndeosebi după 1973, ceea ce confirmă interesul sporit pe plan mondial. În perioada 1970—1978, prețul intern franco-mină la antracit a crescut, de exemplu, de 5,86 ori în Franța, 3,90 ori în R.F.G. și de 2,83 ori în S.U.A. În ce privește evoluția prețurilor de export la cărbuni cocsificabili, deși mult timp ele au fost relativ stabile, începînd cu 1973 s-a produs o creștere vertiginoasă a acestora. De exemplu, prețurile medii la cărbunii cocsificabili importați de țările Pieței comune din țările state s-au ridicat de la 25,7 dolari la sfîrșitul anului 1973 pînă la 63,8 dolari/tonă CIF în porturile Amsterdam, Rotterdam și Anvers la finele anului 1975. Această majorare

s-a datorat nu numai mării cheltuielilor de exploatare a cărbunilor, dar și sporirii prețurilor la țiței și a altor purtători energetici, creșterii cererii pentru această resursă energetică etc.

Interesul sporit care există astăzi pentru utilizarea cărbunelui, reconsiderarea acestuia pe plan mondial, au determinat țările care posedă rezerve mari să-și elaboreze programe de dez-

Producția și consumul purtătorilor de energie în țările în curs de dezvoltare nemembre ale O.P.E.C.

(în milioane tone echivalent petrol)

	1975	1985
Producția	390,0	883,0
Petrol	178,5	420,0
Cărbune	108,5	187,0
Gaze	42,5	76,0
Energie hidro, atomică și geotermală	60,5	150,0
Consumul	484,5	887,5
Petrol	273,5	454,0
Cărbune	115,0	187,5
Gaze	35,5	96,0
Energie hidro, atomică și geotermală	60,5	150,0
Import	94,5	4,5

Sursa : B.I.K.I. nr. 38/1979.

voltare în perspectivă a industriei carbonifere. Pe plan mondial, conform unor date publicate de organisme O.N.U., producția totală de huiă se va situa în anul 1985 la aproape 3,1 miliarde tone, pentru ca în anul 2000 să se ajungă la 4,4 miliarde tone. În țările Pieței comune producția de cărbuni (exclusiv lignit) va fi de peste 250 milioane tone în 1985.

Pondere sporită în balanța energetică

EXISTĂ așadar, ca tendință, un interes crescut și justificat pentru cărbune, de natură să ducă la modificarea ponderii acestui tip de combustibil în balanța energetică a diferitelor țări.

Și totuși, pe termen relativ scurt, se apreciază că ponderea cărbunelui în balanța energetică mondială va înregistra creșteri reduse: 21% în anul 2000 față de 20% în 1977. Tocmai acest aspect ridică în prezent cele mai mari probleme care și stau, de altfel, în atenția specialiștilor, și anume necesitatea scurtării perioadelor prealabile începerii producției propriu-zise în condițiile în care sînt necesari 7—10 ani pînă la deschiderea unei noi mine sau 10 ani pînă la trecerea la comercializare. Este vorba deci, de îmbunătățirea tehnicilor de exploatare, aspect căruia pînă nu de mult nu i s-a acordat aten-

ția cuvenită, insistându-se în schimb pe lărgirea ariei operaționale. Un recent studiu publicat de revista The Economist referitor la „minele viitorului” subliniază că nu ne mai putem permite să așteptăm prea mult până la utilizarea, în exploatare, a electronicii, a microprocesoarelor și a senzorilor electronici capabili să efectueze automat analize chimice, să stabilească poziția optimă a utilajelor, să detecteze cele mai slabe semnale de pericol în procesul de lucru, etc.

Se pune, de asemenea, problema gășirii de noi tehnologii de extracție, dar deși multe dintre acestea se află în fază de laborator, aplicarea lor industrială necesită încă perioade considerabile de timp. Totodată, se lucrează la îmbunătățirea tehnologiilor de utilizare a cărbunelui, pentru creșterea eficienței combustiei în termocentrale (folosirea curentului de aer pentru fluidizarea cărbunelui, ridicarea temperaturii la ardere etc.) probleme care, cel puțin în viziunea studiului citat nu vor fi în măsură să fie aplicate decât către sfârșitul deceniului următor.

Necesitatea utilizării cărbunelui ca sursă alternativă de energie a determinat și preocupări sporite pentru lichefierea și gazeificarea cărbunelui, deși sub aceste forme, cel puțin în prezent, costul crește — în S.U.A., de exemplu — cu 50% față de petrolul importat și de circa 3 ori față de prețul gazelor naturale. Tocmai necesitatea de a apela în viitor din ce în ce mai mult la cărbune justifică însă eforturile destinate înlăturării obstacolelor menționate, inclusiv a celor legate de poluarea mediului prin degajarea de sulf și compuși ai sulfului, radioactivitate la ar-

dere și altele. Rezultatele se anunță optimiste: în S.U.A. în 1983, se va construi o uzină de gazeificare prevăzută să prelucere zilnic 6 000 tone cărbune, rezultând circa 18 000 barili/zi de combustibil sintetic; în Franța, în 1985, 20% din consumul de gaze va fi asigurat pe seama gazelor sintetice obținute din cărbune.

În țara noastră, politica energetică urmărește în mod constant atât satisfacerea necesităților prezente, cât și a celor de perspectivă ale dezvoltării economico-sociale. Pe baza directivelor Partidului Comunist Român au fost înfăptuite importante acțiuni pentru creșterea producției de cărbune, valorificarea rezervelor de huiă, lignit și șisturi bituminoase și în special pentru punerea mai largă în valoare a resurselor de cărbuni inferiori, folosirea cu rezultate economice optime a tuturor resurselor energetice.

Alături de extinderea centralelor hidroelectrice, un loc însemnat l-a ocupat dezvoltarea termocentralelor bazate pe cărbuni energetici din țară. În perioada 1965—1977 participarea cărbunilor la producerea energiei electrice a crescut de la circa 20% la aproximativ 30%, deși ponderea energiei electrice produse în termocentrale a scăzut în aceeași perioadă. O atenție deosebită s-a acordat problemelor legate de schimbarea structurii și reducerea consumurilor de combustibili, în acest cadru înscriindu-se sarcina reorientării structurii energiei primare consumate în sensul construirii noilor centrale termoelectrice numai pe bază de cărbuni inferiori și șisturi bituminoase, a extinderii termoficării urbane și indus-

triale, diminuării consumurilor specifice în centrale. În prezent, se află în curs de realizare centrala termoelectrică Anina de circa 1 000 MW (pe bază de șisturi bituminoase), paralel cu studiile pentru construcția celei de-a doua centrale tot pe șisturi bituminoase. De asemenea, se află în curs de proiectare și de execuție o serie de centrale de termoficare pe bază de lignit. Se urmărește, totodată, concentrarea puterii în centrale mari construite în apropierea sau în centrul bazinelor carbonifere.

Sporirea în următorii ani a volumului extracției va determina, desigur, creșterea consumului de combustibil solid, mărirea ponderii cărbunilor în acoperirea necesităților de energie ale diferitelor țări. Efectele folosirii acestor resurse energetice — care astăzi este la ordinea zilei — sînt deosebit de importante, iar perspectiva trebuie să țină seama, desigur, de rezervele existente, de influențele asupra gradului de poluare, ceea ce implică sporirea preocupărilor pentru perfecționarea tehnologiilor de ardere și identificarea de noi posibilități de industrializare a acestei materii prime.

Ceea ce trebuie subliniat însă, este faptul că utilizarea pe scară mai largă a cărbunilor va fi o cale de acoperire a deficitului de resurse energetice, constituind, cel puțin, pentru un anumit timp, una dintre soluțiile preconizate pentru a se face față crizei mondiale a energiei și combustibilului.

Ioan PREDOI

Notă: Datele au fost prelucrate după: B.I.K.L. nr. 11, 15, 19, 32, 37, 38/1970; Bulletin Mensuel de Statistique, O.N.U. mai 1979.

STATISTICĂ INTERNAȚIONALĂ

Dinamici ale producției industriale

DATE PROVIZORII, recent publicate asupra dezvoltării producției industriale — totale și pe ramuri — din țările capitaliste dezvoltate, ilustrează dinamica ei diferențiată pe principalele grupe de țări. Astfel, industria țărilor vest-europene, membre ale Pieței comune, resimțindu-se încă mai puternic de pe urma crizei economice, a înregistrat în 1978 un sport al producției totale de numai 6 puncte procentuale în raport cu nivelul anului 1973, în timp ce S.U.A. și Canada au depășit cu 15 puncte nivelul respectiv, cunoscând o creștere superioară celei în medie pe țările capitaliste dezvoltate (vezi tabelul).

Diferențieri vizibile apar și pe principalele ramuri de producție. Astfel, în industria extractivă a avut loc — în pe-

rioadă 1970—1978 — o evoluție mult mai echilibrată în S.U.A. și Canada, decât în țările Pieței comune, unde s-a produs o restrângere considerabilă a producției de cărbune și minereuri, în condițiile ascensiunii vertiginoase (în ultimii ani) a producției de țifei și gaze. Se constată, totodată, că în ultimii cinci ani Statele Unite și Canada au dezvoltat mai intens decât țările Pieței comune ramurile industriei prelucrătoare (mai ales industria chimică, a cauciucului, alimentară, a diverselor produse nemetalice etc.), în timp ce acestea din urmă au acordat o atenție comparativ mai susținută producției de energie electrică, gaze combustibile și apă. Desigur, nu trebuie neglijat aici nici efectul pe care l-au avut, asupra valorii

(1970=100)

Din care :

	Total producție industrială	Din care :		
		industria extractivă	industria prelucră- toare	energie electrică, gaze, apă
Pe ansamblul țărilor capita- liste dezvoltate				
1973	120	105	120	124
1978	132	112	132	147
Statele Unite și Canada				
1973	122	107	123	118
1978	137	109	139	133
Piața comună vest-europeană				
1973	115	99	114	130
1978	121	115	118	159

Sursa : U.N. Monthly Bulletin of Statistics, may 1979, pp. XVIII—XXI, XXIV—XXV.

producției unei ramuri industriale sau alteia, modificările — uneori pregnante — de prețuri, intervenite pe piața mondială.

N. P.

Perspective în industria oțelului

INSTITUTUL american al fierului și oțelului apreciază că interesul scăzut manifestat actualmente de producători va duce, începând cu mijlocul deceniului viitor, la o penurie de oțel pe plan mondial. Numai din partea țărilor în curs de dezvoltare se constată preocuparea pentru construirea de capacități destinate industriei oțelului care nu vor fi însă suficiente pentru a contribui la acoperirea diferenței dintre ofertă și cerere — apreciază sursa citată, menționând totodată că în țările industrializate în general și în S.U.A. în special, se manifestă multă prudență în ceea ce privește investițiile pentru modernizare și extindere. Dacă în Statele Unite reținerile sînt exprimate fățiș, în Europa se fac diverse încercări de a revitaliza această industrie. Astfel, în Italia sînt avute în vedere investiții pentru a menține în funcțiune oțelării în unele zone dens populate și care ar fi puternic afectate de șomaj în cazul închiderii întreprinderilor respective. În Franța, oțelăriile din regiunea Moselle fac obiectul unor preocupări guvernamentale sporite, dat fiind riscul creșterii cu încă

10 000 a numărului șomerilor siderurgici în următorii doi ani. În acest sens sînt preconizate investiții pentru realizarea a noi obiective, precum și un larg program de facilități și reduceri de taxe.

Măsuri antiinflaționiste în Brazilia

ÎN ÎNCERCAREA de a stăvili fenomenele inflaționiste, guvernul brazilian a luat, recent, hotărîrea de a aplica noi limitări în nivelul alocațiilor destinate întreprinderilor de stat și în programele de cheltuieli publice, reducerile efectuate pînă în prezent ridicîndu-se la 5,35 mrd. dolari. Au fost luate, în acest context, măsuri vizînd stabilirea unui plafon maxim — diminuat față de anul trecut — al bugetelor întreprinderilor de stat, reducerea împrumuturilor externe, înghețarea prețurilor la produsele alimentare și introducerea de restricții în ceea ce privește creditele pentru producerea de mărfuri de folosință îndelungată. Cele mai mari reduceri au afectat căile ferate, industria navală și construcțiile de drumuri (bugete diminuate respectiv cu 45,10%, 29,20% și 19,20%).

Referitor la aceste măsuri și implicațiile lor, specialiștii se întreabă dacă va mai fi posibilă realizarea obiectivului pe care și l-a propus guvernul, res-

pectiv de a crea anual 1,6 milioane noi locuri de muncă, în condițiile unei rate de creștere a populației de 3% anual.

Noi estimări pentru cereale

O NOUA prognoză a Departamentului agriculturii al S.U.A. apreciază că datorită recoltei relativ scăzute în acest an stocurile de cereale se vor diminua către mijlocul anului viitor.

Potrivit estimărilor americane, recolta mondială de grâu, porumb, orz și ovăz în actualul sezon agricol și comercial (care ia sfîrșit în iulie) este apreciată la 1,178 mrd. tone, iar rezervele la cifra record de 207 milioane tone. Pentru anul viitor, în cazul unor condiții favorabile, recolta este apreciată la 1,16 mrd. tone, rezervele urmînd să ajungă la numai 187 milioane tone sau cu 9,70% sub cele curente. Într-o altă proiecție, care presupune condiții climatice mai puțin favorabile, este avută în vedere o recoltă de numai 1,09 miliarde tone și respectiv rezerve de 162 mil. tone.

Potrivit acelorași proiecții, pentru S.U.A. se prevede, în anul viitor o recoltă de 251 sau 224 mil. tone — în funcție de condițiile de climă — ambele variante urmînd să fie însă sub recordul de 267 mil. tone estimat pentru anul agricol 1977—1978.

Orientări în dezvoltarea economică

Kuweit: priorități noi pe fondul preocupărilor de industrializare

TARĂ în care țitciul contribuie cu 74% la formarea PIB-ului, cu 97% la veniturile din export și cu 91% la veniturile bugetare, Kuweitul a beneficiat din plin de conjunctura creată după 1973, realizînd venituri petroliere de ordinul a 46,8 mrd. dolari în anii 1973—1978. În aceeași perioadă, P.N.B. a crescut în medie cu 23,5% anual, plasînd Kuweitul pe locul doi în ierarhia mondială cu circa 12.700 dolari/locuitor. Dimensiunile reduse ale pieței interne au favorizat orientarea spre plasamente externe (aproximativ 28 mrd. dolari în 1978), care au adus țării beneficii de la circa 9 mrd. dolari în perioada 1973—1978.

Realizarea unor venituri de asemenea proporții — în condițiile în care industria petrolieră și alte ramuri industriale hotărîtoare sînt deținute de stat — au făcut posibilă adoptarea unei strategii globale de dezvoltare, vizînd valorificarea superioară și în interesul național a țitciului și gazelor naturale, precum și creșterea nivelului de trai. Astfel a fost creată vasta și modernă platformă industrială Shuaiba-Ahmadi în care funcționează trei rafinării, uzine de îngrășăminte chimice, cea mai mare uzină din lume pentru desalinizarea apei marine, fabrici de materiale de construcții și produse alimentare. Recent a fost dată în funcțiune o uzină modernă de lichiefiere a gazelor petroliere (capacitate 3,5 milioane tone anual), care constituie pivotul unui complex petrochimic evaluat la 2 mrd. dolari, destinat valorificării întregii cantități de gaze petroliere produse de Kuweit. Ca urmare, se prelină chiar din acest an o reducere a încasărilor din exporturile de țitei brut, concomitent cu majorări ale veniturilor din exportul de gaze naturale și produse petroliere cu rate de pînă la 150% și respectiv 70%.

Pe linia diversificării industriei prelucrătoare, au fost semnate deja contracte pentru construirea unor fabrici de prelucrare a aluminiului, caroserii auto, accesorii pentru industria electronică, elemente prefabricate pentru construcții etc.

O atenție deosebită este acordată, totodată, constituirii unor fonduri de rezervă, care vor ajunge la sfîrșitul acestui an la 29 miliarde dolari, destinate finanțării dezvoltării în perioada cînd petrolul nu va mai asigura beneficii la nivelul actual.

Relațiile economice româno-kuweitice, care cunosc o evoluție ascendentă, se desfășoară în baza Acordului comercial și a Acordului de cooperare economică și tehnică semnate în anul 1974. Spre deosebire de import, axat cu precădere pe țitei nomenclatorul exporturilor românești pe piața Kuweitului a cuprins, în ultimii ani, o gamă largă de produse ca: mobilă, faianță, ciment, confecții, țesături, produse chimice, produse alimentare etc.

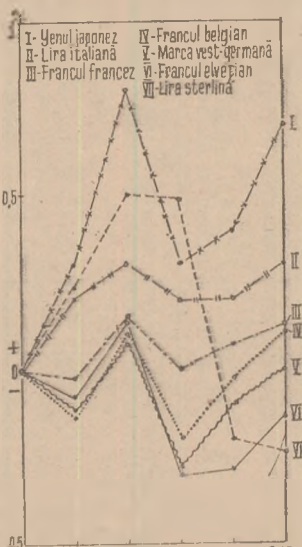
Alexandru GRIGORESCU

EVOLUȚII MONETARE

PERIOADA 4—8 VI 1979 a fost caracterizată printr-o mișcare diferențiată a dolarului S.U.A. pe piețele valutare. Influența favorabilă a publicării indicelui majorat al prețurilor cu ridicata în S.U.A. pentru luna mai a.c. a fost estompată de existența unor factori tehnici și psihologici astfel că dolarul era cotelat la sfîrșitul săptămîinii în depreciere față de lira sterlină și francul elvețian, la paritate față de marca vest-germană și în depreciere față de celelalte valute occidentale.

Lira sterlină, după ce a cotelat în jur de 2,08 dolari/1 liră în prima parte a intervalului, era tranzacționată la 2,0650 dolari/1 liră la sfîrșitul săptămîinii, cu peste 0,2% sub nivelul din 1 VI de 2,07 dolari/1 liră. Francul elvețian a pierdut în relația cu dolarul circa 0,1% pe ansamblul perioadei, fiind cotelat la 1,7325 franci/1 dolar pe 8 VI față de 1,73 franci/1 dolar pe 1 VI a.c. Marca vest-germană a fluctuat ușor în jurul a 1,91 mărci/1 dolar, nivelul de la sfîrșitul săptămîinii de 1,9125 mărci/1 dolar fiind foarte apropiat de cel de referință. Yenul japonez s-a depreciat cu 0,7% pe ansamblul perioadei (219,50 față de 221 yen/1 dolar). În depreciere a cotelat și lira italiană, nivelul său din 8 VI de 853,50 lire/1 dolar fiind cu 0,3% peste cel corespunzător din 1 VI a.c.

Creșterea dobînzilor la intern în Franța (principalele mari bănci și-au mărit dobînda de bază de la 8,8 la 9,35%) a influențat favorabil cursul francului pe piață, a cărei cotație la sfîrșitul intervalului se situa la circa 4,32 față de 4,43 franci/1 dolar cu o săptămîină în urmă. Francul

belgian era cotelat pe 8 VI la 30,72 față de 30,75 franci/1 dolar pe 1 VI 1979. În această perioadă, dolarul canadian s-a depreciat în relația cu dolarul S.U.A. cu peste 1% (circa 85 dolari S.U.A./100 dolari canadieni, față de 86 cu o săptămîină în urmă), mișcare datorată în principal anunțării scăderii rezervelor oficiale ale Canadei în mai a.c.

Dobînzile la depozitele în principalele eurovalute pe termen de 6 luni au cotelat în jur de 10,75% la cele în eurodolari, 6,75% la cele în euromărci vest-germane și 2,625% la cele în eurofranci elvețieni.

Alocarea celor 440 000 uncii de aur la Ncitația F.M.I. din această săptămîină la un preț mediu record de 280,39 dolari/uncie a influențat și prețul pieței libere, care la 6 VI se situa la Londra la circa 281 dolari/uncie. Al doilea fixing de la Londra din 8 VI, de 280 dolari/uncie era cu aproape 5 dolari/uncie peste cel de 275,10 dolari/uncie din 1 VI 1979.

Paul DUMITRAȘCU
Gheorghe MUNTEAN

Evoluția cursurilor principalelor valute occidentale față de dolarul S.U.A. în perioada 4—8 VI, luîndu-se ca bază cursurile din ziua de 1 VI a.c.

„...România își va intensifica eforturile în cadrul O.N.U., precum și în raporturile bilaterale cu diferite state, pentru sporirea preocupărilor față de tînăra generație, pentru dezarmare și repartizarea unei părți din fondurile economisite ca urmare a reducerii cheltuielilor militare în vederea îmbunătățirii condițiilor de viață ale copiilor din întreaga lume”.

(din Hotărîrea Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R. cu privire la acțiunile organizate în România în cadrul Anului Internațional al Copilului)

Probleme ale viitorului și dezvoltării în viziunea unor specialiști

O LUME MAI BUNĂ ȘI MAI DREAPTĂ PENTRU TÎNĂRA GENERAȚIE

UNA dintre cele mai arzătoare probleme ale viitorului este asigurarea unui nivel de dezvoltare satisfăcător, a unei vieți decente pentru tînăra generație, care constituie una din componentele de bază ale viitorului, în dubla sa calitate de propulsor și beneficiar al dezvoltării. Declararea de către Organizația Națiunilor Unite, a acestui an drept An Internațional al Copilului este, astfel, un prilej de a reflecta mai atent și cu mai multă răspundere la generațiile de mîine, la problemele viitorului și dezvoltării. Menită să inspire preocupări sporite din partea tuturor națiunilor, statelor și guvernelor, să declanșeze acțiuni în cele mai diverse domenii și direcții pentru soluționarea problemelor materiale și spirituale ale copiilor, această inițiativă de largă amploare și perspectivă subliniază faptul că omenirea trebuie să înțeleagă îndatorirea sa față de viitorul unei lumi mai bune, bazată pe echitate și bunăstare.

Condiția copilului devine tot mai mult o prioritate în atenția lumii în contextul preocupărilor pentru dezvoltare, prin și în scopul valorificării cît mai depline a potențialului de care dispune omenirea în prezent, prin tot ceea ce a creat și poate crea în slujba propriilor sale idealuri de progres.

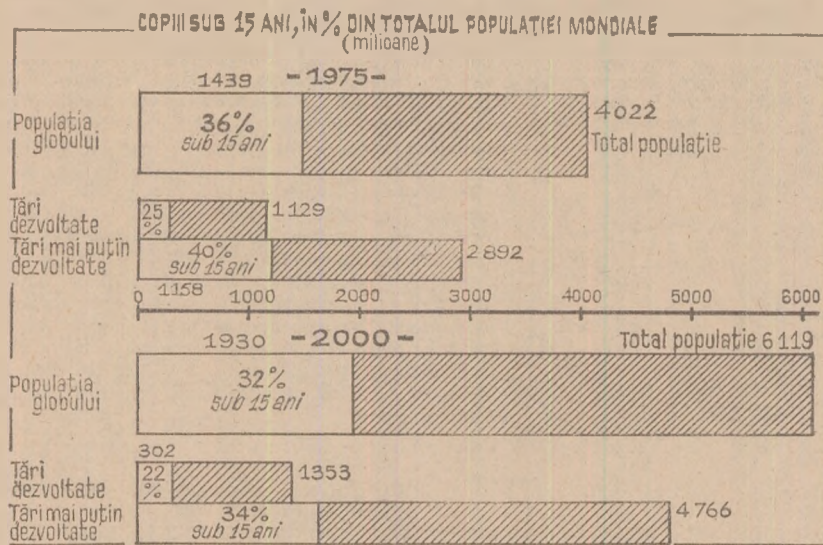
Pledoarie pentru înlăturarea unor decalaje și disparități inadmisibile

APĂRUT odată cu inițierea Anului Internațional al Copilului, studiul intitulat „Lumea copiilor” (Magda Cordell McHale and John McHale, with Guy F. Streatfield, *World of Children*, Population Bulletin, Population Reference Bureau, Washington, ianuarie 1979) face o pledoarie fierbinte pentru a atrage încă odată atenția omenirii asupra îndatoririi sale celei mai de preț, aceea de a asigura în întreaga lume un cer senin copilăriei, sau, într-un cadru mai larg — respectarea celor înscrise în Declarația O.N.U., din 1959, asupra drepturilor fundamentale ale copilului. Aceasta pentru că, în rîndul celor 1,4 miliarde copii sub 15 ani în 1975 — sau a celor 1,9 miliarde în anul 2000 — există încă disparități de neimaginat ce separă 80% din copiii din regiunile rămase în urmă de cei din lumea dezvoltată, în privința condițiilor de sănătate, alimentație, locuință, asistență medicală, educație, practic de acces la toate cuceririle progresului uman. Iată cîteva din exemplele cele mai flagrante.

În ceea ce privește speranța de viață la naștere, pe ansamblul țărilor lumii a treia rata anuală a mortalității copiilor sub un an este de cinci ori mai mare decît în țările dezvoltate (113 față de 22 la 1000 noi născuți). În unele din țările cele mai sărace, un copil din cinci își pierde viața înainte de a atinge un an, în cea mai mare parte datorită unor boli ușor de prevenit astăzi. Astfel, din cei 80 milioane de copii care se nasc anual în țările în curs de dezvoltare, cinci milioane sînt victime ale unor boli ca tuberculoza, poliomelita, tetanosul care în lumea dezvoltată au dispărut aproape complet.

Malnutriția afectează circa un sfert din totalul copiilor lumii, ducînd la deces sau lăsînd grave sechele asupra dezvoltării fizice și psihice. Aici se adaugă efectele distrugătoare ale lipsei unor condiții corespunzătoare de igienă care favorizează bolile infecțioase, răspîndirea agenților patogeni. După cum declara, recent, directorul executiv al U.N.I.C.E.F., din cei 100 de copii care se nasc în fiecare minut în statele în curs de dezvoltare, 75 nu vor avea acces la servicii medicale moderne, iar posibilitatea de deces, datorită subnutriției, este de 30—40 ori mai mare decît a celor născuți în Europa sau America de Nord.

Contrastele sînt și mai evidente în ceea ce privește educația: în țările rămase în urmă, circa 40% din copiii aflați la vîrsta școlilor primare nu pot beneficia de un minim de instruire; lipsa cadrelor, a instituțiilor adecvate și a materialului didactic pe măsura unor necesități elementare sînt tot ațîția factori de natură să genereze un nivel educațional scăzut și un număr redus al elevilor înscriși în școli. Tot aici trebuie adăugate segregarea rasială, religioasă și de sex, în cazul din urmă menținîndu-se încă multe uși închise pentru fetele din țările sărace, în special în mediul rural, care încearcă să urmeze studiile școlilor secundare sau superioare. Exemplele pot continua: dacă într-o țară dezvoltată se alocă în medie 100 dolari pe an pentru un elev, în unele țări în curs de dezvoltare această sumă nu depășește cinci dolari. Potrivit U.N.E.S.C.O., în 1985 vor exista în țările lumii a treia 134 milioane de copii între 7 și 11 ani lipsiți de posibilitatea accesului la învățatură, dintre care 90 milioane în

Sursa: Population Reference Bureau, World's Children Data Sheet 1979, Magda Cordell McHale

Asia, 35 milioane în Africa și 9 milioane în America Latină. Aceasta — în condițiile în care în alte țări, din rîndul celor industrializate, analiza rezultatelor la învățatură, de exemplu, se va face cu ajutorul televiziunii și al altor mijloace puse la dispoziție de tehnica actuală.

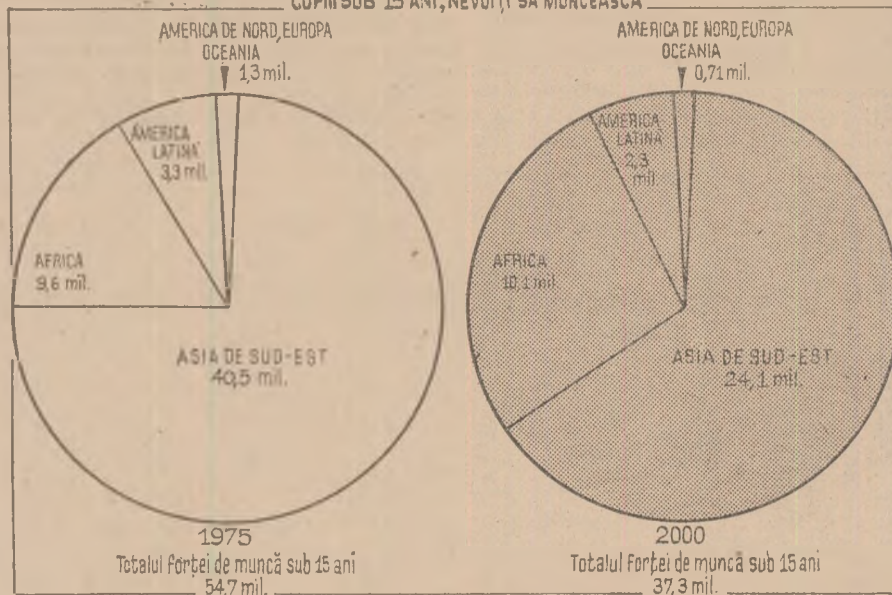
Dacă multor copii le sînt închise ușile școlilor, în schimb, nu sînt scutiți de obligația de a munci la o vîrstă fragedă. În prezent, în lume își cîștigă singuri existența circa 52 milioane de copii: dintre aceștia, 42 milioane, avînd sub 15 ani, lucrează în mediul rural, iar 10 milioane muncesc în mici ateliere sau uzine în orașe. După cum rezultă din graficul alăturat deși totalul forței de muncă sub 15 ani se va reduce, în anul 2000 vor rămîne totuși 37,3 mil. copii nevoiți să muncească.

Pe de altă parte, așa-zisa societate de consum a creat la rîndul ei, noi situații triste pentru tinăra generație: problemele sociale, șomrajul, influențele, uneori nefaste, ale mijloacelor de comunicare în masă insuficient controlate — toate acestea manifestîndu-se prin lipsa de încredere în viitor, prin încercările de a găsi un refugiu în lumea drogurilor, prin creșterea îngrijorătoare în unele țări a criminalității juvenile — racile pentru a căror înlăturare nu se fac încă destule eforturi, acolo unde ele apar.

Pentru o copilărie ferită de griji

POTRIVIT ultimelor aprecieri ale organizațiilor internaționale, pînă în anul 2000 numărul copiilor sub 15 ani va spori cu circa 500 milioane. Pînă la sfîrșitul secolului vor căuța de lucru 254 milioane de tineri între 15 și 19 ani, creșterea medie de 5% însemnînd, de fapt, 30% pentru țările sărace din Africa și Asia. Creșterea urbanizării în țările în curs de dezvoltare va aduce la orașe pînă în anul 2000, peste 1,2 miliarde de copii născuți în deceniul nostru, ceea ce va ridica mari probleme privind asigurarea de locuințe cu un minim de confort, servicii so-

COPILII SUB 15 ANI, NEVOIȚI SĂ MUNCEASCĂ

După «Children in the World», Population Reference Bureau, Magda Cordell McHale

ciale, igienă. Față de toate acestea, viitorul va aduce în lumea copiilor modificări profunde pe plan psihologic, cerințe intelectuale superioare, dată fiind rapidă dezvoltare a tehnicii și științei, de natură să impună din ce în ce mai mult îmbunătățirea educației în lumea a treia. Altfel blocajele care există în procesele creșterii economice și dezvoltării se vor amplifica.

Conform unor recente estimări ale U.N.I.C.E.F., un efort propriu al țărilor în curs de dezvoltare de 8 miliarde dolari la care să se adauge o contribuție externă echivalentă ar fi suficiente pentru ca regiunile rămase în urmă să dezvolte infrastructura necesară și să asigure serviciile sociale minime pentru tinăra generație. Dacă aceste programe se elaborează pe o perioadă de 15 ani, volumul asistenței externe s-ar ridica anual la numai 500 milioane dolari, în condițiile cînd vaccinarea tuturor copiilor globului s-ar realiza din sumele cheltuite într-o singură zi pentru

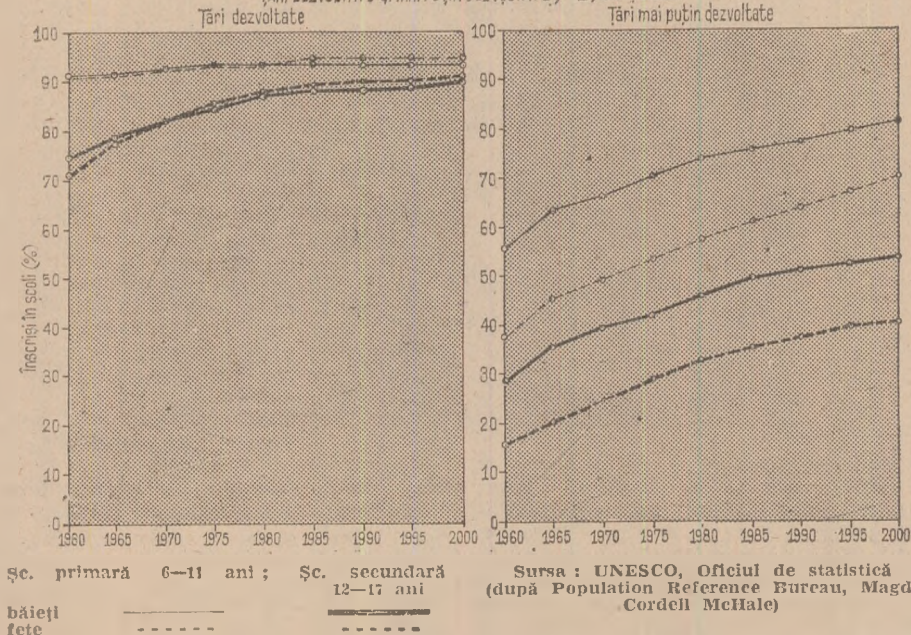
înarmare, cînd pentru eradicarea anal-fabetismului din lume ar fi suficiente cheltuielile destinate echipării unei treimi din soldații lumii, cînd pentru construirea a 520 săli de clasă ar fi suficient prețul unui singur tanc. Pentru a asigura dreptul la viață al tinereii generații, — sarcină într-adevăr umanitară — este necesară, astfel, alocarea de resurse materiale și financiare de care omenirea dispune în prezent. Ceea ce se impune, însă, este o mai corectă și responsabilă împărțire a avuției, înlăturarea inechității, reducerea cheltuielilor impresionante alocate cursei înarmărilor, intensificarea colaborării și cooperării între toate statele și în special pentru sprijinirea țărilor în curs de dezvoltare.

ÎN SPIRITUL Declarației drepturilor copilului, România acționează consecvent pentru ocrotirea copiilor, pentru a le asigura accesul la învățatură, știință, cultură, pentru crearea condițiilor materiale și spirituale de sprijinire a familiei. Astfel, conform politicii demografice susținute a statului nostru, în anul 2000 populația României va ajunge la circa 30 milioane, urmărindu-se să se asigure condiții tot mai bune tinereii generații în ceea ce privește asistența socială și sanitară, ocrotirea și refacerea sănătății mamei și copilului. Pentru perfecționarea instrucției publice a celor 6 milioane de copii și tineri — români, maghiari, germani și de alte naționalități — numai în 1979 vor fi date în folosință 3000 săli de clasă, peste 33500 locuri în internate și aproape 11000 în ateliere școlare, 23000 în grădinițe. Conform Hotărîrii Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R. cu privire la acțiunile organizate în România în cadrul Anului Internațional al Copilului, țara noastră își propune să acționeze în continuare cu eforturi sporite, pentru a face să crească preocuparea lumii față de tinăra generație, pentru a cultiva în conștiința copiilor patriei noastre respectul, prietenia și colaborarea cu toate popoarele lumii, în spiritul luptei pentru pace și o viață mai bună.

Em. S.

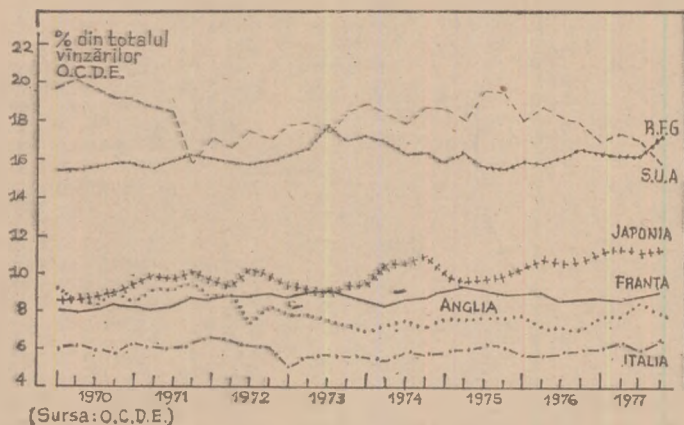
PROCENT DIN NUMĂRUL COPILOR DE VÎRSTĂ ȘCOLARĂ ÎNMATRICULAȚI ÎN ȘCOLI, ȚĂRI DEZVOLTATE ȘI MAI PUȚIN DEZVOLTATE, 1960-2000

Sursa: UNESCO, Oficiul de statistică (după Population Reference Bureau, Magda Cordell McHale)

Modificări de poziții în comerțul mondial

DATELE statistice comparative privind evoluția comerțului exterior al

principalelor țări capitaliste evidențiază că în perioada 1970—1977 s-au produs o serie de modificări în ceea ce privește participarea lor la schimbul internațional de bunuri materiale și spirituale. Graficul de mai jos, ale cărui curbe reprezintă evoluția ponderii țărilor respective în totalul vânzărilor țării

membră ale O.C.D.E., ilustrează progresul realizat în special de Japonia (a cărei pondere a sporit cu mai mult de un sfert), urmată de R.F.G., Franța și Italia, în timp ce Anglia și Statele Unite au înregistrat un regres relativ, S.U.A. pierzând chiar poziția de lider în comerțul mondial în favoarea R.F.G.

ciștigați și cel al clienților pierduți, raportul dintre rata creșterii cifrei de afaceri și cea a creșterii echipei de desfacere etc. Compararea evoluției în timp a acestor parametri sau cu nivelul lor în întreprinderile considerate a fi printre cele mai competitive permite tocmai stabilirea diagnosticului performanțelor aparatului comercial al întreprinderii.

U. R. S. S.: centrale hidroacumulative

ASIGURAREA necesarului de energie electrică pentru așa-numitul consum de vîrf (în orele de seară) — problemă care preocupă toate țările lumii — este pe cale de a găsi în Uniunea Sovietică o rezolvare eficientă din punct de vedere economic. Este vorba de construirea unei serii de centrale electrice hidroacumulative, o asemenea centrală (cu o putere instalată de 225 MW), funcționînd la Kiev.

Disponind de două bazine — unul în amonte și altul în aval — centrala hidroacumulative funcționează în orele consumului de vîrf folosind energia de cădere a apei din bazinul în amonte; în cursul nopții (cînd consumul de energie electrică se reduce mult) apa este pompată înapoi, din bazinul în aval. Centralele hidroacumulative contribuie și la ridicarea eficienței funcționării centralelor atomice și termice, estimîndu-se că — prin îmbunătățirea regimului de exploatare a acestor centrale — se pot realiza economii apreciabile de combustibil, se mărește durata de funcționare a instalațiilor și siguranța de exploatare a sistemului energetic.

R. P. D. Coreeană — modernizarea agriculturii

ÎN CURSUL actualului plan septenar de dezvoltare a economiei naționale a R.P.D. Coreene (1978—1984) o atenție deosebită se acordă promovării progresului tehnic în agricultură, industrializării și modernizării acestei ramuri, trecerii la o producție agricolă intensivă.

În acest cadru se prevede cuprinderea în sistemul de irigații — pe baza construirii de noi rezervoare de retenție și a folosirii apelor subterane — a întregii suprafețe cultivate, precum și extinderea acesteia cu încă 250 mii ha, pr'n amenajarea de terenuri în terase și valorificarea terenurilor sărăturoase.

Se va îmbogăți baza tehnică a agriculturii R.P.D. Coreene, prin dotarea ei cu un important număr de mașini și tractoare (numărul acestora din urmă va ajunge la 8—10 unități la suta de ha teren agricol, în 1984), precum și prin sporirea cantității administrate de îngrășăminte chimice, de ierbicide etc. Vor fi asigurate astfel condițiile pentru creșterea sensibilă a randamentelor obținute la hectar (în vederea atingerii unei recolte globale de cereale de zece milioane de tone), a recoltei de fructe și a producției de carne (la 800—900 mii tone pe an).

Măsurarea eficacității comerciale

STABILIREA periodică — și mai ales atunci cînd se întîmplă dificultăți de desfacere — a „diagnosticului comercial” al activității unei întreprinderi industriale permite cunoașterea cauzelor reale ale unor insuficiențe și adoptarea la timp a măsurilor de redresare — scrie revista *L'Usine Nouvelle*, pe baza concluziilor unei anchete efectuate în acest domeniu. Este vorba în „diagnostic” de a aprecia locul pe care-l ocupă produsele întreprinderii și prețurile

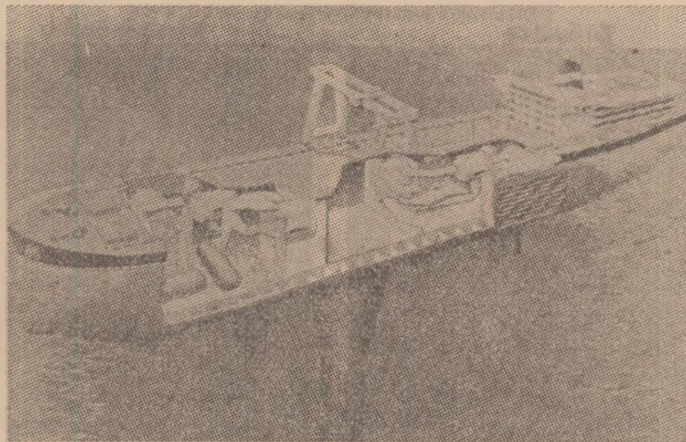
lor pe piețele de desfacere, gradul lor de adaptare la cerințele acestora din urmă. Totodată, este examinată „productivitatea” comercială a întreprinderii, adică a echipei (în sens larg) angajate în desfacerea produselor sale: structura activităților acesteia din urmă, modul de definire și negociere a obiectivelor, metodele de vânzare, sistemul de cointerese, balanța utilizării timpului de lucru al „vînzătorilor” ș.a.

Se obțin, astfel, o serie de parametri ai muncii echipei respective, cum sînt: costul unei vizite la client, numărul clienților ale căror comenzi progresaază și celor ale căror comenzi regresează, raportul dintre numărul clienților

Oceanul — izvor de energie electrică

PRODUCEREA de energie electrică pe baza energiei termice a mărilor și oceanelor (respectiv luînd în conside-

o putere de 12,5 MW, în perspectivă fiind prevăzute centrale-grup cu o putere instalată de 50 MW. Principiul tehnologic de bază constă în evaporarea amoniacului cu ajutorul apei de suprafață (la 26° C) și condensarea lui — după ce acționează o turbină — cu ajutorul apei pompată de la adîncimea de circa 900 m (cu temperatura

(După „L'Usine Nouvelle“.)

rare diferența de temperatură între straturile de apă de la suprafață și cele din adîncuri) este pe cale de a trece de la faza de proiecte teoretice la cea de realizare concretă. În S.U.A., societatea Westinghouse elaborează în prezent prototipul unei instalații plutitoare cu

de 4,5° C). Energia electrică produsă de asemenea instalații plutitoare (vezi figura) ar putea alimenta fie platformele de extracție în largul mării, fie localitățile și întreprinderile industriale de pe litoral.

GLOSAR

Creștere economică

CONCEPTUL de creștere economică exprimă modul de comportare în timp a anumitor mărimi economice și anume mișcarea sistematică, continuu ascendentă a acestor mărimi, sesizabilă statistic în cursul unei perioade de timp suficient de îndelungate pentru a se înscrie pe un trend, adică în reprezentarea matematică a unei tendințe. În felul acesta, creșterea economică apare ca fiind contrariul variațiilor frecvente de ritm — accelerare și decelerare — care afectează de cele mai multe ori mersul unei economii capitaliste.

Mărimea apreciată drept indicatorul cel mai reprezentativ al creșterii economice este produsul pe locuitor. După cum se poate vedea, creșterea economică corespunde ideii unui progres măsurabil, în care se ține seama numai de factorul cantitativ, deși este firesc ca această creștere să determine și transformări calitative.

Ritmii creșterii economice diferă foarte mult atât de la țară la țară, cit și de la o perioadă la alta. Pentru comparabilitate, indicatorii creșterii sunt recalcuți în prețuri constante. Pe baza acestor indicatori s-a ajuns la concluzia că produsul național brut se dublează într-o perioadă care poate varia în funcție de țară de la 7 la 70 de ani.

Etapela creșterii alternează: există perioade istorice de creștere rapidă, după care creșterea devine mai lentă sau chiar încetează cu totul. Astfel, se consideră că perioada 1850—1873 s-a caracterizat printr-un ritm rapid de creștere, după care ritmul a devenit mai lent, în unele țări ajungându-se până la stagnare. După 1897 a urmat o altă perioadă de ascensiune foarte rapidă, curmată de declanșarea primului război mondial. Marea criză economică din 1929—1933 a fost considerată ca având un caracter ciclic, însă după criză a urmat o perioadă în care creșterea economică a fost considerabil frînată.

Perioada contemporană s-a caracterizat, după opinia cercetătorilor occidentali, printr-o creștere rapidă începând cu anul 1950, considerată ca an-limită al reconstrucției postbelice. Îndeosebi deceniul 50 a fost evaluat ca o perioadă excepțională de creștere rapidă (pentru condițiile orînduirii capitaliste). După 1960, creșterea s-a redus mult. Pe țări, unele au avut o creștere extrem de rapidă (Japonia), altele o creștere mai puțin rapidă (R.F.G.), iar altele o creștere lentă sau foarte lentă (S.U.A., Anglia).

La baza creșterii economice se află, potrivit teoriei creșterii, interrelația care se stabilește între diferitele mărimi aflate într-un proces de creștere, mai precis procesul cumulativ și, într-un sens, de auto-antrenare prin care aceste mărimi acționează continuu unele asupra celorlalte. Teoria creșterii pune două probleme: (1) a sursele și factorii de creștere, și (2) cum se realizează echilibrul global al unui sistem în creștere, echilibrul de care depind înseși continuitatea și regularitatea mișcării ascendente. Se scoate tot mai mult în relief importanța productivității muncii și, implicit, a progresului tehnic pentru creșterea economică. În felul acesta, teoria creșterii apare ca o ramură a teoriei dinamice a echilibrelor macro-economice.

În țările socialiste, creșterea economică echilibrată este asigurată prin plan și atinge, în general, ritmuri superioare țărilor capitaliste. Ca rezultat al politicii de dezvoltare susținută a bazei tehnico-materiale a societății, prin alocarea în acest scop a circa o treime din venitul național, țara noastră a realizat, după cum este știut, unul din cele mai înalte ritmuri de creștere economică din lume. Pe ansamblul perioadei 1950—1980 ritmul mediu anual de creștere a venitului național va fi de 10%, iar cel al producției industriale de 12,7%, România transformându-se într-un timp istoric scurt într-o țară industrial-agrară în plin avânt.

C. K.

Produs pe locuitor

A. Kiss, Cluj-Napoca.
— 1) Dispunem de cifre referitoare la produsul pe locuitor pe ansamblul lumii nesocialiste, mai precis pentru 154 de țări, însumând 2,4 miliarde oameni. Considerăm ca

produsul intern brut pe locuitor pe ansamblul țărilor menționate egală cu 100, se obțin următoarele niveluri relative: 279 pe totalul țărilor dezvoltate și anume 461 în America de Nord, 206 în Europa occidentală, 241 în cele nouă țări ale Pieței comune etc. Pe ansamblul țărilor nesocialiste în curs de dezvoltare nivelul

P.I.B. pe locuitor ar fi 21, și anume 17 în Africa, 14 în Asia și 57 în America Centrală și de Sud. Potrivit aceleiași surse (Economic Journal, iunie 1978), în cele mai bogate țări ale lumii, grupind 10% din populația globului, se obține peste 45% din produsul mondial brut. De notat că produsul mondial brut pe locuitor a sporit între 1950 și 1976 de 2,25 ori, dar repartiția geografică a acestei creșteri a fost extrem de inegală.

2) Printre țările cu cea mai redusă contribuție a agriculturii la creșterea produsului intern brut se numără S.U.A., Belgia și R.F.G., cu circa 30%. La polul opus, ponderea agriculturii depășește 60% în Nepal și Burundi. Acestea sînt însă cazurile extreme. Pe totalul țărilor industrializate ponderea agriculturii în P.I.B. era în 1976 de circa 60% (față de 9% în 1960), iar pe ansamblul țărilor cu un venit de sub 250 dolari pe locuitor ea a coborât la circa 45% în 1976, față de 52% în 1960.

Avioane

Victor Andreescu, București. — Nu dispunem pentru moment de datele statistice pe care le solicităm privind clasamentul primelor zece țări din lume după criteriul parcului de avioane civile. De asemenea, nu avem date despre cele mai vechi avioane aflate încă în serviciu în diferite țări, dar vom încerca să găsim aceste date într-o revistă cu profil aviatic.

În ceea ce privește structura parcului mondial pe tipuri de avioane, dispunem de cifre la zi referitoare la avioanele DC-10, cifre publicate în urma recentei catastrofe aeriene de la Chicago, care a costat viața a 273 persoane. În S.U.A. opt companii aeriene dețin în total 134 avioane de acest tip. Alte 140 de avioane DC-10 se află în dotarea a 33 de companii aeriene din afara S.U.A. Primele avioane DC-10, produse de societatea McDonnell Douglas, au intrat în serviciu în 1971. În urma recomandărilor firmei constructoare, toate avioanele de acest tip au fost reținute la sol pentru verificări.

Populație

Florian Unteanu, București. — Potrivit cifrelor oficiale publicate în presa chineză și reluate de agenția „China Nouă”, rata mortalității s-a redus în China de la 28 la mie în perioada dinaintea de eliberare, la circa 6—7

la mie în prezent. Totuși ritmul de creștere demografică a cunoscut o anumită încetinire în cursul ultimilor ani, acesta fiind unul din obiectivele politicii economico-sociale a țării, ținând seama de condițiile sale concrete. În prezent forța de muncă a Chinei sporește cu aproximativ un milion de persoane în fiecare an.

Energie

Emil Ciolca, Tirnăveni. — Prima și deocamdată singura centrală nuclearo-electrică din Pakistan și anume cea intrată în funcțiune în 1976 la Karachi are o putere instalată de 137 MW. O altă centrală nucleară este proiectată a se construi la Chashma, în Punjab. Ea va avea o putere instalată de 600 MW. În cadrul programului energetic-nuclear al Pakistanului este prevăzută și construirea de reactoare nucleare reproducătoare rapide. Prognoze oficiale pakistaneze apreciază că până în anul 2000 consumul de energie pe locuitor va crește de patru ori, chiar în condițiile economisirii. În acest cadru consumul de energie electrică va spori mai repede, urmînd să ajungă la 800 kWh pe locuitor, la sfîrșitul secolului, față de 150 kWh în prezent.

În prezent Pakistanul își acoperă din import 85% din necesarul de petrol, costul petrolului importat (circa 450 milioane dolari pe an) reprezentînd peste o treime din totalul cheltuielilor valutare ale țării. În prezent o bună parte a termocentralelor pakistaneze funcționează pe bază de petrol, ceea ce este considerat a fi neeconomic avînd în vedere utilizările alternative ale petrolului și prețul său în continuă creștere.

Medii inconjurător

I. Vlad, Tirgoviște. — Recomandările adoptate de ministrii mediului inconjurător la reuniunea O.C.D.E. de la Paris din luna mai a.c. nu au caracter obligatoriu pentru cele 24 țări membre ale organizației. Ele sînt totuși considerate ca „marcînd un punct de cotitură în istoria protecției mediului inconjurător”, participanții fiind unanimi în a respinge ceea ce au numit „mitul conflictului dintre economie și mediul ambiant”. În rezoluția consacrată cărbunelui, a extracției se va intensifica și mai mult în eventualitatea întîrzierii

rii unor programe nucleare, se cere ca cheltuielile legate de prevenirea poluării să fie incluse în prețul acesteia surse de energie, sursă despre care se prevede că va cunoaște o a doua tinerțe (vezi articolul de la pag. 25). O altă rezoluție cere îmbunătățirea evaluării implicațiilor asupra mediului ale noilor proiecte de obiective economice și sociale, inclusiv ale posibilităților lor implicații pe plan internațional. Participanții la reuniune au subliniat necesitatea întăririi caracterului anticipativ al politicii de protecție a mediului, în special în ramuri ca energetică și industria chimică în care factorii de risc sînt mai puternici.

„Avem nevoie de creștere economică — sublinia președintele reuniunii Douglas Costle —, dar ne putem permite numai o creștere calitativă, care să protejeze sănătatea omului și să anticipeze virtuala secătură a zăcămintelor de petrol... și să protejeze celelalte resurse finite cum ar fi pămîntul sau apa”.

Probleme globale

Virgil Miculescu, Iași. — Găsirea celor mai adecvate soluții problemelor globale care frămîntă lumea contemporană preocupă numeroase foruri științifice naționale și internaționale, între care se numără și Clubul de la Roma.

În legătură cu cele mai recente proiecte elaborate sau în curs de redactare sub egida Clubului de la Roma, vă sugerăm consultarea interviului cu președintele acestuia, Aurelio Pecci, publicat în nr. 52/1978 al revistei noastre. Este vorba în special de proiectele „Învățarea” și „Energia”: numărătarea inversă”, ca și de cel privind necesitățile de capital al lumii.

Desigur că între timp ați luat cunoștință de doștile cu care a fost primit de participanții la Colocviul internațional de la Salzburg cu tema „Dimensiunea umană a dezvoltării” — organizat de Clubul de la Roma — raportul principal al colocviului. Raportul a prezentat concluziile unei serii de cercetări multidisciplinare aprofundate unele dintre ele elaborate la București.

Revista ECONOMICA

editată de Consiliul Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale. Institutul Central de Cercetări Economice

Sumarul nr. 24 din 15 iunie 1979

ECONOMIE NAȚIONALĂ

- O contribuție calitativ superioară a științei românești la dezvoltarea social-economică (prof. dr. dec. ing. Iosif Tripșa) 1
- Produse și tehnologii noi, de înaltă calitate, cu consumuri materiale și energetice reduse (B. Pădure, C. Popescu) 3
- Reflecții. Cercetare tehnologică — cercetare economică (Ion Crișan) 4
- Efigia Mehedințului pe harta economică a țării (Iulian Ploștinaru) 5
- Folosirea deplină a capacităților de producție, condiție fundamentală pentru sporirea eficienței (Mircea Cernescu) 8
- Contractele de aprovizionare-desfacere pe 1980 (M. Marinescu) 9
- Experiențe în actualitate. Orientări și dimensiuni ale dezvoltării agroindustriale (lector univ. dr. Gh. Macovei, conf. dr. P. Georgescu, conf. dr. I. Hirjoabă, lector univ. Dan Gheorghiu) 11
- Mecanismul economico-financiar: funcționalitate-eficiență. Lichidarea și prevenirea stocurilor supranormative — premisă pentru asigurarea echilibrului financiar (Vasile Gheorghiu) 13
- Cititorii au cuvântul 15

CONDUCERE-ORGANIZARE

- Cunoștințele profesionale — adaptate cerințelor unei activități eficiente (Dorin Constantinescu) 16

TEORII • IDEI

- Probleme actuale ale activității centrelor teritoriale de calcul electronic (Mihai Drăgănescu, Marin Roșu) 13
- Consumul direct și cumulat de resurse de muncă pe produs (Viorica Răducanu, Rodica Miroiu) 20
- Școli • curente • economiști. Repere ale concepției economiștilor din U.R.S.S. privind integrarea cercetării cu producția (I) prof. dr. Eugen Prahoveanu) 22
- Identitate națională și confluente în procesul modernizării (Ramesh Thapar) 24

ECONOMIE MONDIALĂ

- Cărbunile — noi perspective pentru o veche resursă (Ioan Predoi) 25
- Tendințe-coniuncturi 27
- O lume mai bună și mai dreaptă pentru tinăra generație (Em. S.) 28
- Mondorama 30

ÎN SUPPLEMENTUL NUMĂRULUI: Relații financiar-valutare și comerciale internaționale

IN THIS ISSUE

- A higher-quality contribution of the Romanian science to the social and economic development (Prof. Dr. Eng. Iosif Tripșa) 1
- The economic and financial mechanism: functional and efficient. Preventing and clearing excedentary stocks — a premise for financial equilibrium (Vasile Gheorghiu) 13
- Problems confronting the territorial computer centers (Mihai Drăgănescu, Marin Roșu) 13
- Labour resources by product, direct and cumulative consumption (Viorica Răducanu, Rodica Miroiu) 20
- Schools • currents • economists. Guide marks in the soviet economic conception concerning research and production integration (I) (Prof. Dr. Eugen Prahoveanu) 22
- National identity and confluences in the process of modernization (Ramesh Thapar) 24
- Coal — new prospects for old resources (Ioan Predoi) 25
- A better and fairer world for the young generation (Em. S.) 28

DANS LE NUMÉRO

- Une contribution d'une qualité supérieure de la science roumaine au développement économique et social (prof. dr. ing. Iosif Tripșa) 1
- Le mécanisme économique et financier: bon fonctionnement, efficience. La liquidation et la prevention des stocks excédentaires — une premise pour assurer l'équilibre financier (Vasile Gheorghiu) 13
- Problèmes actuels de l'activité des centres territoriaux de calcul électronique (Mihai Drăgănescu, Marin Roșu) 18
- La consommation directe et cumulée de travail par produit (Viorica Răducanu, Rodica Miroiu) 20
- Ecoles • courants • économistes. Repères de la conception des économistes soviétiques concernant l'intégration de la recherche avec la production (I) (prof. dr. Eugen Prahoveanu) 22
- Identité nationale et confluences dans le processus de modernisation (Ramesh Thapar) 24
- Le charbon — nouvelles perspectives pour une vieille source (Ioan Predoi) 25
- Un monde meilleur et plus juste pour la jeune génération (Em. S.) 28

ИЗ СОДЕРЖАНИЯ

- Более высокой качественный вклад румынской науки в экономико-социальное развитие (Иосиф Трипșa) 1
- Экономико-финансовый механизм: функциональность-эффективность. Ликвидация и предотвращение создания сверхнормативных запасов — предпосылка обеспечения финансовой сбалансированности (Василе Георгиу) 13
- Актуальные вопросы работы территориальных электронно-вычислительных центров (Михай Драгănescу, Марин Роșу) 18
- Непосредственные и кумулятивные затраты трудовых ресурсов на единицу продукции (Вяорика Рăдуcanу, Родика Мироиу) 20
- Школы • течения • экономисты. Ориентиры концепции советских экономистов относительно интегрирования исследовательской деятельности с производством (I) (проф. др. Еуджен Праховану)..... 22
- Национальный облик и сходящиеся черты в процессе модернизации (Ромеш Тапар) 24
- Уголь — новые перспективы для старого ресурса (Иоан Предой) .. 25
- За лучший, более справедливый мир для молодого поколения (Em. S.) 28

Abonamentele se incheie la oficiile postale, factorii postali și difuzorii voluntari de presă din întreprinderi și instituții. Prețul unui abonament (inclusiv suplimentul săptămânal): pentru întreprinderi și instituții — 260 lei anual; pentru cursanții tuturor formelor de învățământ politic și profesional, elevi, studenți — 130 lei pe an, 65 lei pe 6 luni, 32,50 lei pe 3 luni. Termen limită de încheiere a abonamentului: 20 ale lunii anterioare perioadei de abonare.

Redacția și administrația Calea Dorobanților nr. 11—25. 71131 București, telefon 12 66 10. Cont I.S.I.A.P. nr. 6451.502.28 B.N.R.S.R., — filiala sect. 1 București, Tiparul Combinatul Poligrafic „Casa Științei”.

SIGURAREA MIXTĂ DE VIAȚĂ I VARIANTELE ACESTEIA

Asigurarea mixtă de viață constituie un sprijin bănesc pentru cel care o contractează, în cazul pierderii sau reducerii capacității sale de muncă în urma unui accident, sau pentru familia sa, în cazul decesului asiguratului din orice cauză. Totodată, o astfel de asigurare dă posibilitatea asiguratului să economisească în mod planificat o anumită sumă de bani pe care o va primi la expirarea duratei asigurării.

În scopul de a răspunde unor cerințe ale populației, asigurarea mixtă de viață se practică și în alte trei variante, realizate prin extinderea protecției asupra unui număr mai mare de persoane, prin suplimentarea sumei asigurate în cazul survenirii unor anumite categorii de evenimente asigurate, ori prin prelungirea în timp a prestațiilor ADAS.

● Asigurarea familială mixtă de viață dă posibilitatea cuprinderii în asigurare a tuturor membrilor de familie în vîrstă de la 5 la 65 de ani, oricare din aceștia putînd încasa suma asigurată, în funcție de evenimentul asigurat întimplat ;

● Asigurarea mixtă de viață și suplimentară de accidente este o variantă la care suma asigurată stabilită pentru urmările accidentelor reprezintă de 6 ori suma prevăzută pentru celelalte evenimente cuprinse în această asigurare ;

● Asigurarea mixtă de viață cu pensie pentru urmași garantează urmașilor înscrși în poliță primirea eșalonată a unor sume de bani. În baza acestei asigurări, ADAS plătește : jumătate din suma prevăzută în poliță, la decesul asiguratului ; o pensie anuală de 10 la sută din suma asigurată, pînă la expirarea asigurării ; a doua jumătate a sumei asigurate, la termenul de expirare a asigurării ;

Asigurațiile mixte de viață prezintă o serie de caracteristici comune, dintre care enumerăm :

● Sînt accesibile tuturor persoanelor în vîrstă de la 16 pînă la 65 de ani ;

● Se pot contracta pe termene de la 5 la 15 ani ;

● Primele de asigurare sînt diferențiate în funcție de vîrsta persoanei ce se asigură, de durata poliței de asigurare și de mărimea sumei asigurate, putînd fi achitate și în rate ;

● La expirarea asigurațiilor la care primele au fost plătite pentru întreaga durată prevăzută în poliță, sumele asigurate se plătesc concomitent cu o indemnizație de 10 la sută ;

● Asigurațiile participă la tragerile de amortizare lunare și speciale, acordîndu-se pentru fiecare combinație de litere ieșită la tragere 1 000 de lei ;

● Dacă asiguratul a suferit un accident — chiar în prima zi după intrarea în vigoare a asigurării — de pe urma căruia s-a stabilit o invaliditate permanentă (fie imediat, fie în decurs de 1 an de la accident), primește de la ADAS întreaga sumă asigurată înscrisă în poliță, dacă invaliditatea este totală, sau o parte corespunzătoare gradului de invaliditate stabilit, dacă invaliditatea este parțială. Prin încasarea acestor sume, asigurarea nu încetează, ci rămîne mai departe în vigoare pentru întreaga sumă înscrisă în poliță și pentru toate drepturile ce decurg din aceasta, plățile ulterioare făcîndu-se de ADAS independent de cele efectuate pentru invaliditate permanentă.

● În cazul în care în urma unui accident s-a stabilit un grad de invaliditate permanentă mai mare de 50 la sută, asiguratul nu mai plătește prime de asigurare, pînă la expirarea duratei poliței ;

● Asiguratul are posibilitatea de a modifica, pe parcursul duratei asigurării, datele prevăzute în poliță referitoare la beneficiarul asigurării, mărimea sumei asigurate, durata asigurării, precum și de a transforma asigurarea prin trecerea de la o formă de asigurare la alta ;

● Asigurarea se poate repune în vigoare prin plata dintr-o dată sau în rate a primelor de asigurare rămase neachitate, ori prin prelungirea termenului de expirare a asigurării, în situația în care, din diferite motive, plata primelor a fost întreruptă timp de pînă la 3 ani.

Pentru a beneficia neîntrerupt de toate foloasele ce le oferă asigurațiile mixte de viață, este necesar ca ratele de primă să fie achitate la termenele stabilite.

În acest scop se poate folosi forma de plată pe bază de „consimțămînt scris”, prin imputernicirea ce se dă de către asigurat lucrătorilor care efectuează plățile de retribuții de a achita Administrației Asiguraților de Stat, din drepturile sale, primele, atît pentru asigurațiile în curs cît și pentru cele pe care le va încheia sau reinnoi.

Pentru informații suplimentare și pentru contractarea de asigurări, vă puteți adresa responsabililor cu asigurațiile din unitățile socialiste, agenților și inspectorilor de asigurare sau, direct, oricărui unități ADAS.

CONDIȚII OPTIME DE VIZIBILITATE ȘI AUDIȚIE ASIGURĂ ORICARE MODEL DIN FAMILIA DE TELEVIZOARE CU CIRCUITE INTEGRATE

Datorită stabilizatorului încorporat, aceste televizoare funcționează normal chiar și la variații mari ale tensiunii de rețea. Complet tranzistorizate, televizoarele cu circuite integrate au o fiabilitate mărită. Consumul lor de energie electrică este redus cu 33%. Termenul de garanție pentru buna funcționare a aparatelor din familia televizoarelor cu circuite integrate este majorat la 12 luni.

Magazinele și raioanele de specialitate ale comerțului de stat vă oferă spre alegere următoarele tipuri de televizoare cu circuite integrate:

Denumirea televizorului	Diagonala ecranului cm)	Preț	Aconto 15 ⁰ / ₀ (lei)	Valoarea ratei lunare (24 rate)
OLT	44	2920	438	103
SNAGOV	47	2920	438	103
SIRIUS	50	3050	457	108
SIRIUS	50	3100	465	110
DIAMANT	61	3600	540	128
LUX	65	4000	600	142

Noul dumneavoastră televizor va fi, desigur, un televizor cu circuite integrate pentru că este realizat în baza celor mai noi scheme tehnice utilizate pe plan mondial.